

SELONIJAS
ALBUMS

1880-1905

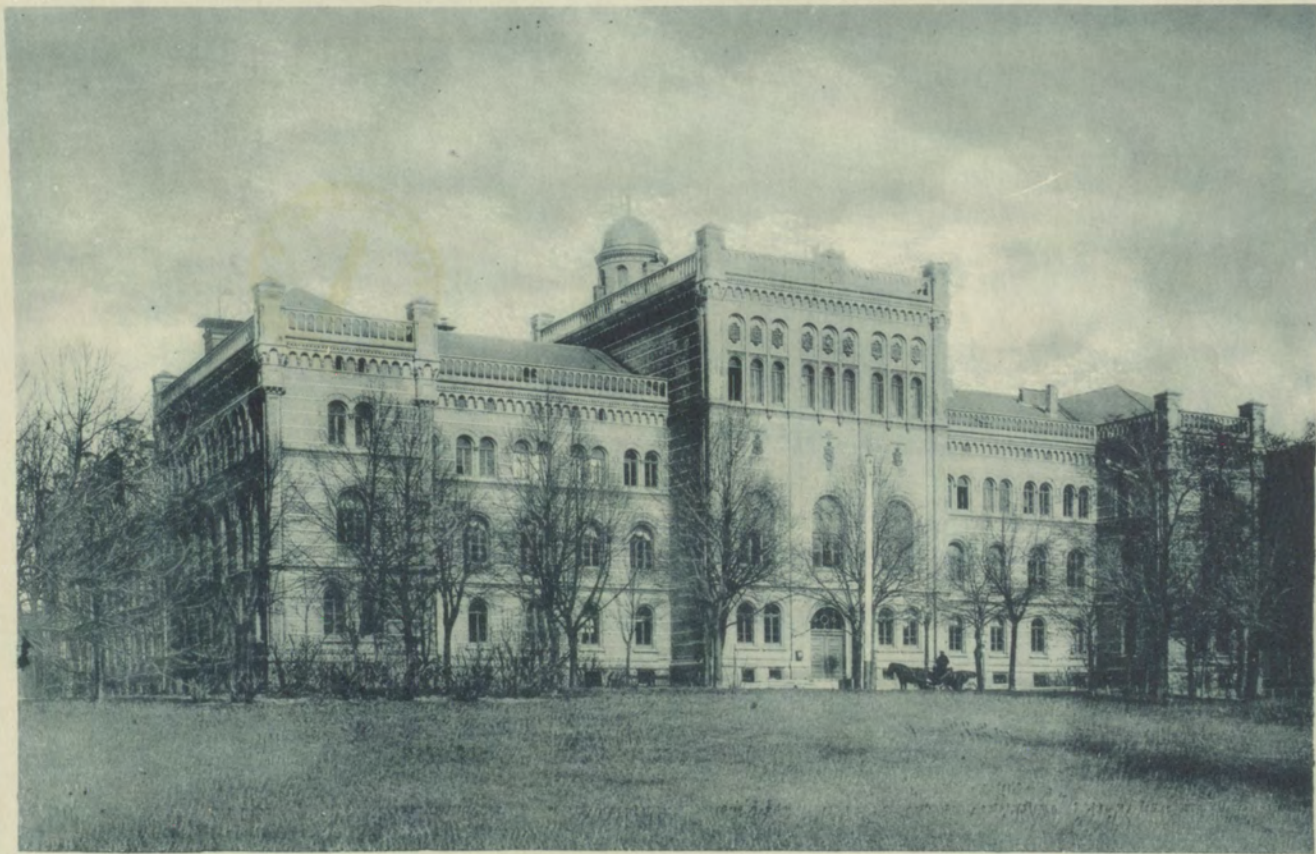

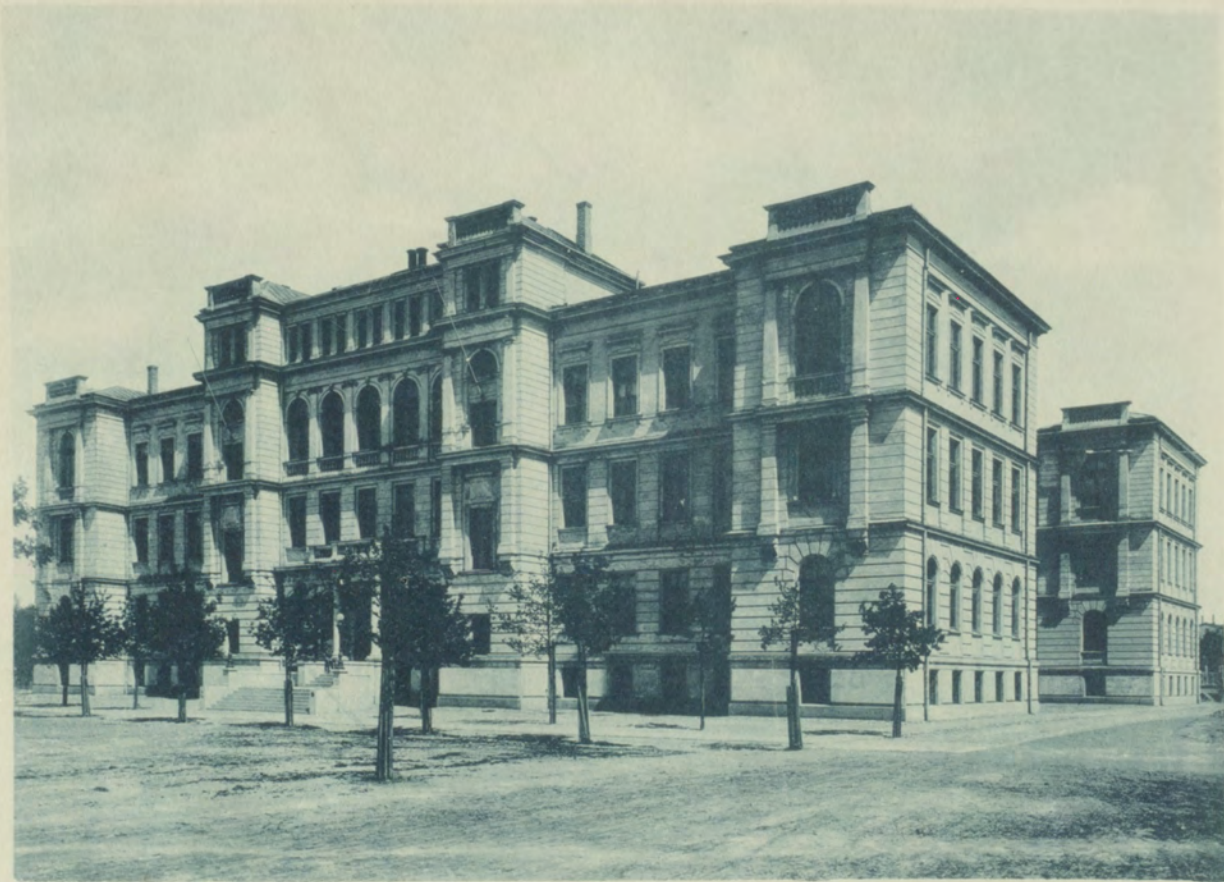
SALONIJAS ALBUMS

25 • 1880 - 1905 • 25

K. GRAUDINA
sastādītis.

Berga basarâ 1898.g.

Dsir navu eelâ 1880.g.

*Tronamantineeka bulvarâ
1885-*

Park eelâ №9. 1881-1884.g.

R. W. ...
 18 $\frac{27}{2}$ 81

F. S. ...
 18 $\frac{27}{2}$ 81.

A. K. ...
 18 $\frac{27}{2}$ 81.

Eewadam.

Pehz tam, kad 1897. gadâ 24. nowembrî „Şelonija“ bija eeguhwuşe ofzielu apstiprinaşchanu — tika isteikta wehleşchanâs raudsit isdot „Şelonijas“ albumu. Toreis, raug, draudeja isnahkt şkaldişchana — ahreji şpehki mehġinaja şchķirt wezo no jaunâs „Şelonijas“; — un, lai ari tas neisdewâs, tad tomehr zaur apstiprinaşchanas eeguhşchanu bija noşlehġts „Şelonijas“ ekşistenzes iskarošchanas zihņu-laikmets. „Şelonija“ tâ tad pahrgahja jaunâ stahwoklî. Un lai nu şcho wezo pirmo laikmetu şakarigaki waretu pahreddset un to şaistit ar jauno — tad wispahrigi atsina „Şelonijas“ albuma isdoşchanu par derigu un teizamu. Şastahdişchanas darbus usņehmos es.

No şahkuma bija nodomats şchim albumam peeweenot ari „Şelonijas“ wehsturi, bet wehlak wajadseja no şchi nodoma atşazitees: n a w a, r a u g, w e h l d e e s g a n s a h l e s p a h r a u d s i s p a h r ņ e n e j e e m z i h ņ u - l a i k e e m. Tadehġ tagad aprobeschojos te tikai ar to, ka paşneedsu no muşşu tauteeşcha Nikolaja Puriņa şastahditu aprakstu par „Şelonijas“ pirmjeem şahkumeem. Peeşuhtiti man ir gan tikuşchi ari daschi ziti raksteeni par „Şelonijas“ dsihwes eewehrojamakeem laikmeteem, bet tos nododu „Şelonijas“ arķiwâ preekşch turpmakeem laikeem — tagad neisleeto-

tus. Pee tam man wehl te tikai jaiššaka wehle-
šchanàs, ka lai šchahdi apraksti tiktü jo leelakâ
škaitâ eeshutiti, lai turpmak, kad laiks buhs at-
nahzis, škaidri un pareisi waretu islikt wişus tos
kawekļus un tàs grūhtibas, kahdas „Şelonijai“ biju-
şchas zeļâ.

Stahjotees pee biografijam – pilnigi atkahpos
no šchahdos albumos parastas biografiju raksti-
şchanas. „Şelonijas“ albums nawa jau preekşch
leelâ laşitaju pulka un grahmatu tirdsneezibas
nolemts, bet tikai preekşch „Şelonijas“ lozekļeem
– leelakàs familijas peederigeem. Zentos tadehļ
şaşneegt, lai biografijas rahditu katra weena
tauteeşcha attihstibas gaitu lihds politeņnikai –
un lai tàs tahlak stahstitü mihļam draugam kâ
klahjâs tahlak praktiškâ dsihwê, waj mahjâs –
familijâ, tas ir taişni to, kas muhs intreşé tuwa
drauga dsihwê. Un te nu bija jausņem dauds jo
dauks parastâs biografijâs neewehrotas leetas.
Şchis ir tas eemeşlis, kadehļ us J. Bişşeneeka
iniziatiwi tika şchim biografijam peeweenotas ari
tauteeşchu fotografijas un gruppu usņehmumi.

Tahlak, domaju zaur biografiju paplaşchina-
şchanu dot zaur peemehreem pahrşkatu par latwee-
şchu jaunekļu isglihtibas gaitu şcheit apņemtâ
laikmetâ. Tadehļ luhsu atwainot, ka daschas
biografijas isnahkuşchas ihsti gaŗas un zitas ihşas.
Bet zitadi newareju şawam mehrķim tuwotees, kad
nedewu tàs biografijas gaŗas, kuŗâs bija plaşchaki
şarakstitaju attihstibas gaita, jo tanis jau atşpogo-
ļjâs un tehļjâs wiş wişşch laikmets.

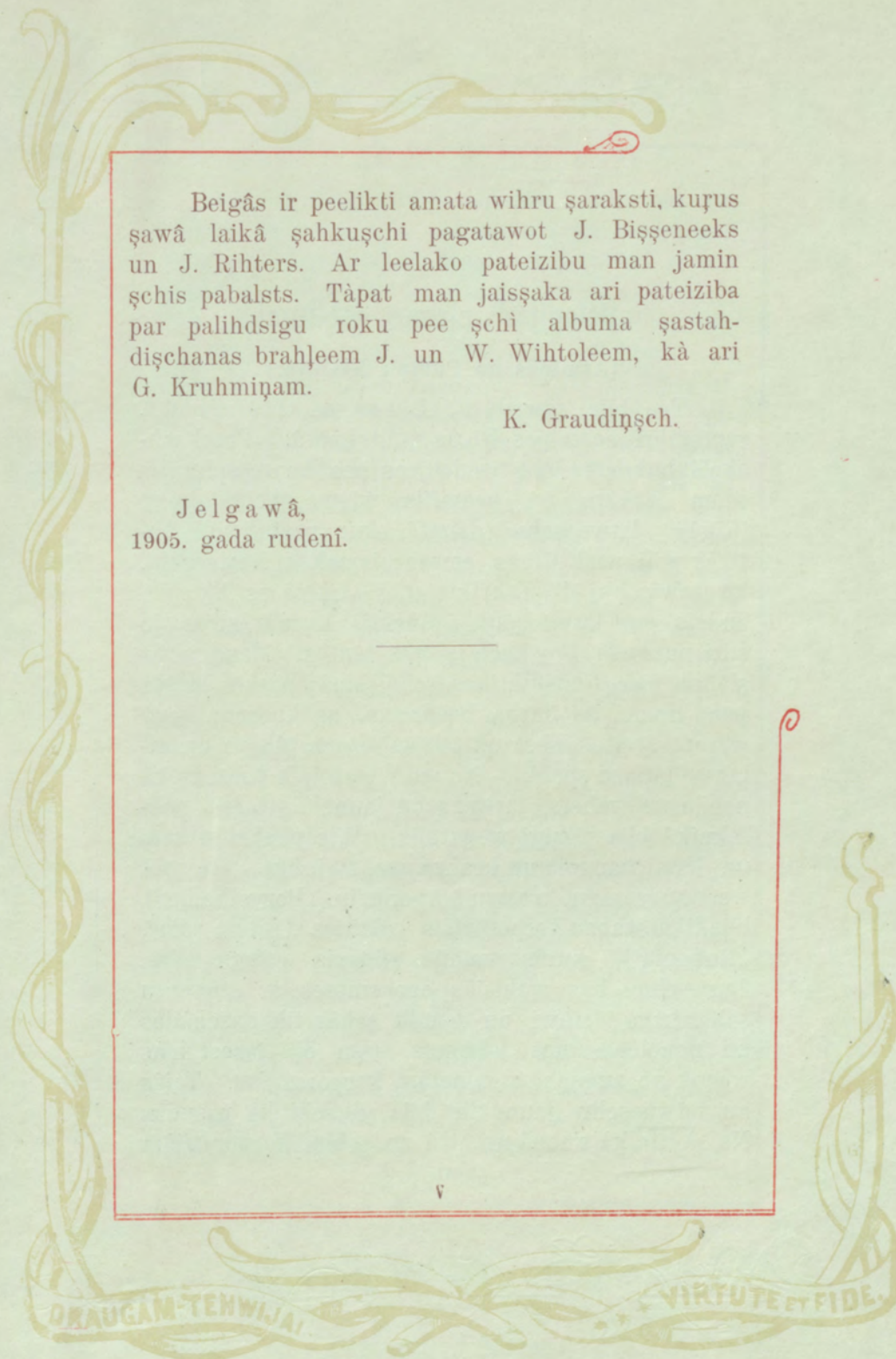
Lai gan šchos wišus nodomus raudsiju is-
škaidrot zaur wehstu'lem un mutes wahrdeem —
tad tomehr dauds gadijeenos ešmu pahrprasts,
kadehl dauds biografijas isnahkušchas ihšas un
šaušas. Biografiju šawahkšchana tahdâ wihsê ari
wispahrigi ļoti nowilzinajās, šewišchķi wehl ari
zaur to, ka man pehdejos gados amata peenahkumi
atlahwa mas laika pee šchi albuma strahdat.
Teksta likšchana gan jau šahkušes labi šen, bet
tâ ka es no šahkuma biografiju korrekturas-nowil-
kumus išsuhtiju preekšch pahr labošchanas attee-
zigeem tautescheem, un gaidiju wiņu atbildes.
eekam eespeeschana šahkās, tad ari eespeeschana
gahja gauši us preekšču un nu albums isnahk us
„Šelonijas“ 25. gadu pašahweščanas jubileju.
Zaur to šahkumā isliktais noluhks teek wehl dauds
labak šasneegts.

Eesuhitās biografijas ņehmu zik tik ween
eespehjams tahdas, kahdas wiņas bija eesuhitās un
eesuhitās daļas — lai wiņas ari bija zik ihšas
buhdamas — apsihmeju ar „autobiografiju,“ zaur
to gribedams rahdit, kuŗas siņas nahkušchas no
pašcha pirmâ awota un tadehl usluhkojamas par
autentiškam — un tahlak -- kuŗas es šaklausis.

Biografijas kahrtoju pehz „Šelonijas“ lozekļu
šaraksta - tekošchi un pee tekoščâ škaitļa pee-
liku ari matrikaļa numuru.

Beigās wehl kahds ihšs pahršrats par „Şelonijas“ dsihwes řahkumu. Par „Şelonijas“ dibinařanas deenu teek atsihts 24. nowembris 1880. gadā tadehl, ka tanī deenā nolehma un parakstija pirmo eeřneegumu C. C.! dehl „Şelonijas apstiprinařchas. Eeřneegums parakstits no 25 studenteem. Par Şelonijas dewisem pee eeřneeguma taiřiřšanas isredsejās: „Şpehks weenibā — řpehkā brihwiba“ un „Per aspera ad astra“, un par krařsam „sařbalt-oranschu“. Gan jau pařchā řahkumā bija wehleřchanās usņemt muhřu tautas „řarkan-baltu“ krařřu-kopojumu „Şelonijas“ krařřās, bet tā ka Jurjewā (toreisejā Terbatā) weena korporazija bija ar „sařřarkan-baltam“ krařsam, tad, gribot iswairites no pahrmainiřchanam, řarkana weetā lika oranschu. Tomehr drihs ween atgreesās atkal atpakaļ us řarkanu oranscha weetā, eewehrojot to, ka „Şelonijai“ ir zitada krařřu kahrtiba. Ari dewises wehlak tika pahrmainitas un peeņemtas řchahdas: „Draugam — tehwijai“ un „virtute et fide“. Krařřu isdaliřšana dibinataju starpā notika 1881. gada 12. janwarī generalřapulzē un 14. un 16. janwarī 1881. g. tuhlit řastahdijās un organisejās pirmais konwents.

„Şelonijas apstiprinařchana par dabas siniřku řabeedribu („Natur wissenschaftlicher Verein „Selonia“) notika 2. nowembrī, 1893. gadā, un par korporaziju 1897. gada 24. nowembrī, pee kam dabas siniřkā řabeedriba tika řlehgta un us řchis řabeedribas statutu pamata wiřs wiņas ihpařchums pahrghaja „Şelonijai.“

Beigās ir peelikti amata wihru šaraksti, kuŗus
šawâ laikâ šahkušchi pagatawot J. Biššeneeks
un J. Rihters. Ar leelako pateizibu man jamin
šhis pabalsts. Tapat man jaiššaka ari pateiziba
par palihdsigu roku pee šhi albuma šastah-
dišchanas brahļeem J. un W. Wihtoleem, kâ ari
G. Kruhmiņam.

K. Graudiņšch.

Jelgawâ,
1905. gada rudenī.

„Selonijas" pirmee šahkumi.

(Atmiņas no Puriņu Klahwa.)

Tee bija šawadi laiki, kad es 1879. gada 1. septembrī eestahjos Rigas politeņnikâ. Preekšč-školâ buhdams biju peedalijeēs pee latweešču lašama wakara un peemitis wišu školas laiku (Rigâ) latweešču dsimtê, kur pastahwigi šatikâs waj wiši Rigas eewehrojamakee latweešchi, kâ šewiščki B. Dihriķis u. z., un tã es biju usaudsis par latweešču jaunekli, kuřam širds jo šilti puksteja preekšč šawas tautas. Mana širds šlahpa pehz lihdsjuhtibas šchaī siņâ; prahts ilgojās pehz domu un darba beedreem, ar kuřeem kopã waretu seedus nest us tautas altara, zik to nu atlahwa jaunee špehki. No wiša ta tolaik politeņnikâ nebija ne wehsts, latweešču jauneklis toreis politeņnikâ bija pilnigi wentulis. Wisapkahrt wareni un lepnî bangoia un krahza wahzu juhřa. Isņemot weenu weenigu kreewu korporaziju („Borysthenia“), bija tikai wahzu korporazijas „Baltica“, „Concordia“, „Rubonia“, kurãs waldija stingris wahzu gars. Jauneklim, kas wehlejās eepasihtees ar studentu šabeedriġo dsihwi un baudit šchãs tik daschãdos un nenoleedsamõs labumus, tam bij jaeestahjās weenã no augščham minetãm korporazijãm. Tajãs nu latweešču jauneklis bija gluschi kã pasudis. Ne tã itin kã weenã un otrã no šchim korporazijãm

nebuhtu bijuſchi ari latweeſchi par lozekļeem, nē, bet ſchee latweeſchi — ar reteem iſnehmumeem — wairs negribeja neka sinat no latweetibas, un latweeſchu walodu tur no studentu puſes nedsirdeja ne pawiſam runajam. Turpretim gan wahzu korporazijās beeschi dsirdeja wiſadus sobojumus un nizinajumus par latweeſcheem, ſewiſchki par tā ſaukteem „jaun-latweeſcheem“ (tā peem. latweeſchu beedribu tolaiku korporeļi wismihļak dehweja par „ļurbu“ beedribu u. t. t.). Pret wiſeem ſcheem sobojumeem un nizinajumeem par latweeſcheem retee latweeſchu dsimuma korporeļi ne tikai nepretojās, bet zeeta kluſu, itkā wiņeem gar to nekahdas daļas nebuhtu, waj pat, kas ari nereti notika, palihdseja lihdsi lamatees . . . Tā toreis, ar reteem iſnehmumeem, stahweja ar latweetibu Rigas politehnikas studentu starpā. ſchahdōs apstahklōs tad ari minetā laikā eestahjos „Konkordijā“. No ſchis korporazijas stahstija, ka wiņā tautibas siņā waldot brihwaks gars; wiņā ari tolaik bija prahws ſkaits latweeſchu kā beedri. Bet no latweetibas gan ari tur itin ne ka nemanija; nedsirdeja pa latwiſki ne puſchplehsta wahrdiņa runajam. Kur te latweeſchu jauneklīs ar karstu ſirdi un dedsigu prahtu lai atrastu domu resp. darba beedrus, lai seedotu jaunōs ſpehkus weenā waj otrā siņā tautas labā! Kur wiņſch te lai ſpehzinatos, noſkaidrotos un iswehrstos ſawōs idealōs, kas bija kā augtin ſaauguſchi ar wiſu wiņa buhti! — — ſweſchs un neſaprasts latweeſchu jauneklīs tur stahweja wahzu plaſchajā juhrā, neapmeerinats ſawōs zenteenōs, ſahpigi eewainots ſawās wiſſwehtās ſirds juhtās.

Kas viņam šķķita buht dahrgakais un šwehtakais
ščai šaulē, viņa tauta un tās liktenis, tas itka
pee katras isdewibas bes šoda apšmeets, nizinats
un saimots no kuŗa katra neekalbja waj dsehrumā
apreibuščha jaunekļa. Tā ari man gadijās daschas
it nepatihkamas šaduršmes un daschs „ruhktums“
bija, tā šakot, janorij, „denn der Fuchs hat das
Maul zu halten“ — Pats par šewi protams, ka
ščahdā atmošferā man nebij eešpehjams ilgi twertees,
jo wairak wehl tapehz ne, ka tolaik minetā kor-
porazijā waldija (zik sinu ari zitās) pahrmehriga
braščiba — Krustdehlu tirdiščhana (Fūchsaserei)
bija daudskahrt šaweenota ar gluschi besprahtigām,
pat wešelibai ļoti kaitigām prozedurām. Šeščas
nedeļas šabijis šchajā apkahrtnē, es minetai šabee-
dribai teizu ardeewu, par ko es neds toreis, neds
wehlak nešajutu ne masako schehlumu . . .

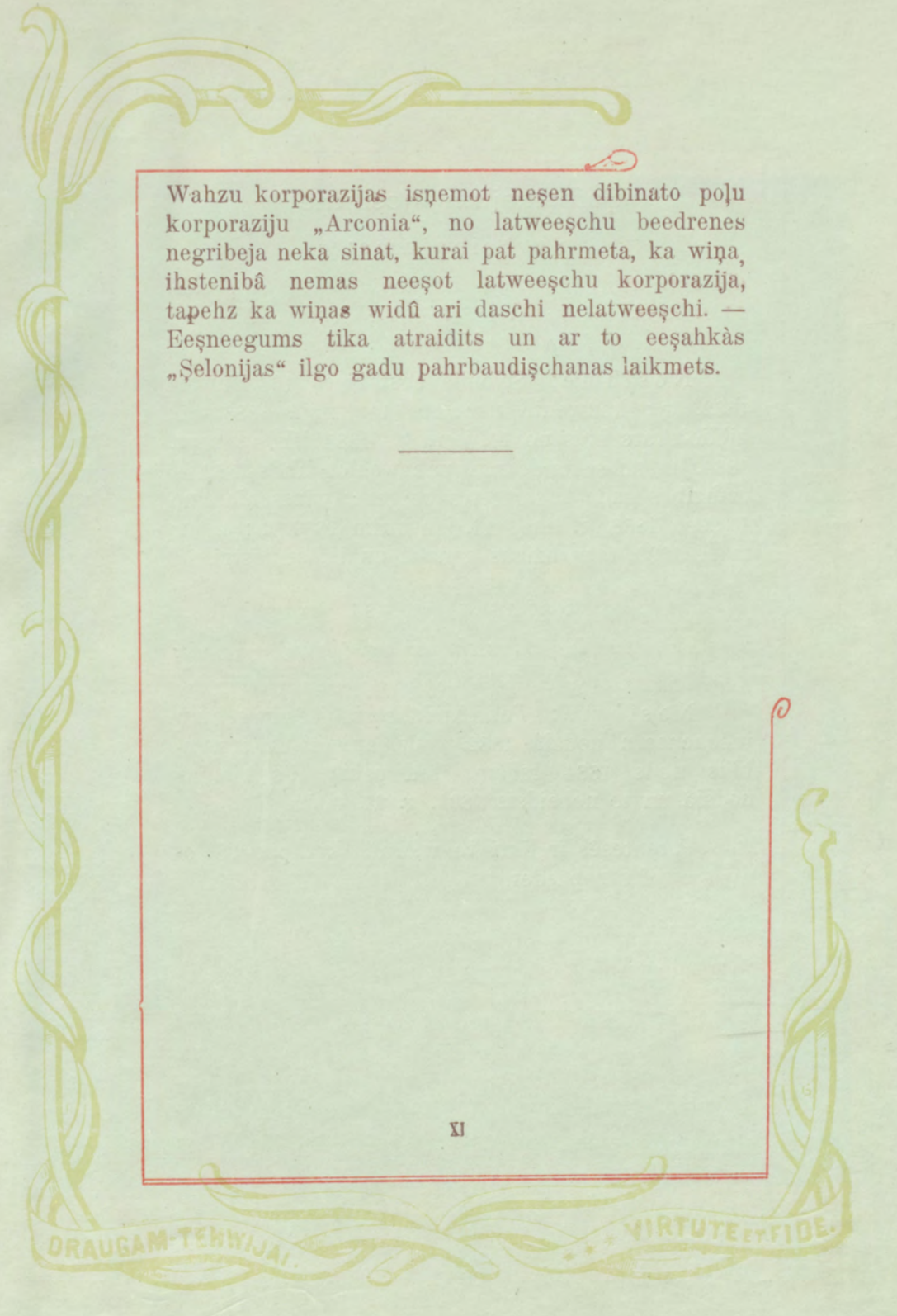
Kad pehz pugsada un wairak ari daschi ziti
man pasihstami latweeščhi bij isstahjuščees is
zitām korporazijām (to starpā Karlis Boščwechters,
J. Uucks, Fr. Lapiņščh), tad man eenahza prahtā,
kopā ar teem un wehl kahdeem latweeščhu ne-
korporeļeem nodibinat „draugu pulziņu“, no
kuŗa lai ar laiku warbuht isaugtu pilniga latweeščhu
korporazija. Katrā siņā bija wehlejams, lai rastos
mass zentrš, ap kuŗu latweeščhu jaunekļeem poli-
teķnikā kā tahdeem buhtu eešpehjams pulzinatees
un dsihwot netrauzeti un neapwainoteem šaweem
idealeem. Nodoms, tā šewī biju pahrlēezinats,
ščķķita buht teizams, bija tikai jastahjās pee ta
isweščhanas pateešibā. Šarunajos ar K. Bošč-
wechteru, Fr. Lapiņu, J. Uecku un P. Friščh-

bieru (tas patlaban bij is „Boristenijas“ isstahjees), un, raug, wiņi manam nodomam peekrita. Šahku tagad pehz studentu šaraksta (Personalverzeichniss) meklet pehz ziteem latweešcheem un wiņus pee pulziņa peebeedrot. Tahdā zeļā šaguhstiju J Beh-tiņu un Osoliņu, alias Olswig, un jau 1880. gada aprīlī waj maijā wareja noturet „draugu pulziņa“ pirmo šapulzi (ar, ja nemaldos, 7 lozekļeem).

Draugu pulziņam pehz no manis sastahdita projekta bija literarišks raksturs, lai gan tas šawā neilgā pastahwešchanas laikā šchaī siņā itin neka nepaguwa pastrahdat, jau weenkahršchi ais ta eemešla ne, ka dibinataju starpā, isņemot warbuht mani pašchu, nebija neweena latweešchu „literariķa“. Draugu pulziņsch tomehr bija nodibinajees un jau nahkošcha studiju gada (1880.) pirmajā semestrī tas (tad ari peebeedrojās Andr. Lihdaks) šarihkoja pirmo latweešchu studentu balli par labu masturigeem beedreem. Pateizotees wišai šiltajām simpatijām, ar kuņām muhšu pirmee šoļi tika apšweikti un waditi no toreisejās latweešchu inteligenzes, „draugu pulziņa“ pirmais atklahtais rihkojums isdewās ihsti labi, tā šawee-šigā, kā ari materialā siņā. Tee bija jauki brihschi mums, rihkotajeem, un kas tos lihdsi dsihwojis, tas tos neaismiršis lihds kapa malai . . . Pa tām starpām mehs bijām jau eerihkojušchi šawu „korteļi“ (wispirms Fuhrmaņu (Newas) eelā, tad Dsir-nawu eelā) un wiša dsihwe šahka iswehrstees wairak studentišku korporaziju weidā ar „paukošchanu“ un „kneipošchanu“.

Šchajā stadijā „draugu pulziņam“ nonah-

kuščam, korporazijâ „Concordia“ iszehlâs ŝchkel-
ŝchanâs: latweeŝchu elements un wiņam draudsigi
beedri isstahjâs. Ŝchis korporazijas pastahwiba
pirmajâ brihdî likâs buht apdraudeta, lihds beigâs
atlikuŝchais wahzu ŝastahws tomehr patureja wirs-
roku. Isstahjuŝchees konkordi ŝahkumâ taiŝijâs
nodibinat jaunu korporaziju („Hanseatica“), bet
projekts ais man nesinameem eemeŝleem netika
pahri ne pahr pirmo ŝtadiju. No wiņu pulka
K, Pehkŝchens tudal paŝchâ ŝahkumâ peebeedrojâs
muŝu „draugu pulziņam“, kuŝch ar to bija ee-
guwis kreetnu ŝpehku, kâ ŝewiŝchki korporazijas
dsihwes un eeraŝchu pasineju . . . Te ari „draugu
pulziņa“ widû radâs domas, waj nederetu ŝabee-
drotees ar isstahjuŝchamees konkurdeem un nodi-
binat latweeŝchu korporaziju, kurâ ŝahkumâ ari
buhtu eekŝchâ nelatweeŝchu elementi. Pirmajâ
brihdî es ŝchim projektam biju pretim un, zik at-
minos, ari Pehkŝchens bija manâs domâs, ka ar
latweeŝchu korporazijas dibinaŝchanu deretu wehl
kahdu laiku nogaidit, lihds politeĥnikâ ŝarastos
tik dauds latweeŝchu studentu, ka waretu istikt
bes ŝweŝcha pabalsta. Wairums „draugu pulziņa“
tomehr ŝwehrâs us to puŝi, ka tudal jastahjâs pee
korporazijas dibinaŝchanas. Kamehr ziti iswehleja
krahŝas, tamehr es atradu nosihmigu wahrdu
„Selonia“ jaunajai korporazijai; wajadsigee paraksti
pirmajam eesneegumam „ŝcharscheto konwentam“
bija ŝawahkti, un mehs gaidijâm us atbildi. Tur
nu wiŝpirms jaunajai korporazijai bija — ais weegli
ŝaprotameem eemeŝleem — preekŝchâ leela prete-
stiba no wahzu puŝes, ŝewiŝchki „Konkordijas“.

Wahzu korporazijas isņemot nešen dibinato poļu korporaziju „Arconia“, no latweešchu beedrenes negribeja neka sinat, kurai pat pahmeta, ka wiņa, ihstenibâ nemas neešot latweešchu korporazija, tapehz ka wiņas widû ari daschi nelatweešchi. — Eešneegums tika atraidits un ar to eešahkàs „Šelonijas“ ilgo gadu pahrbaudišchanas laikmets.

Şaiḥşinajumi nosihmè:

Şaiḥşinajums:

(Ş. eeft. 16./I. 1882. g.; k! usņ. 14./V. 1883.; bibl. 14./I. 1884. — 3./IX. 1884. — I.; X X 1./IX. 1888. — 11./I. 1889.; old. 1890./1. I. un II)

Nosihmè: Şelonijâ eestahjees 16. janvarî 1882. g.; konwentâ usņemts 14. majâ 1883. g.; bibliotekars bijis no 14. janwara 1884. lihds 3. sept. 1884. un no ņchis deenas (pahrwehlot) lihds 1883./4. mahzibas gada I. semestra beigam; wizeņeniors no 1. sept. 1888. g. lihds 11. janwarim 1889. g.; oldermans 1890./1. mahzibas gada I. un II. semestrî.

Şaiḥşinajums:

Polit.: Maņch. insch. 1882. g. (janw.) — 1884.;
Ķim. n. 1884. — 1891. g. majam. D.

Nosihmè: PoliteĶnikâ eestahjees maņchinu inscheneeru nodaļâ 1882. gada janvarî un tur ņabijis lihds 1884. gadam; tad pahrgahjis Ķimijas nodaļâ un to nobeidsis 1891. g. 21. majâ.

Parentesês ir likti to wahrdi, kas pee „Şelonijas“ wairs nepeeder.

1880.

FOTOTYPUM M. BUSCH, JELGAWA.

Frischbier ^{schickler} ^{Buschwecker} ^{schönig} ^{Loth Betting}
 & Huck ^{Parins Klauw} ^{Bonschroffen}
 J. W. Lapping

1. (987). Pehkšchens, Konstantins Lebrechts.

(*Š. dibinatajs, tuhlit pee dib. k. l.; šabeedribas preekšch-neeks (uftizibas-wihrs) 24./XI. 1880.—16./I. 1881. g.*

×16./I. 1881.—8./IX. 1882. g.

Polit.: Insch. n. 1878.—1880.

Arķit. n. 1880.—1885. 31. jan. 1885. D.

Konstantina Pehkšchena autobiografija:

Ešmu dsimis 24. februārī 1859. g. Maššalazes puzmuischâ Nuķķi, kur tehws, Krišchjahnis Pehkšchens, bija semkopis un tirgonis.

Pirmo mahzibu baudiju no mahtes, Julie dsim. Dencks, wehlak školoja mani tehwa mahša Marija Pehkšchen.

1869. gadâ mans tehws pahrgahja ar wišu šawu dsimti us Rigu dsihwot un nodewa mani kahdâ priwatškolâ (R. Wallis), kurâ tiku šagatawots us eestahšchanos politeķnikas preekšchškolâ. No 1875. lihds 1878. g. apmekleju mineto preekšchškolu un, to pabeidsis, eestahjos septembrī, 1878. gadâ, politeķnikâ inscheneeru sinibas studet. 1880. g. pahrgahju arķitekturas nodaļâ, kuŗu pabeidsu 1884. gadâ. 1885. gadâ strahdaju arķitekta J. Baumaņa birojâ, 1886. gadâ nometos kâ praktisejošchs arķitekts Rigâ. 1886. gadâ apprezejos ar Annu Fröhlich (is Per-nawas).

Lai eepasihtos ar studentu dsihwi korporazijâ, politeķnikâ eestahjees, eestahjos tuhliņ pirmo semestri wahzu korporazijâ „Concordia“, kur pehz 3 mehnešcheem dabuju krahšas un otro semestri kon-

wents mani eezehla par oldermani. Weenu gadu un trihs mehnešchus šabiju šchinî korporacijâ un tad isstahjos kopâ ar kahdeem 12 komilitoņeem is tahs, kahdas internas leetas dehļ. 1880. gadâ daschi latweešchu studenti bija isstahjušchees ari is zitâm wahzu korporacijam un kopojuš un nodibinaja pirmo latweešchu šabedribu starp Rigas Politehnikas studenteem sem wahrda „Draugu pulziņšch.“ Tanî pašchâ gadâ „Draugu pulziņšch“ bet pahrlēzinajās, ka wajađsetu nodibinat pilnigu latweešchu studentu korporaciju. Tuhlit ķehramees pee darba un šastahdijam „Šeloniju, kuŗâ tiku par šenioru eezelts.“

No eewehrojamakâm un wišpahribai kalpojošchâm K. Pehkšchena buhwem minamas šchahdas:

1. „Pawašara beedribas“ nams Rigâ (1886. gadâ).
2. „Zeribas beedribas“ nams Rigâ (1888. gadâ).
3. IV. Latweešchu Wisp. dseed. un musikas šwehtku ehka Jelgawâ (1895. gadâ).
4. Jelgawas Laukšaimneeziabas Beedribas šarihkotâs laukšaimneeziabas, ruhpnēeziabas un amatnēeziabas isstahdes ehkas Jelgawâ (1895. gadâ).
5. „Rigas Latweešchu Beedribas“ nama pahrbuhwe (weza fašade bija kaila ķeeģeļu buhwe, tagad pahrbuhweta itališkis renešanšas stihlâ).
- 6—7. Adaschu un Doles pagastu nami, Widsemē.
8. Lejas-zeema basniza (gotiškâ stihlâ), Widsemē (1895. g.)
9. Rigâ wairak 3—6 stahwu nami, to starpâ Berga basars. 1900. gadâ tika gataws Rigâ leelakais 6 stahwu nams, (Marijas eelas un Elisabetes eelas un Parkeelas stuhrî) kas buhwets pehz K. Pekšchena projekta. (Šazenšchanâs projekts

starp 3 Rigas arhitektemj. Minetâ namâ ir 22 leeli weikali, elektriški apgaišmoti, un 102 dsihwokļi ar 560 istabam.

10. Jelgawas pilšehtas latweešchu draudses basniza.
Adrešše: Rigâ, Romanowa eelâ 13., ds. 5.

2. (983). Kehlenbeks, Heinrichs Wilhelms.

(*Š. dibinatajs, tuhlit pee dib. k. l.; old. 12./I. 1881.—4./III. 1882. g. un no 14./I. 1884.—1./IX. 1884. g.; X X un b. t. 16./I. 1881.—15./IX. 1882. g.; kaššeers 11./III. 1881.—15./IX. 1882. g.*)

Polit.: Ķim. n. 1878.—1884. (sept.), 1885. (apr.—aug.), 1886. (apr.—junijam).

H. W. Kehlenbeks dsimis 1857. gada 1. martâ Rigâ; tehws Joh. Fr. Kehlenbeks un mahte Auguste (dsim. Rentz).

Školasmahzibu H. W. K. baudijis Rigâ šchahdâs školâs: Jesus basnizas školâ, Jesus pilšehtas elementarškolâ, II. Rigas apriņķa un tirdsneezibas školâ, politeņnikas preekšchškolâ (no terzijas šahkot). Politeņnikâ eestahjâs 1878. g. un studeja ķimiju lihds 1886. gadam ar pahrtraukumeem. Politeņnikâ eestahjees, H. W. Kehlenbeks eestahjâs ari tuhlit 6. septembrî „Concordia Rigensis“, 6. dezembrî dabuja krahšas un wehlak tika eezelts par mag. pauc., bet drihs atkal isstahjas is šchis korporazijas un peedalijâs pee „Šelonijas“ dibinašchanas. No 1886. gada nowembra lihds 1887. gada 1. janwarim bija praktikants K. J. Pahle ķimiškâ fabrikâ Peterburgâ un no

1887. gada janwara ķimikis tanī pašchâ fabrikâ. Šcho fabriku atstahjis, H. W. K. kahdu ihšu laiziņu strahdaja kâ ķimikis turpat Peterburgâ Šchitowa labibasetiķa fabrikâ un tad Maškawâ Sillera fabrikâ, no kureenes aisgahja us Šerpuchowu par E. Koslowas ķimiškâs fabrikas waditaju. Šcho weetu atstahjot, H. W. K. aisgahja us Odešsu un tur eerihkoja bleiweis fabriku, bet to pehz kahda gada šlehdsa un aisgahja us Petrikawu par E. Hählera un b. stiklu-fabrikas teķniško waditaju un grahmatwedi. No tejeenes H. W. K. 1897. gadâ aisgahja us Šanturinowku Donezas stiklu-fabrikâ (Общество Донецкихъ Стекляныхъ Заводовъ, въ Сантуриновкѣ, близь станціи Константиновка, К.-Х.-С. ж. д.) Pehz kahdeem 4 gadeem bet šcho weetu azu šlimibas dehļ atstahja. 1903. gadâ — Rigâ — iswešeļojees.

3. (1081). Puriņsch, Nikolajs Roberts.

(Š. dibinatajs, tuhlit pee dib. k. l.; XXX 16./I. 1881.—16./I. 1882., 8./IX. 1882.—14./I. 1883. g.—26./IV. 1883. g.; g. t. 16./I. 1881.—3./IX. 1882. g.

Polit.: Arķt. n. 1878.—86., 1887.—1889. 21. jan.

No „Baltijas Wehstnešcha“ administrazijas 1893. g. isdotâ N. R. Puriņa šastahditâ rakstâ „Baltijas Westnešcha diwdešmitpeežu gadu jubilejai par peemiņu“ N. R. Puriņsch pašneeds par šaweem jaunibas laikeem šchahdas biografiškas siņas:

Puriņu Klahws (Nikolajs Roberts) peedsima 28. now. 1858. gadâ Westeenes Kahlu krogâ, kâ

jaunakais behrns Reinim Puriņam un wiņa laulatai draudsenei Friederikai (ds. Müllerson). No mahtes jau agri eepasihstinats ar ahbezēs nošlehpumeem, K. pats no šewis eemahzijās grahmatu lašit pehz kahdas bildem puščkotas pašaku grahmatiņas, tihkodams issinat sihmeto ķehniņa-dehlu un meitu dihwaino likteni. — Seemas wakarôs sehna fantasiju jo dsihwi eekustināja kahda jauna puischa stahstijumi par stiprineekeem, puhķeem un raganam.

Pirmās skolas mahzibas K. baudiņa dsimtenē, tad Raunas draudses skolā. Mihlakās mahzibas, pee kuņām sehna prahts peeķehrās, bija wehsture un semes apraksti, kamehr rehķinaščana un koralu dseedaščana wiņam dariņa leelas raises. Raunas upes romantišķee krasti, druhmās pilsdrupas, eh-nainee kapu preedulaji dariņa us sehnu jo dsiņu eešpaidu; allasch wiņam ari dsimtenes jaukee, koščhām birsem puščkotee kalni atgahdināja šenās Hellades jautri mihligeem deeweem lemtās birstalas.

Raunā sehns pirmo reisi mehģinajās dsejoščanā. 1872. gadā wiņščh eestahjās Jekabstates apriņķa školā, kuņu wiņščh nobeids 1875. gadā. 1873. gadā wiņščh luhko šarakstit behdu lugu „Karlis XII., Sweedru karalis.“ Ap šcho laiku (1874. g. 13. julijā) P. K. ari ir laime pirmo reisi redset Latwju dischwihrus Bernhardu Dihriķi un Kronwaldu Atti, kā weešus tehwa mahjās. Abu wihru šarunas, bet it šewiščķi Kronwaldu Atta dihwaini dedsiģee, straujee wahrdi par tehwijas un tautas mihlestibu waldsinat waldsina sehna prahtu un eeleešmo wiņa jauno širdi. (Šche jauneklis ari noklausās, kā Kronwaldu Attis diwatnē laipneem, bet nopeetneem wahr-

Pamudinats un pabalstīts no kahda Rīgas
buhwmeistera Saļupa, P. Kl. 1901. gadā šahka isdot
diwus leelus teķnišķus rakstu-krahjumus „Buhw-
škola“ un „Maščinu buhwškola“, pahrstrahdajumus
no wahzu walodā, G. Karnaka redakzijā, isdoteem
teķniškeem raksteem „Baugeverbeschule“, ik mehne-
ščus pa diwām burtnizam no katra krahjuma.

Adrešše: Rīgā, „Baltijas Wehstnešcha“ redakzijā.

4. (1483). Balkins, Karlis Augusts.

(*Š. dibinatajs; k. usņ. 7./III. 1881. g.*)

Polit.: Tirdsn. n. 1879.—1883. g. (31. jan.) D.

Balkins, Karlis Augusts, — J. Balkina (№ 5.)
brahlis — dsimis 11. augustā 1859. g. Rīgā, apmek-
leja politeķnikas preekščškolu 1878/79. g., studeja
tirdsneezibas sinibas. Pehz studiju beigščšanas:
1887. gadā I. ģildes tirgotajs Maškawā, 1890. gadā
Ķijewas kanalisazijas buhwes usņehmajš.

1

2

3

6

N. Purinck

F. Betting

[5. (1089). Balkins, Schehns (Jean)].

(*Š. dibinatajs, tuhlit pee dibin. k! l.*)

Polit.: Laukš. n. 1879.—1884. sept.

Balkins, Schehns (Jean), — K. Balkina (№ 4) brahlis — dsimis 25. junijā 1857. g. Rigā, apmekleja politeknikas preekščškolu no 1876.—1879. — studeja agronomiju, no 1885.—1886. g., praktiseja Alaschu muischā (Widsemê), no 1886. gada nodarbojas ar daschadeem buhwes-paşahkumeem Rigā.

6. (1211). Behtiņsch, Jahnis.

(*Š. dibinatajs, tuhlit pee dibinaščanas k! l.; kašš. 1881. 16./I.—11./III.*)

Polit.; Insch. n. 1877. (jan.) — 1884. (apr.) un 1885.—1886. (sept.)

Jahnis Behtiņsch dsimis 1856. gada 27. aprīlī Kursemê, Dobeles apriņķī, Kroņa Behrsmuischas Behtiņu mahjās, kur viņa wezaki, tehws Karlis Behtiņsch un mahte Anna ds. Seewald, bija šaimneeki.

Šawu pirmo školā isglihtibu J. B. baudiņa 1864. g. kahdā priwatškolā Šprigauļu muischā, pehz kam no 1865. lihds 1868. gadam apmekleja Behrsmuischas pagasta pagasta-školu un 1869. gadā eestahjās Jelgawas realškolā, kuņas kursu 1873. gadā pabeidsa.

1874. gadā J. B. tad strahdaja Rigas ahrsemeszensuras komitejā par kanzelejas eerehdni un no

bet tikpat stingri man neisdewās toreiseja Boristeņa P. Friščbiera usaizinajumam pretotes un eestahjos Boristenijā. — Ar noschehlošchanu jašaka, ka šawās zeribās biju stipri wihlees, jo neatradu tahdu omulibu starp schihdu un kreewu elementeem, kahda man bij apšolita un kahdu biju zerejis, tadehļ majā 1879. gadā eešneedsu Boristenijas konwentam pasiņojumu par manu isstahšchanos. Korporazijas dsihwe, kahdu es wiņu pasinu Boristenijā, man pilnigi neapmeerinaja, un tamdehļ nolehmu neestahtees neweenā no ešoščhām korporazijam. Tā pagahja mans pirmais studiju gads, ne pilnigi mani apmeerinadams. Studejis šchinī gadā nebiju dauds, tomehr wareju buht meerā, jo biju nolizis daschus ekšameņus un zihtigi apmeklejis preekščlašijumus. Par wašaras laiku gribeju labi atpuhstees, lai nahkoščhu gadu ar jauneem špehkeem waretu ķertees pee studijām. 1880. g. — laikam maijā, šatiku komilitoni Puriņu Klawu, kurščh mani usrunaja, peedalitees pee dibinajamā Latweeščhu draugu pulziņa. Domaju, ka nebuhs nemas wajadsigs peeminet, ka šchim bildinajumam tuhliņ peekritu un ka šchis draugu pulziņsch pahrwertās 24. now., 1880. g. par „Šeloniju“. Šche pawadiju nu laimibas un zeribas pilnus brihtiņus lihds 1882. gada junijam, kad šlimiba mani špeeda atstaht Rigu.

1891. gadā mans brahlis, kas šche Rigā dsihwoja, šašlima un mani luhdsa, wiņa weetas ispildit, kadehļ tad ar eebrauzu; pehz mana brahļa iswešeļoščchanās netikāš wairs us laukeem atpakaļ gree-

stees, un tadehļ apškatījos šche pat Rigā pehz kah-
das weetas. Tahda man gadījās pee jaundibinatās
II. Rigas krahj- un aisdewu šabeedribas, kuru
atklahja 1. oktobri 1891. gada un 15. jūnija 1896. g.
pahrwehrtā par Widsemes Šawstarpīgu Kredit-
beedribu, kurā wehl tagad ispildu darbwescha weetu.

Adrešse: Rigā, Widsemes Šawstarpīgā Kredit-
beedribā.

II. (1072). Frischbiers, Peters.

(Š. dibinatajs, tuhlit pee dibin. k! l.)

Polit.: Tirdsn. n. 1877.—1881. (jan.) D.

Peters Frischbiers dsim. 30. oktobrī 1856. g.
Widsemē Stukmaņu Škanstneeku mahjās, kur wiņa
tehws Peters bija šcho mahju ihpašneeks. Šawu
pirmo isglihtību P. F. baudīja mahjās no wezakeem
un mahjas-školotajeem, tad Rigas II. aprīņka un
tirdsneezibas školā. Tās kuršu beidsis, tas eestahjās
1876. g. politeknikas preekšchškolā un 1877. gadā
augustā politeknikas tirdsneezibas nodaļā, kuŗu
1880. gadā atstahja ar tirdsneezibas sinibu kan-
didata gradu. Pehz studiju beigam P. F. bija
weenu gadu par mahjas-školotaju pee barona Hol-
stena Leišchos, pehz tam Maškawā Henri Moret
tirdsneezibas namā par grahmatwedeja palihgu un
no 1882. gada šahkot pee John Lewie par grahmat-
wedeju un wehļak weikala wedeju. 1892. gadā wiņsch
dibinaja Maškawā us šawu wahrdu un rehķinu
weikalu ar pulksteņeem, selta un šudraba lectam.

Tagadeja adreše: П. Фришбиръ, Москва.

[12. (1049). Grube, Johannis Theodors.]

(*Š. dibinatajs, tuhlit pee dibinaščanas k! l.; uftizibas wihra wetnecks un rakstwedis 24/XI. 1880.—1881. g. 16. janwarim).*

Polit.: Tirdsn. n. 1876.—1881. (jan.) D.

Grube, Johannis Theodors, dsimis Widsemê, studeja tirdsneezibas sinibas. Pehz tam Maškawâ daschadâs tirdsneezibas un ruhpnenezibas eestahdês.

13. (1410). Jakobsons, Mahrtiņsch.

(*Š. dibinatajs, k! usņ. 7/III. 1881. g.)*

Polit.: Mašč. insch. n. 1878.—1885. (31. jan.) D.

Jakobsons, Mahrtiņsch, dsimis Widsemê 13. oktobrî 1858. Madleenes draudsê, Sahdsenes Degļos, kur wiņa wezakee bija gruntneeki. Studeja maščinu inscheneeru sinibas.

1887. gada praktikants Maškawas-Brestes dselsszeļu darbnizâ Miņškâ; pehzak strahdaja Peterburgâ. Šašlimis ar nerwu pahrpuhleščanu, pahrbrauzā no tejeenes us dsimteni un tur nomira pee šawa šwainā, pee Leelàs muischas (Madleenes draudsê).

13

W. Jacobson

8

10

7

W. Bendtz

[14. (1760). Jankaus, Alwills.]

(*Ş. dibinatajs; k! usų. 16/I. 1882.*)

Polit.: Maşch. insch. n. 1880.—1882.,

Archit. n. 1882.—1887. (jan.) D.

Jankaus, Alwills, dsimis Widsemê 23. nowembrî 1859. g., studeja maşchinu inscheneeru sinibas un arķitekturu.

Pehz studiju beigşchanas strahdaja wispirms pee profesora Kocha.

[15. (1687). Jennijs, Friedrichs.]

(*Ş. dibinatajs, tuhlit pee dibin. k! l.; bibl. 16./I. 1882.—8./IX. 1882. g.*)

Polit.: Ūim. n. 1879.—1884. (26. martā).

Jennijs, Friedrichs, dsimis Ūchweizê 27. februarî 1861. g., studeja ķimiju. Miris drihs pehz politeķnikas atstahşchanas.

16. (1248). Lappiņšch, Ferdinands Wilhelms.

(*Š. dibinatajs, tuhliť pee dibinašchanas k! l.; oldermans no 14./III. 1881.—8./IX. 1881. g. — 16./I. 1882. g.; mag. pauc. no 16./I. 1882. — 8./IX. — 14./I. 1883. g. — 5./IX — 14./I 1884. g. — 1./IX. 1884. g.; g. t. no 29./IX. 1881. g. — 14./I. 1882. g. — 8./IX. 1882. un 8./IX. 1883.—14./I. 1884. g.*)

Polit.: Tirdsn. n. 1878.—1884. (janw.)

Dsimis Widsemê 15. oktobrî 1859. g., apmekleja politeknikas preekšchškolu un studeja tirdsneezibas sinibas. 1884. gadâ deeneja kâ šawwaļneeks Rigâ leelgabalneekos; no 1886. gada janwara grahmatwedis un korrespondents Peterburgâ N. Badera kommišijas un ekšpedizijas weikalâ; wehlak Peterburgâ atwehra patstahwigi šawu weikalu; tad, to šlehdsis, aisgahja us Deenwidus Kreewiju (Kařkowu), no kuŗenes wehlak atkal aisgahja drihs atpakaļ us Peterburgu.

Adreše: Ст.-Петербургъ, Забалканскій пр. 20.

17. (1363). Lihdaks, Andrejs.

(*Š. dibinatajs, tuhliť pee dibin. k! l.; mag. pauc. 21./I. 1881. — II., I. — 15./I. 1882. g.; g. t. 16./I. — 29./IX. 1881. g. — 16./I. 1882.—1882. g. septembrim; XXX 16./I. 1882.—8./IX. 1882. g.; X 8./IX. 1882.—8./IX. 1883. un no 14./I. 1884.—13./II. 1884. g.)*

Polit.: Insch. n. 1878. (jan.) — 1883. g. sept., 1884. 31. marta —1885. (31. jan.) D.

Andrejs Lihdaks dsimis 1856. gada 2. dezembrî Škrihweres Puntuschos; wezaki, Jekabs un Eewa — šaimneeki.

Pirmās šķolas isglītibas A. L. baudiņa: Šezē
pee dsejneeka-šķolotaja Mahlberģa, tad Aiskrauklē
(pee ŝkolotaja Baldawa), pehz tam Rigas II. aprinķa
un tirdsneeziņas ŝkolā, no kuŗenes eestahjās Rigas
pilŝehtas ģimnasijā.

Pehz ŝķolas nobeiģŝchanas, wiņŝch tuhlit
1878. gadā eestahjās Rigas politeķnikas inscheneeru
nodaļā un to nobeidsa 1885. gadā ar inscheneera
gradu.

Prakŝē A. L. arweenu nodarbojees ar dselss-
zeļu buhwem: pee Maŝkawas-Breŝtas dselsszeļa,
pee Wakar-Sibirijas dselsszeļa, tad pee Maŝkawas-
Ribinŝkas dselsszeļa buhwes.

18. (516 un 1301). Meschaks, Alfreds.

(Ŝ. dibinatajs, tuhlit pee dibinaŝchanas k! l.; g. t. 16./I.
1881. — ŝept. 1881. g.)

Polit.: *Insch. n.* 1874.—1876.;

agr. 1877.—1881. g. (1. ŝept.) 1882.
(11. jan.) — 1882. (1. ŝept.)

Meschaks, Alfreds, dsimis Widsemē, studeja
inscheneeru sinibas un agronomiju; miris 18./IV.
1883. g. Ļaudonas Odsenā un apbedits Jekabmeestā.

[19. (1102). Ohlswigs, Nikolajs.]

(*Ş. dibinatajs; k! usnem 19./XI. 1881. g.*)

Polit.: Insch. n. 1878.—1882.

Kim. n. 1882.—1883. (1. sept.)

Ohlswigs, Nikolajs, dsimis 22. janvarî 1859. g. Widsemê, Wez-Krapes pumuischâ, 1876./77. un 1877./8. g. apmeklejis politeknikas preekşchşkolu, studeja inscheneeru sinibas.

Miris Maşkawâ 6. junijâ 1891. gadâ.

[20. (1501). Rentschlerskis, (Reczlerski)
Stanislaus.]

(*Ş. dibinatajs, tuhlit pee dibin. k! l.*)

Polit.: Kim. un insch. n. 1879.—1883.; 1884.

(jan.) — 1886. un 1886. (sept.) — 1887.

(11. jan.) lihds 1888. (29. aug.); 1889.

(11. jan.) — 1890. (9. apr.) D.

Stanislaus Rentschlerskis dsimis 26. aprilî 1859. gadâ Poļos. Şkolas isglihtibu baudija: Warşhawâ kahdâ klaşsişkâ ģimnasijâ, tad realşkolâ, no kuŗeenes aisgahja us Rigu un eestahjâs politeknikas preekşchşkolas primâ. Şcho şkolu nobeidsis, St. R. 1879. gadâ eestahjâs politeknikâ ķimijas nodaļâ, no kureenes wehlak pahrgahja us inscheneeru nodaļu.

Politeknikâ studejot, St. R. peedalijas pee daschadâm studentu şabeedribam şchahdâ kahrtibâ:

1879. g. septembrī eestahjās korporacijā „Borystenia“, kur nowembrī dabuja krahšas, wehlak tika eezelts par bibliotekaru un tur palika lihds 1880. gada aprilim, kad šcho korporaciju šlehds;

1880. g. peedalijas pee „Šelonijas“ dibinašchanas, 1881. gadā tur bija oldermans, tad 1882. g. isstahjās is tās un ari is politeķnikas mahjas apstahkļu deļ.

1883. g. bija „Rigas politeķnikas dabas siniškās studentu šabeedribas“ lozeklis un tās wizepreses un 1883. g. isstahjās is tās un is politeķnikas.

no 1884.—1886. g. wizepreses un preses „Rigas politeķnikas studentu dabas - siniškas beedribas“ siniškās šehdēs.

(Tad St. R. atkal atstahja politeķniku un 1886. g. eestahjās Warščawas apgabala teešā par swehrinatu tulku.)

1887. gada janwarī, politeķnikā atkal eestahjees, St. R. tika atkal eezelts „Rigas politeķnikas dabas siniškā beedribā“ par preekščneeku, kuru amatu ispildija lihds beedribas isbeigšchanās. 1887. gada septembrī wiņsch atkal peedalijās pee siniškas studentu šabeedribas dibinašchanas, bija wiņas preekščneeks lihds 1888. g. martam, kad wiņa beidsās, normalstatutus eewedot.

No 1888. g. maija lihds 1889. g. janwarim St. R. bija us Rigas-Pleškawas dselsszeļa buhwi-usņehmoščā inscheneera palihgs preekšč Rigas Šiguldas gabala.

1889. g. nolika diploma ekšameņus.
No St. R. literariškeem darbeem wairaki ir
eespeesti poļu laikrakstos.

21. (1782). Rempeters, Jekabs.

(*Š. dibinatajs, tuhlit pee dibin. k! l.*)

Polit.: Ķim. n. 1880.—1881.

Rempeters, Jekabs, dsimis 16. janwarī 1860. gadā
Widsemē, studeja ķimiju. No 1882.—1884. g. mahj-
skolotajs Kursemē, 1884.—1886. g. korrespondents
Steffen'a u. Lehmaņa mekaniškā darbnizā Maškawā;
tad mahjškolotajs un pehzak audsinatajs un pehz
ģimnasijas skolotaja ekšamena nolikšchanas wahzu
walodas wiršskolotajs. praktiškajā tirdsneezibas aka-
demijā Maškawā.

Kā labs musikas pratejs un dseedatajs, Rem-
peters šewiščku wehribu šawā laikā peegreesis
ari Šelonijas dsihru-dseešmu krahjumam un tam
apghadajis daschu labu jauku dseešmu. Maškawā
dsihwojot — Rempeters ilgakus laikus bijis tureenes
latweešču kora wadons.

22. (1073). Schönfelds, Peters.

(*Š. dibinatajs, tuhliť pee dibin. k! l.*)

Polit.: Insch. n. 1878.—1882. (20. maijā).

Petera Schönfelda autobiografija:

Ešmu dsimis 22. dezembrī, 1856. g., Dobeles aprinķa kroņa Penkules muischas Bļodneeku mahjās, kur wezaki, Ernests un Anna, bija mahju šaimneeki. Pirmo isglihtibu baudiju pee mahjškolotaja Zickhardta kga, pehz tam eestahjos Dobeles aprinķa Kalnamuischas pagasta školā pee školotaja Forstmaņa kga, kurā školā šabiju no dezembra mehnešcha 1869. g. lihds aprīļa mehnešim 1872. g. Ta pašcha gada augusta mehnešī eestahjos Jelgawas 4. klaššu realškolas 4. klaššē (kwartā). Realškolas kuršu nobeidsu junijā 1876. g. Ta pašcha gada 1. septembrī eestahjos Rigas politeķnikas preekščškolas otrā klaššē (sekundā). Kuršu politeķnikas preekščškolā nobeidsu junijā 1878. g. — 1. septembri 1878. g. tapu immatrikulets Rigas politeķnikas inscheneeru nodaļā un eestahjos tuhliņ studentu šabeedribā „Concordia Rigensis“, kurā šabiju lihds nowembra mehn. 1879. g. Is „Concordia Rigensis“ isstahjees, peedalijos pee Šelonijas dibinaščchanas. Politeķnikā studejot, nodarbojos ar priwatstundu doščchanu matematikā. 22. maijā 1882. g. ģis politeķnikas isstahjos kurša nenobeidsis. 1882. g. oktobra mehn. 15. deenā eestahjos kā šawwaļneeks 3. baterejā, 27. kahjeneeku artillerijas brigadē. 1883. g. 11. aprilī tiku paaugstinats par bombardeeri un 27. aprilī par jaunako feierwerkeri (младший фейерверкеръ). 1884. g.

1. augustâ paaugstinats par wswoda feierwerkeri (взводный фейерверкеръ). 5. septembrî 1884. g. eestahjos Wiļņas junkeru školâ. 1885. g. 10. augustâ, junkeru školas kuršu ar I. ņchķiru nobeidsis, tiku paaugstinats par podpraporschtschiku (Подпрапорщикъ) un atkommandets atpakaļ batarejâ. 21. dezembrî 1885. g. tiku pahrzelts 104. Ustjugas generaļa kņasa Bagrationa kahjeneeku pulkâ. (104 пѣхотный Устюжскій Генерала Князя Багратиона полкъ). Zaur Wisaugstako pawehli 1. janwarî 1886. g. paaugstinats podporutschika tŝchinâ (произведенъ въ Подпоручики), wezumu (со старшинствомъ) ņkaitot no 1. ņseptembra 1885. g. — 11. martâ 1889. g. eewehlets par pulka rentmeistera weetas ispilditaju un 21. julijâ tai paņchâ gadâ zaur 26. kahjeneeku diwisijas preekņchneeka pawehli sem № 99. apstiprinats pulka rentmeistera amatâ (въ должности полковаго казначея). 2. martâ 1890. g. zaur Wisaugstako pawehli paaugstinats porutschika tŝchinâ (Поручикъ), wezumu ņkaitot no 1. ņseptembra 1889. g. 9. ņseptembrî 1892. g. atteizos no rentmeistera amata un 1. dezembrî eesneedsu luhgumu deļ atwaļinaņšanas no aktiwâ deenesta. 4. janwarî 1893. g. zaur Wisaugstako pawehli peeņkaitits Jelgawas aprinķa kahjeneeku reserwai un us paņcha luhgumu 10. februarî 1898. g. atwaļinats no deenesta. 1895. g. eestahjos Minņkas gubernâ pee grafa G. Czapņka ziwildeenestâ par kontroleeri pee mescha pahrdoņchanam.

Tagadeja adreņse: Чр. м. Узду, Минской губ. въ фольварокъ Рябиновку.

16

Ferd Rappin
[Signature]

17

18

22

P. Schoufeldt

23. (1120). Uks (Uuck), Jahnis Ferdinands.

(*Š. dibinatajs, tuhliť pee dibin. k! l.; mag. cant. 16./I. 1881.—1./XII. 1881. g. — 16./I. 1882. g., g. t. 16./I. — ņeptembrim 1881. g.*)

Polit.: Tirds. n. 1877.—1881. (ņept.) un 1884 (janw. — ņept).

Jahņa Uka autobiografiņkas siņas:

Eņmu dsimis 1857. gada 10. majā Walmeermuischā. Pirmās ņkolas siņaschanas eeguwu wezaku mahjās, pehz kam apmekleju muischas ņkolu Kokneņē, kuŗ paliku lihds ņawa muhscha 14. gadam. Tahlak es apmekleju:

no 1872.—1875. g. aprinŗa ņkolu Walmeerā (to nobeidu);

no 1875.—1876. g. Dr. Bornhaupta un Wehrlina priwato teŗniņko preekņchņkolu Rigā (to nobeidu);

no 1876.—1877. g. Rigas politeŗnikas preekņchņkolas tirdsneeziabas nodaļu (to nobeidu);

Pehz tam:

no 1877.—1881. g. studeju politeŗnikā tirdsneeziabas sinibas;

no 1881.—1883. g. biju mahjņskolotajs pee barona Holsten-Holstinghausena Montegaliņchkā Leiņchos, un

no 1884.—1885. g. I. sem. atkal studeju tirdsneeziabas sinibas, tad, studijas nebeidzsis, politeŗniku galigi atstahju.

No 1885.—1887. g. biju grahmatwedis koku ekņporta weikalā A. B. Lowņon & Co. Rigā;

no 1887.—1889. g. grahmatwedis un korrešpondents
pianofor'u fabrikâ „Carl Goetze“
Peterburgâ;

no 1889.—1894. g. grahmatwedis un korrešpondents
kuģu aģenturas un ūpedizijas
weikalâ „Alphons Braun“ Peter-
burgâ;

no 1894. gada reškontrists H. Wawelberga ban-
kas namâ Peterburgâ.

Adrešše: Ст.-Петербургъ, Невскій пр. 25,
Банк. домъ Вавельберга.

[24. (700). **Šchwartzs, Leons.**]

(Š. dibinatajs, tuhlit pee dibin. k! l. 1876.—1881. g.
(6. jun.), 1882. (11. janw. — sept.), 1883.
(31. martâ) — 1884. (31. janw.) D.

Polit.: Mašch. insch. n.

Šchwartzs, Leons, dsimis 20. oktobrî 1856. g.
Jelgawâ, apmekleja politeķnikas preekšçskolu
1874./5. u. 1875./6. g., studeja maščinu inscheneeru
sinibas.

25. (479). **Voigts, Friedrichs.**

(Š. dibinatajs, tuhlit pee dibin. k! l.)

Polit.: Insch. n. 1873.—1875. (24. majâ),

Lauķš. n. 1877.—1879. (janw.), 1879.

(1. sept.) — 1881. (janw.)

Johanns Karlis Guidos Sebaldus Friedrichs
Voigts dsimis 1854. gada 7. februarî Kursemê kahdâ

Leel-Berķenes pusmuischâ „Wellerhofâ“ un Meschamuischas basnizâ krustits. Wiņa wezaki bija Wilhelms Voigts un Friederike ds. Hübner. Pirmās sināšanas lašišchanâ un rakstišchanâ no mahtes un tahlakas elementaras mahkšlas no wezakās mahšas eemahzijeēs, Friedrichs V. 11 gadu wezs eestahjās Tukuma apriņķa skolâ, kuŗu nobeidsa 14. dsihwes gadâ. Tad wiņšch pahrgahja us Rigu, kur eestahjās šlawenajâ Bornhaupts teķniškâ preekšchskolâ, kuras kuršu nobeidsa pa diweem gadeem un tad tuhlit eestahjas politeķnikas preekšchskolas primâ. Pa weenu gadu šcho skolu nobeidsis, Fr. Voigts 1873. g. eestahjās politeķnikâ inscheneeru sinibu nodaļâ. Wehlak wiņšch pahrgahja us ķimijas und tad us agronomijas nodaļu.

Politeķnikâ eestahjeēs, Fr. Voigts peebeedrojās korporacijai „Concordia“, un neilgi preekšch „Šelonijas“ nodibinašanas lihds ar kahdeem 17 komilitoneem daschu eekšcheju strihdu deļ no tahs isstahjās, pehz kam peedalijās pee „Šelonijas“ dibinašanas.

Politeķniku atstahjis, wiņšch eestahjas Maškawâ Gerhard & Hey ekšpedizijas kantorī; 3 gadi pehz tam dibinaja ar šawu brahli Jahni kopâ komišijas weikalu, ar ko nodarbojas lihds miršchanai, rudenī 1896. (?) g. Paglabats Maškawâ us „Варяньковское кладбище“. Maškawâ dsihwojošchee filistri nolika us wiņa kapa waiņagu. Tas bija prezejeēs ar Katarinu Stöckel un atstahja šewu ar 3 behrneem.

26. (1886). Bankins, Julijs.

(*Š. eest. 12./I. 1881. g.; k! usņ. 16./I. 1882. g.;
bibl. 15./IX. 1882. — 1./IX. 1883.; g. t. 8./IX.
1883. — 14./I. 1884. g.)*

*Polit.: Tirds. n. 1881. (janw.) — 1885.
(31.janw.) D.*

Julija Bankina autobiografija :

Ešmu dsimis 1861. gada 3. februari Walmeeras tuhwumâ pee Kokumuischas peederigâ „Wez-Tilenu“ pusmuischâ. Tehws Jahnis, mahte Anna ds. Salzman. Apmekleju no 8. muhscha gada Nitaures draudses školu pee šawa tehwoščha J. Salzmaņa un pehz Seemasšwehtkeem 1872. gadâ eestahjos Walmeeras apriņķa skolâ, kuŗu atstahju pusgabu preekščh beigu ekšameņa. 1876. gadâ pehz Jahņeem eestahjos Rigas pilšehtas ģimnasijas wirskwintâ un peegreesos šchis školas realai nodaļai. 1880. gadâ pa Seemasšwehtkeem ģimnasiju beidsis, 1881. gada janwarî eestahjos Rigas politeņnikas tirdsneezibas nodaļâ, lai preekščh praktiškâs dsihwes labi pamatigi waretu šagatawotees. 10. janwarî 1881. gadâ eestahjos ari „Šelonijâ“, kâ „dibinatajs“ tanî usņemts.

Studijas nobeidsu 1884. gadâ, pee kam kâ diploma rakstu eešneedsu garaku apzerejumu par „Die baltischen ländischen localen gegenseitigen Feuerversicherungs-Verbände“, kuŗâ plaščhaki apluhkoju zik šwehtiga darbiba šchim eestahdem, kahdas nekur nepastahw.

Tik tahli nu biju šawu šprausto mehrķi šašneedsis un 1885. gada 26. janwarî, pehz šarihkota

komitata, dewos us Peterburgu, lai tur kahdu weetu mekletu. Bet ņche nu man islikās, it ka stahwetu preekņch ņawas dsihwes wisgruhtakā brihscha. Lihds ņchim wiņņ atkarajās tikai no manas zihtibas, bet nu, kur ņawas sinaņšanas gribeju praktiņki leetā likt, tur pirmo reisi jutu, ka man ir wajadsiga zitu laipnu zilweku palihsiba. Wispahrigā tirdsneeziabas krihse un ņewichķi tukņchi apņolijumi mani pamudinaja pahreet us Maņkawu un tur eeņahkt ņawu praktiņko darbibu kā „kantora puika“ pee kopeņšanas preņses. Wehl ta paņcha gada junijā es dabuju grahmatwescha un korreņspondenta weetu „Nikolaja Badera“ ņpedizijas weikalā Peterburgā, kur man bija wislabakā isde-wiba eepasihtees ar katra weena weikala pamateem, muitas un transporta buhņchanam.

1885. gada dezembrī zaur firmas „Catharina Folkman“ (Iwanowo-Wosņeņensķā) (Техническая контора Е. А. Фолькманъ) ņchefu dabuju tur ņweņcho walodu korreņspondenta weetu un 1886. g. tiku eezelts par ņchi weikala prokuristu. Tik tahl J. B. autobiografija.

1893. gadā J. B. palika par weikala wadoni un lihdsdalibneeku ņchai paņchā firmā, kas nu ņauzas „Техническая контора Е. А. Фолькманъ преемники Ю. И. Банкинъ и Ко.“.

ņaņlimis ar wehdera tihfu, J. B. mira 1895. g. 23. aprilī un tika 25. aprilī Wosņeņensķas wezā kreewu kapņehtā apglabats no wiņa brahļa, mah-zitaja Mahrtiņa Bankina.

ņelons Karlis Bankins ir wiņa brahlis.

27. (1887). Blaus, Juris.

(*Š. eest. 12./I. 1881. g.; k! usņ. 16./I. 1882. g.; old. 16./I. 1882. — 8./IX. 1882. g.; XXX 14./I. 1884. — 13./II. 1884. g.; XX 14./II. 1884. — 1./IX. 1884. — 19./IX. 1884. g.*)

Polit.: Tirds. n. 1881. (janv.) — 1885. (31. janv.) D.

Jura Blau'a autobiografija:

Dsimis ešmu 26. aprīlī 1861. g. Zehšu aprīņķī, Ehrgļu pilsmaischas „Jaun-Dalbu“ mahjās, kur wezaki, Andreews un Katriņa, bija šaimneeki-arendatori.

Isglihtibu baudiņu Ehrgļu pagasta skolā, Weetalwas un Wez-Peebalgas draudses skolās un Behrsaines ģimnasijā (pee Zehšim). Politeknikā eestahjos janvarī 1881. g. tirdsneezibas nodaļā un studijas beidsu 1884. g. ar tirdsneezibas sinibu kandidata gradu.

Pehz studiju beigššanas ihšu laiku biju Peterburgā kahdā tirdsneezibas weikalā un Kijewā deenwidus-wakara dselsszeļu beedribas pahrwaldē. No janwara 1886. gada biju Brahļu Nobel beedribas petroleja weikalā, — lihds 1895. gadam Peterburgā kā šchās beedribas direktzijas teķniškas nodaļas darbwedis un no 1895. g. lihds 1898. g. Šaratowā kā šchas beedribas Šaratowa nodaļas pahrwaldneeks (direktors), pehz tam atkal Peterburgā ka direktzijas sekretars lihds 1900. g., kad nodibināju šawu weikalu (Blau & Co.). Prezejees ešmu ar agraka Rigas arķitekta Otto Dietze meitu, Katriņu. Peterburgā dsihwodams wairak gadus biju par Peterburgas

Latweeſchu Labdarigas Beedribas preekſhneeka paligu.

Peterburgâ dsihwodams biju ari par nazional-ekonomiſku lihdssstrahdneeku pee mehneſchraksta „Russische Revue“; rakstiju ſewiſchki par „Kreewijas montan-industriju“, par „Kreewijas semkopibas ſpezial-kulturam“, par „Kreewijas ahrejo tirdsnezibu“ un t. t.

Adreſſe: Г-ну Юрію Андреевичу Блау, подъ фирмою Блау и Ко., въ г. Ст.-Петербурѣ.

28. (1768). Leepiņſch, Karlis.

(*Œ. usņ. 12./I. 1881.; k! usņ. 10./IV. 1882. g.; mag. pauc. subſt. 6./X. 1882. g., XXX un ſch. t. 20./II. 1884. — 1./IX. 1884. g.*)

Polit.: Maſch. insch. n. 1880.—1882. (13. janw.) un 1882.—1884. (*ſept.*)

Leepiņſch, Karlis, dsimis 20. junijâ 1861. g. Widsemê, Madleenes draudsê, Mengeles „Katriņ“ krogâ, kuŗu wiņa wezaki tureja; studeja maſchinu iņscheneeru sinibas. Politeķniku atstahjis, Karlis Leepiņſch bija weenu laiku Wez-Œahtu semkopibas ſkolâ par ſkolotaju, tad mahjſkolotajs Tambowas gudernâ, 1885. gadâ mahjſkolotajs Œomijâ, no 1886. gada pawaſara usņehmajs pee Maſkawas-Brestas dselsszeļa. Kad leelo Œibirijas dselsszeļu ſahka buhwet — K. Leepiņſch aisgahja turp kâ usņehmajs un ispilda tur ari daschus zitus amatus Œibirijâ un Ķinâ.

[29. (409). Frischbiers, Andrejs.]

(Pee Ņelonijas dibinatajeem kà k! l. peškaitits
24./I. 1881.)

Polit.: Insch. n. 1872.—1878. (I. šept.);
1879.—1880. (šept.), 1881. (janw.)—1882.
(šept.); 1884. (II. janw.) — 1886. (šept.)

Dsimis Widsemê 9. martâ 1852. g., Andrejs Frischbiers (Petera Frischbiera brahlis) studeja inscheneeru sinibas; 1886. gadâ strahdaja pee Daugawas osta buhwes darbeem, 1887. gadâ pee Rigas-Pleškawas dselsszeļa buhwes, — tad pee daschadeem darbeem us Rigas-Dinaburgas dselsszeļa.

30. (410). Wittandts, Friedrichs.

(Pee Ņelonijas dibinatajeem kà k! l. teek peškaitits
4./III. 1881. g.)

Polit.: Insch. n. 1872.—1874. (šept.); 1875.—1876.
Mašch. insch. n. 1876.—1879. (18. dez.)
1881. (10. janw. — 1. šept.); 1882.
(janw.) — 1882. (šept.)

Friedrichs Wittandts dsimis Widsemê 18. martâ 1855. gadâ, apmekleja politeķnikas preekšškolu 1871./2. g. Studeja inscheneeru sinibas.

Pehz politeķnikas atstahšchanas Friedrichs Wittandts kahdus gadus strahdaja apdrošchina-

23

J. Leck

26

J. H. Hauke

27

30

šanas beedribas "Roššijas" Rigas generalaģenturā un tad eestahjās dselsszeļa deenestā pee Dina- burgas-Witebškas dselsszeļa šabeedribas (us linijas). Pehz tam — kad zaur kahdu nelaimes gadijumu te bija šamaitajis kahju — pahrnahza us Rigu minetā dselsszeļa kontrolles waldē un dselsszeļam pahrejot kroņa ihpašchumā — šcho weetu atstahja. Kahdu laiku (no dibinašanas) šabijis Berģa basara krah-šanas un aisdošanas šabeedribā (Rigā) par grahmatwedi, eestahjās „Baltijas Wehstnešcha“ redakzija (1897. g.) par ahrsemju nodaļas redaktoru.

31. (1716). Kruhmiņsch, Jahnis Teodors.

(*Š. eest.* 21./IX. 1881. g.; *k! usņ.* 10./IV. 1882. g.; *old.* 8./IX. 1882. — 14./I. 1883. g. — 5./IX. 1883. g.; *b. t.* 8./IX. 1883. g. — 14./I. 1884. g.; XXX 26./IV. 1883. — 8./IX. 1883. g.; XX un kašseers 8./IX. 1883. — 14./I. 1884. — 13./II. 1884. g.; X un kašseers un šch. t. 13./II. 1884. — 1./IX. 1884. g.; XX 19./XI. — 14./I. 1885.)

Polit.: Insch. n. 1881.—1885. (*sept.*), 1886. (*11. janw.*) — 1887. (*14. febr.*) D.

J. T. Kruhmiņa autobiografija:

„Ešmu dsimis Šodu Šešawas „Klahwu“ mesch-šargu mahjās, kā šawu wezaku, Jehkaba un Kate-riņas, dehls 29. nowembrī waj 6. dezembrī 1860. g. Siņas par manu dsimšanas deenu nawa noteiktas škaidri. Draudses ruļļos ir eerakstits, ka es ešmot dsimis 29. nowembrī, mana mahte bet apgalwo, ka 6. dezembris ir mana pareisā dsimšanas deena un šcho deenu ari es ešmu peeņehmis par dsim-šanas deenu.

Tadehļ ka biju wahjas dabas, tad behrnibâ baudiju puslihds ilgi brihwibu no mahziŝchanâs raisem. Tikai ar 9. gadu mahte mani ŝahka eepasihstinat ar A B C un 10. muhscha gadam us beigam ejot dabuju mahjŝkolotaju. Zaur to wiŝu un dsihwi lauku gaiŝâ mana weŝeliba nostiprinajâs. Lihds 14. gadam mahzijos us laukeem (ar pahrtraukumeem). 1875. gada augustâ knapi knapi noliku ekŝameni us Jelgawas 4-klâŝŝigâs realŝkolas kwartu. Ŝcho ŝkolu nobeidsis 4 gados, zaur apstahkļeem peeŝpeests, domaju palikt par ŝkolotaju, bet tikai pagaidam, jo studet kahroju jau no paŝchas behrnibas. Papreekŝchu gribeju, ŝaprotams, par teologu palikt, pehz kam „sciences ingenieures“ bija mans mehrķis.

1880. gada janwarî apstakļi man atļahwa eestahtees Rigas politeķnikas preekŝchŝkolas sekundâ. Ŝcho ŝkolu nobeidsis 1881. gadâ pa Jahņeem, tuhli ta paŝcha gada ŝeptembrî eestahjos politeķnikâ inscheneeru sinibu nodaļâ. 1885. gadâ pa waŝaru nodarbojos pee sirgu dselsszeļa buhwes darbeem Rigâ.“ — Tik tahli autobiografija.

1887. gadâ eeguwis inscheneera gradu J. K. wispirms kahdu laiku bija pee politeķnikas par aŝŝistentu inscheneeru sinibu nodaļâ, tad aisgahja us Tweras guberņu par semstwas inscheneeru, no kuņenes eestahjas Maŝkawas-Brestas dselsszeļa deenestâ. Pehz tam aisgahja us Sibiriju pee tureen leelâ dselsszeļa buhwes darbeem.

Adreŝŝe : Забайкальская ж. д. Ст. Беклемишево.
Начальнику Дистанции Круминь.

[32. (1971). Renngardts, Jahnis.]

(*Š. ceft.* 5./IX. 1881. g. k! usņ. 14./V. 1883. g.)

Polit.: Mašč. insch. n. 1881.—1886. (2. aug.).

Jahnis Renngardts dsimis 21. februari 1859. g. Madleenes draudses Taurupes „Medņa“ krogā, kuŗu wiņa wezaki tureja, apmekleja Rigā otu apriņķa un tirdsneezibas školu (Kreis- und Handelsschule), pehz tam pilsehtas realģimnasiju, studeja maščinu inscheneeru sinibas. Pehz politeķnikas atstahščanas aisgahja us Maščawu, kur šašlima un pee wezakeem pahrwests peepeschi nomira.

33. (1977). Šwille, Jahnis.

(*Š. ceft.* 5./IX. 1881. g. k! usņ. 1882. g. majā; 29./IX.

1881. — 16./I. 1882. g. mag. cant. weetneeks; mag.

cant. 16./I. 1882. g. — 8./IX. 1882. g. — 14./I.

1883. g. — 14./I. 1883. — 5./IX. 1883. g.; 6./X.

1882. mag. pauc. subst.; *šč. t.* 20./II. — 1./IX. 1884. g.)

Polit.: Lauķš. n. 1881. — 1889. (šept.); 1890. g.

(11. janw.) — 1891. (14. okt.) D.

Jahņa Š. autobiografija:

„**Jahnis Šwille** dsimis 26. februari 1858. g., plkst. 3. pehz pusdeenas, Stučenu pusmuischâ (Sophienhof) Koknešes pagastâ un draudsê, Rigas apriņķi. Wezaki bija semkopji, Pawuls un Eewa Šwille, dsim. Frischbier, („Stučenu“ pusmuischas rentneeki un „Wez-Šwiļu“ un „Lejas-Rašas“ mahju

gruntneeki). Šelonijas dibinatajs Peters Frischbiers ir mans brahlens, t. i. manas mahtes brahļa dehls. Pirmo isglihtibu baudiju no šawa mahtes brahļa Petera Frischbiera Škanstneekôs (Stukmaņôs). Pehz tam bij mani školotaji: J. Neulands un mans brahlens Andrejs Stutšchka, Stukmaņôs, tad F. Wittenbergs, pagasta školotajs Koknešê. No 1871. gada janwara lihds 1876. gada janwarim apmekleju II. Rigas aprinča un tirdsneezibas školu Rigâ, kuŗu ar labâm šekmem 1876. gadâ pabeidsu. 1877. gada rudenî notaišiju mahj-školotaja ekšamenu. 1878. gada janwarî eestahjos Rigas pilšehtas gimnasijâ. Priwati šagatawojees, eestahjos 1. septembrî 1881. gadâ Rigas politeņnikâ laukšaimneeibas nodalâ, kuŗu (ar agronoma gradu) 1891. g. pabeidsu. 1. augustâ 1891. g. peeņehmu pahrwaldneeka weetu Kalugas gubeŗnâ Koseļškas aprinčî, pee ihst. w. p. Kaščkina (д. ст. сов. Н. С. Кашкина) Ņischņi Prjiškâs (Нижние Прыски). Aprilî 1892. gadâ mani eezehla par teņņiki pee atklahteem darbeem Rjasanas gubeŗnâ*), kur sem manas usraudsibas tika israkti 44 dihķi, 3 masaki elewatori likti un 3 tilti taišiti. Februari 1893. g. peeņehmu wirs-pahrwaldneeka weetu par kņasa Engališčhewa muischam Tambowas gubeŗnâ. 4. dezembrî 1894. g. mira mans tews, zaur ko man bij jausņem tehwa eepirktas mahjas, pehz testamenta. 1895. gadâ atstahju šawu muischaspahrwaldneeka weetu un luhkoju nokahrtot mahjas mantošchanas buhšchanas

*) Minetâ gadâ Eekščkreewijâ bija leeli badi. Lai truhkuma zeetejeem šagahdatu darbu un pahrtiku, tad starp zitu tika ari isdariti wišadi apuhdepošchanas un uhdeņa wahkšchanas darbi bada guberņās.

un šaimneeziibu. 1896. gadā šašlimu un brauzu wašarā us ahrsemem wešeļotees. Atbrauzis, 1. janwarī 1898. gadā eestahjos akzises waldē par „шт. контролеръ“ Pernawā III. aprinķī. Akzises eeredņa weetu atstahjis, aisgahju 1900. g. par waldibas obroku gabalu inšpektoru us Dagestanu, pehzak us Tiflišas gubernu Kaukasijā.

Adrešše: гор. Ахальцыхъ, Тифлиской губ. Надзиратель за казенными землями.

[34. (1750). Frānkels, Ludwigs.]

(š. eest. 21./XI. 1881. g.; k! usņem 17./IV. 1882. g.! mag. cant. no 8./IX. 1883. g. — 12./XII. 1883. g.)

Polit.: Insch. n. 1880.—1887. (31. janw.) D.

Ludwigs Frānkels, dsimis Odeššā 10. februari 1863. g., studeja inscheneeru sinibas. No 1887. g. šeptembra kahdu laiku isglihtojās Wihnes konserwatorijā par konzertdseedataju un pehz tam darbojas kà operu dseedatajs pee wahzu leelakām operam.

35. (2079). Meschaks, Karlis.

(*Š. ceft.* 16./I. 1882. g.; *k! usņ.* 14./V. 1883. g. *bibl.* 14./I. 1884. g. — 3./IX. 1884. g., *lit. w. preekšchn.* 23./IX. 1885. — 18./III. 1886. — 22./IX. 1886. g.; \times 1./IX. 1888. — 11./I. 1889. g.; \times 11./I. 1889. g. — 4./IX. 1889. — 12./I. 1890. g.)

Polit.: Mašč. insch. n. 1882. (janv.) — 1884.;
ķim. n. 1884. — 1891. g. 21. maja,
1893. (24. martā) — 1894. (13. jun.) D.

Karļa Meschaka autobiografija:

„Ešmu dsimis 31. oktobrī 1861. g. Aiskraukles draudses Škrihweres „Mesch-Wekterôs“. Tehws Andrejs, mahte Ilse — tur gruntneeki. Lašišchanâ eelausijos pee wezakeem, tahlakās pirmmahzibas baudiju Aiskrauklê kahdâ priwatškolâ. Pehz tam apmekleju Rigâ otu apriņķa un tirdsneezibas školu (Kreis- und Handelsschule) (aug. 1877 — jun. 1880) un Rigas pilsehtas real-gimnasiju (aug. 1880 — now. 1881). Rigas politeķnikâ eestahjos janwarī 1882. gadâ, pirms maščin-inscheneeru tad, šep-tembrī 1884. gadâ, ķimiški-teķniškâ nodaļâ. Aprilī 1891. gadâ isstahjos is politeķnikas un eestahjos Lomschâ kaŗa deenestâ kâ šawwaļneeks. No šeptembra 1893. gada turpinaju atkal studijas un nobeidsu kuršu junijâ 1894. gadâ ar inscheneer-ķimiķa gradu. Šeptembrī 1894. gadâ peeņehmu weetu Teheranâ (Persijâ) pee „Société de Chemins de Fer et Tramways en Perse“, kuŗâ laikâ abi ar inscheneer-mekaniķi Kregeri apzeļojām Elburs kalnus lihds Demawendam, lai ispehtitu tureenes

akmeņogļu šlahņus; augustâ 1895. gadâ pahrġahju us ņabeedribu „Энзели-Казвинской дороги“ ar dsihwes weetu Reņchtê (Persijâ pee Kaņpijas juhras). No dezembra 1896. gada eeņehmu „помощникъ начальника мастерской“ un no 1899. gada janwara „начальникъ пироксилиновой мастерской“ weetu Ochtas pulwera fabrikâ pee Peterburgas. Prezejos augustâ 1895. g. ar Emmu Apņen. Behrni: diwas meitas, wahrdâ Edite Ilse un Magda. Rakstiju: Pagalmâ, Rotâ, Balņi, Balt. Wehstn., pehdejâ kâ Rig. Latw. Beedr. teatra rezensents.

Adreņņe: Б. П. Б. Охтенскій пороховой заводъ.

36. (942). Seibots, Mahrtniņsch.

(ņ. eest. 16./I. 1882. g.; k! usņ. 14./V. 1883. g.; old. 5./IX. 1883. — 14./I. 1884. g.; XXX un b. t. 8./IX. 1883. — 14./I. 1884. g.; ņch. t. 20./II. 1884. — 1./IX. 1884. g.; mag. cant. 5./IX. 1883. — 8./IX. 1883. g.; 16./I. 1884. — 1./IX. 1884. g.; 3./IX. 1886. — 12./I. 1887. — 31./VIII. 1887. — 15./I. 1888. g.)

Polit: ņim. n. 1882. (janw.) — 1884., 1885. (janw.) — 1886. (janw.) un 1886. — 1888. (janw.).

Mahrtniņa Seibota autobiografija:

„Eņmu dsimis Walmeeras draudsê 3. janwarî 1885. gadâ, usaudsis Rubenes draudsê, kur ari pirmo ņkolas mahzibu baudiju tureenes draudses ņkolâ. Pehz tam ņabiju 3 gadus Walmeeras aprinņa

şkolâ un tad, pehz ekşama nolikşchanas, paliku weenu gadu par draudses şkolotaja palihgu pee şawa agrakâ şkolotaja Erdmaņa Rubenê. Tad eestahjos politeknikas preekşchşkolas terzijâ un pehz 2^{1/2} ga-deem ais naudas truhkuma istahjos no preekşchşkolas primas un peeņemu mahjas şkolotaja weetu Podwiņegâ, Witebşkas gubernâ, kur weenu gadu paliku. Şcho weetu atstahjis, eestahjos atkal preekşchşkolâ us weenu semestri. No tureenes isstahjees, notaişiju ekşamu us politekniku janwarî 1882. gadâ un peerakstijos pee ķimijas nodaļas. Lai gan Şelonijas dibinaşchanas laikâ wehl nebiju students, tad tomehr jau tai laikâ stahweju tuhwâ şakarâ ar Şelonijas dibinatajeem, jo kortelis, kur kopâ ar Uucku, Lapiņu un Boşchwechteri dsihwoju, tika iswehlets par toreisejo konwenta korteli un Şeloni manî usşkatija par şawu nahkoşcho krust-dehlu. Zaur to man jau agri bija dsihws şakars ar Şeloniju un tuhliņ pehz imatrikulazijas politeknikâ eestahjos ari Şelonijâ.“ — Tik tahli M. S. autobiografija.

Pehz politeknikas atstahşchanas wairak gadus şabijis par mahjşkolotaju Maşkawâ, pahrgahja us şawu arodneezişko darba lauku daschâs eestahdês, ilgaku laiku ari pee Leepajas kaņa ostas buhwes buhwmaterialu kontrolê. No tejeenes aisgahja par ķimiķi us Şchtşchuruwu (pee Maşkawas) Lipharta un b. zementa fabrikâ.

Adreşşe: Московск.-Каз. ж. д. Ст. Щурово;
Заводъ Липгартъ и Ко.

31

J. H. Krause

33

Johnis L. Lill

35

W. Meffarez

36

37. (1106.) Schmidts, Friedrichs.

(Š. 15./II. 1882. g. usņem kà k! l.; bibl. 8./IX. 1882. — 15./IX. 1882. g.; ×× un kaššeeris 15./IX. 1882. — 14./I. 1883. — 8./IX. 1883. g.; × un b. t. 8./IX. 1883. — 14./I. 1884. g.; × 1./IX. 1884. — 14./I. 1885. g. — 2./IX. 1885. g.)

Polit.: *Arķ. n.* 1879.—1880. (*aug.*); 1881. (*sept.*)—1885. (*aug.*); 1886. (*janw.*)—1887. (*31. janw.*) *D.*

Friedricha Schmidta autobiografija :

Ešmu dsimis 1860. gada 17. februārī, Šlokā, kà Meklenburgas pawalstneeka meldermeistara Fr. A. Šmidta dehls. 1862. gadā mani wezaki pahrgahja dsihwot us Dobeles aprinķa Peterfeldas muischu, kuŗu mans tehws bija no kroņa nopirzis. Te es pawadiju šawu behrnibu un te manim ari pašneedsa pirmās mahzibas kahda guvernante. Diwpadšmit gadu wezs es nonahzu Bergmaņa sehnu pensionatā Dobelē (diwklaššigā šagatawošchanas školā us ģimnasijas kwartu) un diwi gadi wehlak pahrgahju us Rigu Dr. phil. Bornhaupta diwklaššigā teķniškā preekšchškolā. Pehz abu šcho klaššu nobeigšchanas eestahjos Rigas politeķnikas preekšchšskolas šekundā. Pa šcho laiku es ari apmekleju Siegerta musikas institutu, kur nodarbojos ar klaweeru špehleschanu, bet politeķnikas preekšchškolā eestahjoteles ais laika truhkuma atmetu šcho mahkšlu.

1879. gadā noliku eestahšchanās ekšameni politeķnikā, kur eestahjees — peebeedrojos korporazijai „Concordia Rigensis“ — un studeju arķitekturu. Bet jau pirmajā semestrī pee krašņu

isdaliŝchanas ŝabeedribâ „Concordia“ iszehlâs ŝchêlŝchanâs un puŝe no wiņas lozekleem, to starpâ ari es, istahjamees un dibinajâm jaunu ŝabeedribu „Hanseatica“ ar saļ-balt-melnam kraŝam. Apstiprinata ŝchi ŝabeedriba bet netika, tadehļ ka wiņai bija par mas lozekļu — un wiņa ŝaweenojâs ar „Latweeŝchu laŝamu-wakaru“ par korporaziju „Ŗelonija“. Otrâ semestrî, 1. majâ, wispahrejâ Raganu naktî, jaunibas pahrgalwibâ 13 reischu eepheŝos un tâs ŝekas bija rukaŝchana us 3 mehneŝcheem. Un tadehļ es politeĶniku atstahju un peeņehmu mahjŝkolotaja weetu Widsemê, netahl no Walmeeras, kahdâs weentuļâs romantiŝkâs uhdensŝudmalâs, pee Gaujas, pee arendatora Ŗchmidta (bet ne radineeka). Pehz weena gada atkal eestahjos politeĶnikâ arĶitekturu studet un atkal peedalijos pee Ŗelonijas. 1881. gadâ eestahjos Kreewijas pawalstneezibâ. 1885. g. majâ biju ar ŝawâm arĶitekturas studijam galâ, bet tâ ka diploma ekŝameni notika tikai weenu reisi gadâ — majâ — tad ŝchos ekŝamenus atliku us nahkoŝchu gadu un dewos us laukeem. ArĶitekturas studiju jau nekad nebiju usŝkatijis par ŝawu maises studiju un arweenu domaju galu galâ nodotees laukŝaimneezibai, tadehļ ka man, kâ ŝawa tehwa weenigam dehlam, nahzas usņemtees muhŝu muischas ŝaimneezibu. Tadehļ es ari tagad weeglu ŝirdi ķehros laukŝaimneezibas prakŝê, noweetoju mahkŝlu pee malas un ŝawam tehvam par ne masu brihnumu paliku par wizihtigako un pedantiŝkako muischas pahrwaldneeku — gandrihs weŝelu gadu. Tad, 1886. g. pawaŝarî, atkal dewos us Rigu un ar wiŝu ŝpehku atkal stahjos pee diploma ekŝameneem.

kuŗus ar ņekmem nobeidsu. Warbuht buhtu bijis labak, kad es ari tahlak ņawu muhschu buhtu tikai ņawam arodam seedojis, bet -- noteekas jaunibā beeschi tā, ka ņawus ņpehkus pahrak augstu notakņē! Arķitekts nu biju, bet nahkotni domajos laukņaimneezibā. ņawu akademiņko isglihtibu nobeidsu ar masu studiju-zeļojumu zaur Austriju, Italiju un Wahziju un 1888. gadā nometos Rigā par arķitektu. Te es wadiju frantņchu-kreewu akziju ņabeedribas „Prowodņik“ fabrikas buhwes darbus un 1889. gadā isdewu „Baltischer Baukalender“. Tad dewos atpakaļ us laukeem us ņawa tehwa muischu Peterfeldi, kuŗas pahrwaldiņchanu tuhļit usņehmos, jo tehws bija nopeetni ņaņlimis. Pehz tehwa nahwes es 1890. gadā Peterfeldi no ņaweem lihdsmantineekeem atpirku un nu ņahku patstahwigi laukņaimneezibā nodarbotees.

1895. gada 28. dezembrī apprezejos ar Hedwigu Nielsen, Kroņa ņarkanmuischas (pee Wentspils) arrendatora meitu. 1897. gada 18. martā mums peedsima dehls, kuŗam dewām daņu wahrdu Waldemar, lai ar to aisrahditu us wiņa mahtes zilts peederibu. ņaites, kuŗas man bija raduņchās ar Wentspili — aisweda drihs muhs ari wiņsus turp. Man tika peedahwata Wentspils pilņehtas teķņiķa weeta un es to peeņehmu. ņawas muischas ņaimneekoņchanu nodewu ņawa ņeewastehwa rokās un pats ar familiju dewos prom us Wentspili. Zaur dselsszeļa buhwi Wentspilei ņahka ņmaidit zeriba, ka wiņaņ ņaldakais ņapnis, no pilņehtinas isaugt par pilņehtu — drihs peepildiņees un tadehļ bija ari dibinats pilņehtas teķņiķa amats, kuŗam wajadseja

buht reisâ arķitektam, inscheneeram un mehr-
neekam, lai tahdâ wihsê wispušigu liktu pamatu
nahkošchai leelpilšehtai. 1898. gadâ Wentspilē
usbuhweju pats šewim mahju, kuŗu pa daļai isren-
teju ari pasta-telegrafa kantorim un eeredņu dsih-
wokļeem, un nodarbojos tikai ar arķitekturu.

1903. gadâ wašarâ Wentspili atkal atstahjâm
un pahrkrawajamees us Jelgawu, kur nometos par
arķitektu un atkal usņehmos šawas muischas
šaimneekošchanu.

Adrešše: Гop. Мирава, Алекшандра проспектâ
Nesterowa namâ.

38. (2227.) Rhode, Alfreds.

(Š. eest 8./IX. 1882. g.; 5./XI. 1884. g. usņ. k!;
arķiwars 19./XI. 1884. — 14./I. 1885. g.; — 2./IX.
1885. — 27./XI. 1885. — 3./IX. 1886. — 12./I. 1887.;
old. 10./XII. 1884. — 14./I. 1885 g.; ××× 14./I.
1885. — 2./IX. 1885. g.; ×× 2./IX. 1885. — 27./XI.
1885. — 3./IX. 1886. g.; × 12./I. 1887. — 16./III.
1887. g., 23./III. 1887. — 31./VIII. 1887. — 15./I.
1888. g.; lit. w. pr. w. 22./IX. 1886. — 23./II. 1887. g.)

Polit.: Ķim. n. 1882.—1888. (31. martâ) D.

Alfreda Rhodes autobiografija :

Es, Alfreds Rhode, peedsimu 4. aprill 1864. g.
Rigas aprinķī, Madaleenas draudsē, Jaun-Ķeipenes
muischâ, kur mans tehws Borišs bij šulainis pee

nelaiķa Rig. Latw. Beedr. goda-beedra Aleksandra von Loevis of Menar'a. Tanī pašchâ gadâ tehws wahjibas dehl atstahja weetu un pahrgahja wezuma-kortelî us Wez-Ķeipeni, kur es pawadiju šawu behnibu pilnigâ lauku šwabadibâ. Grahmatâ, tâ latwiskâ kâ ari wahziškâ, mani mahzija mana mahte Mahle, kuŗa, nekur školâ nebijuŗi, pati tik tahlu eelausijuŗees wahzu walodâ, ka ne tik ween puslihds labi runa, bet ari laŗa ar pilnu ņapraŗchanu. Pehz tam kad rakstiŗchanâ un pirmâ rehķinaŗchanâ biju druŗku mahzijeas pee weena muischas-kunga un weena zeļojoŗcha ņkolotaja, mani nodewa Plahteres pagasta ņkolâ, kurpu, maises kulites mugurâ, ņoļojâm kopâ ar muŗŗu konflistri un manu behnibas-draugu Andreju Krōgeri. Tanī pat ņkolâ bij ari nelaiķis Rengardts. ņkolotaja pahrmajnas dehl pehz pahris mehneŗcheem pahrgahju us Madaleenas draudses ņkolu, kur tolaik bij par ņkolotaju ņlawenâ mahķsleneeka Karļa Huhna tehws, un kur es paliku, ja nemaldos, diwi seemas un diwi waŗaras. No ņchejeenes mani atkal pahrweda us Plahteres pagasta ņkolu dehl ņagatawoŗchanâs us II. Rigas aprinķa un tirdsneeziabas ņkolu. 1875. gada augustâ, kopâ ar Krōgeri, eestahjos ņchihs ņkolas semakâ klaŗe. 1879. gada junijâ nobeidsu aprinķa ņkolu un augustâ eestahjos Rigas pilŗehtas ģimnasijas realnodaļas otrâ klaŗe (ŗekundâ). 1881. g. junijâ nobeidsu ņchihs ņkolas kurŗu ar pirmâ nummura leezibu un rudenî eestahjos kâ ņawwaļneeks 2. ņapeeru bataljonâ, kur marta meh neŗî 1882. g. tapu paaugstinats par jaunako unter-ofizeeri. Biju nodomajis pawiŗam palikt karŗa dee-

nastâ, bet, ta ka, ņewiņchķu apstahķļu dehl, tas nebij eeņpēhjams, tad 1882. g. augustâ pametu deenastu un eestahjos Rigas politeķnikas ķimijas nodaļâ. Te man japeemin, ka wezaki man bij nabagi bandineeki, un ka lihdsēķļus manai isgļih-tibai wiņu laiku dewa mans brahlis Morizs, lai gan zaur to ņew uskrahwa jo gruhtu nastu. Tik ko ee-stahjēes politeķnikâ, sinams — ari eestahjos ņelonijâ, kuŗa toreis bij tikai ņawâ otrâ gadâ. Biju weenigais „kraņņsais krustdehls“ un wiņpahrigi ņelonijas beedru ņķaits toreis bij ļoti mass, tâ kâ tikai ar puhlem wareja usturet no A. P. C. noteikto korporazijas dibinaņchanai wajadsigo ņķaitu.

ņawu studiju otrâ semestrî zaur familijas apstahķeem biju peeņpēests atrautes no dsih-wakas pēedaliņchanâs pee ņelonijas eekņchejâs dsihwes, kuŗai pilnigi atdewos atkal tikai 1884. g. ņeptembrî.

Manâ ņeniara laikâ, ņeloni, ņakaitinati zaur daudskahrtigajâm atteikņchanam no C. C! puņes apstiprinaņchanas leetâ, un — pa daļai — usmu-ņinati no ņahķu puņes, noņpreeda, greestees ar ņuhdsibu pee toreiseja kuratora Kapustina kunga. Konwentâ pret ņcho isteizas tikai 3 lozekļi: Wil-ziņsch, Krōgers un es, pee kam, deemschehl, pee-mirņam likt protokolet ņawas domas. Ar kuratora ķgu bij deesgan dsihwas ņaruņas. Muņķu zeribas no ņah-kuma zehlas, jo kuratora ķgs rahdija dsihwu interēņi muņķu leetai; bet pehz wairakkahrtigam ņaruņam ar direktoru, prof. Lieventhal ķgu, leeta beigâs isnahza tâ, ka pee nahķoņcha eeņneeguma iskritam weenbalņģigi zauri, kamehr lihds tam arweenu

2—3 korporazijas bij bijušchas preekšč Šelonijas apstiprinašchanas.

Pa studiju laiku biju pa diwejām wašaras brihweenam par mahjškolotaju Wladimiras gub. Iwanowo-Wosņešenškâ, kur ari praktiseju kartuna drukatawâ.

1888. g. februari beidsu studijas ar inscheneera-ķimiķa gradu.

Tuhlit pehz tam nobrauzu pirmâ weetâ Inflantê, Nizgalê, us koka destillazijas eetaiši, kur paliku weenu gadu. 1889. gadâ dewos us Peterburgu, kur nodarbojos weenu gadu jaunbuhwejamâ etiķa fabrikâ. 1. martâ 1890 g. eestahjos par direktora palihgu Wisaugstaki apstiprinatas Kreewu pulwera fabrikazijas beedribas sâlpetra fabrikâ. No tureenē pehz 8 mehņešcheem mani pahrweda us tahs pašchas beedribas pulwera fabriku pee Šchlišselburgas, kur šabiju 1 gadu. 1892. g. mani beedriba kommandeja us Lionu un Wihni dehļ borakša fabrikazijas eemahzišchanàs. No zeļojuma atgreesees, tanī pašchâ gadâ eerihkoju Peterburgâ pee salpetra fabrikas pimo Kreewijas borakša fabriku un gadu wehlaki pirmàs bor-škahbes un klor-kalzija fabrikas, kuŗu teķnišķskais wadonis biju lihds 1897. g. 1. julijam. Us Wis-Kreewijas isstahdes Nischnij-Nowgorodâ beedriba par šaweem daschadeem produkteem ispelnijās pirmo goda-algu, walsts ehgli, un es zaur Wisaugstaku pawehli no 12. aprila 1997. gada datuju šw. Stanišlawa 3. kl. ordeni par „puhlem un derigu darbošchanos“.

Pa šcheem 5 gadeem, kuŗus no weetas no-dsihwoju Peterlurgâ, dsihwi peedalijos pee Peterb.

Latw. Labd. Beedribas, kur biju komitejas lozeklis, un beidsamo gadu — preekšchneeks.

1893. gadā apšewojos ar kalna inscheneera meitu Weru Ļesenko. No diweem muhšu dehleem dsihws ir tikai wezakais Borišs, dsim. nowembrī 1893. g. 1901. g. peedsima meita Olga.

Julija mehnešī 1897. g. aiszeļoju us Šlawjansku, Karkowas guberņā, kur eeņehmu direktora palihga weetu pee jaun-buhwejamās soda fabrikas. Tur paliku tikai weenu gadu un 1898. gadā eestahjos Мѣднопрокатный и Трубный заводъ бывш. Розенкранца Peterburgā par walzetawas preekšchneeku; šchinī amatā diwi reises tapu kommandets us ahrsemem dehļ eepasihšchanās ar tureenes lihdsigām fabrikam. 1901. g. mani no darbnizas pahrweda us beedribas waldi, kur eeņehmu kantora preekšchneeka weetu un tamlihds ešmu Beedribas waldes pilnwarneeks wišadu darišchanu wešchanai.

Adrešse: Ст.-Петербургъ, улица Гоголя 6.

[39. (1807.) Bergemann's, Wiktors.]

(Š. eestahjees 1882. g. kà paššiwš lozeklis.)

Polit.: *Insch. n.* 1881.—1885., 1886. (apriļa — jūnijam), 1887. (apr.)—1888. (31. martā) D.

W. Bergemans dsimis 7. augustā, 1859. gadā, Šuwalku guberņā, apmekleja politeķnikas preekšchskolu 1880/81. g., studeja inscheneeru sinibas. Miris.

38

A. R. Kowalski

40

41

44

40. (1949.) Konradi's, Makšs Ernsts Arturs de.

(*Š. eest. 23./X. 1882. g.; k! usņ. 14./V. 1883. g.;
bibl. 5./IX. 1883. — 14./I. 1884. g.*)

Polit.: Insch. n. 1881.—1885. (janw.);

Ķim. n. 1886.—1887. (majâ).

Makšs Ernsts Arturs de Konradi (Max Ernst Arthur de Conradi) dsimis 1860. g. 23. aprilī Ilukstes apriņķī, Šiķeles draudsē, Rosališķekâ.

Šawas behrnibas pirmos gadus pawadija gandrihs weenigi us laukeem, retumis kad Dwinškâ (Dinaburgâ), kur tehws bija inscheneer-eerednis. Wehlak tehws tika us Wiļņu pahrzelts, mahte nomira un M. K. nahza šawas tantes namâ Grihwâ. Te dabuja pirmo mahzibu lašiſchanâ un rakstiſchanâ, wehlak apmekleja kahdu masu priwatſkolu un tad, 11 gadu wezs, eestahjas Dwinškâ (Dinaburgâ) kreewu realſkolâ, kuŗu 1881. g. majâ nobeidsa. Ta paſcha gada ſeptembrī eestahjas politeĶnikâ inscheneeru sinibu nodaļâ.

Pehz politeĶnikas atstahſchanas K. dardojâs wairak weetâs Peterburgâ, no 1902. g. Peterburgas-Warſchawas dselsszeļa kontrolē.

Adreſſe: Ст.-Петербургъ. Служба Сборовъ С.-ПБ.-Варшавской ж. дор.

41. (2231.) Augstkalns, Eduards Jahnis Attis.

(*Š. eest. 14./I. 1883. g.; k! usņ. 14./V. 1883. g.; major domus 14./I. 1884. — 1./IX 1884. g.; old. I./IX. 1884. — 10./XII. 1884. un 12./I. 1887. — 31./XIII. 1887. g.; XXX 16./III. — 31./XIII. 1887. g.; mag. cant 4./IX. 1889. g. — 12./I. 1890. g.*)

Polit.: Tirds. n. 1883. (janw.) — 1887. g. (sept.) — 1890. (janw.); 1893. janw. — 1894. janw.; 1894. sept. — 1895. sept.; 1897. marta — 1898. jun. D.

E. J. A. Augstkalns dsimis 28./VI. 1864. gadā Zehšu aprinķī Lubanes „Baltajā krogā“, kuŗu viņa wezaki tureja. Pirmo ūkolas mahzibu (priwati) Augstkalns baudija pee Zepuriūchu pagasta ūkolas ūkolotaja Muhrmaņa un 1873. gadā eestahjas G. F. Peitana priwatūkolā ūaudonā. Nobeidsis Rigas realūkolu (Bürgerschule), eestahjās 1883. g. janwarī politeķnikā, studet tirdsneeziabas sinibas. Pehz garakeem pahrtraukumeem studijas beidsa 1898. g. un tuhliť ūahka nodarbotees daschos tirdsneeziabas weikalos Rigā, bet ūcho darbibu gruhtaka ūlimiba drihs pahrtrauza, kuŗas ahrsteūchanas noluhkā dewās us ūomiju. 1901. g. atgreesees atpakaļ us Rigu atkal eeūahka darbotees ūawā ūpezialajā studiju arodā un 1903. gadā aisgahja us Warūchawu par ūkolotaju pee tureenenes tirdsneeziabas ūkolas.

Adreūūe: Варшава, Служевская (Slużewska)
№ 2, кв. 4.

42. (2236.) Kroegers, Andrejs.

(*Š. cešt.* 1883. g. 14. janw.; *k! usņ.* 14. IV. 1883. g.; *bibl.* 3./IX. 1884. — 14./I. 1885. — 2./IX. 1885. g.; XXX 2./IX. 1885. — 27./XI. 1885. — 3./IX. 1886 g.; XX 3./IX. 1886. — 12./I. 1887. g.; 31./XIII. 1887. — 31./X. 1887. g.; X 15./I. 1888. — 1./IX. 1888. g. — 11./I. 1889. g., 12./III. 1890. — 4./IX. 1890. g. — 12./I. 1891. g.; *rew.* 11./III. 1891. — I.)

Polit.: Mašč. insch. n. 1883. (janw.) — 1893. 16. aprilim. D.

A. Kroegers dsimis 1864. gada 18. nowembrī Plateres (Weissensee) „Putras krogâ“. 1870. gadâ ņahka apmeklet Plateres walsts-ņkolu, 1875. g. eestahjās Rigas II. apriņķa un tirdsneezibas ņkolâ, to nobeidsa 1879. gada junijâ, pehz kam eestahjās Rigas pilņehtas ģimnasijas realnodaļas terzijâ. ņcho ņkolu 1882. g. dezembrī nobeidsis, 1883. g. janwarī eestahjas politeķnikâ maņčinu inscheneeru nodaļâ. Pa studiju laiku nodarbojas wehl ņchahdeem ahrkahrtigeem darbeem: 1884./85. g. bija ņkolotajs preekņch projekzijas mahzibas un maņčinu sihmeņchanas Laksmaņa priwatâ amatneezibas ņkolâ Rigâ; 1884. un 1885. g. pa waņaras barihwaiku Maņkawas-Brestas dselsszeļa darbnizās atslehdsneeks, 1886. g. pa waņaras barihwaiku lokomotiwes waditaja palihgs us Miņņkas dselsszeļa gabala un 1888. gadâ pa waņaru us Beresas dselsszeļa gabala; 1889. gadâ pa waņaru un 1890./91. g. 1. semestrī usraudsija daschadus pahr-laboņchanas darbus us Brestas distanzes, kâ ari Brest-Litowņkâ patstahwigi wadija noliktawas buhwi

preekšch waggonu reserwes daļam. 1891. gadā pa brihwlaiku wadija beigu darbus pee tilteem 910. un 930 werstē, 933. zaur laiduma fundamentešchanu un leelakus semes darbus us Maškawas-Brestas linijas.

Pehz studiju beigšchanas aisgahja us Persiju darbā pee „Société de Chemins de Fer et Tramways en Perse“ un tad turpat pee Enseli-Kaswinas dselsszeļu un šchošseju šabeedribas.

[43. (2157.) Rode, Leopolds.]

(Š. eest. 4./II. 1883.; k! usņ. 14./V. 1883. g.; 3./IX. 1884. g. paššiwš lozeklis; šch. t. 20./II. 1884. — 1./IX. 1884. g.)

Polit.: Insch. n. 1882.—1888. 10. junijam. D.

Leopolds Rode dsimis Prušijā 29. augustā (10. septembri) 1863. g. Eestahjās politeknikā studet inscheneeru sinibas 1882. gadā. Studijas beidsis aisgahja us Deenwidus-Kreewiju par semstwas inscheneeru.

44. (333.) Pławeneeks, Pauls.

(Š. un konventā usņ. 12./IX. 1883.)

Polit.: Insch. n. 1870.—1871. (16. janw.).

Par **Paulu (Pahwilu) Pławeneeku** raksta Kl. Puriņsch „Baltijas Wehstnešcha“ diwdešmitpeežu gadu jubilejai par peemiņu. Rigā 1893. g.) šchahdi: „Pahwuls Pławeneeks peedsima Dobeles apriņķa „Sahlites Plehšaju“ meschšargu mahjās 1850. g. 14. septembrī. Tehws wiņam nomira masam ešot, bet patehws (K. Jegermans), eewehrodams sehna bagatās gara dahwanas školoja wiņu*). Jelgawas ģimnasiju beidsis, wiņsch ihšu laiziņu studeja politeknikā inscheneeru sinibas un tad Jurjewā (Terpatā) no 1871.—1873. astronomiju. Naudas truhkums wiņu peešpeeda atstaht uniwersitati un palikt par mahjškolotaju. Šchajā amatā wiņsch palika no 1874.—1884. g., tad nometas Rigā un eestahjās pee „Baltijas W.“ par lihdsstrahdneeku un wehllak redaktoru, kuŗā amatā palika lihds nahwei.

Jau ģimnasijā buhdams, wiņsch eešahka nodarbotees ar Latweešchu rakstneezibu. Latweešchu teatrim šahkotees, Pławeneeku Pahwuls eewehroja teatŗa lugu truhkumu un uszihtigi ķehrās pee darba, weikli pahrtulkodams un lokalisedams labu škaitu lugu. Nelaiķis Pławeneeks bija taišnas dabas zilweks, kas nemihleja glaumus un kuplus teikumus, Ko wiņsch par kahdu zilweku domaja, to wiņsch tam teiza taišni azīs un tā — kā

*) Apmekleja Jelgawas ģimnasiju no 1864. g. (kwartas) lihds 1869. gada II. semestrim.

domajams — buhs daschu labu ari eekaitinajis, kuŗa juhteligà godkahriba neŗpehŗ panest pateeŗibu. Bet wiŗa draugi sinaja zeenit ŗcho kreetno, taiŗno dabu, wiŗa selta ŗirdi, un peeŗkehràs pee wiŗa ar pateeŗu, ŗirŗnigu mihlestibu un zeenibu.

Plaweneekam bija aŗŗ, loti aŗŗ prahts un tomehr wiŗŗch bija ŗirds, ihsts juhtu zilweks lihds pehdejam meeŗas pantiŗam. Tas ari noŗpreeda wiŗa dsihwes gaitas wirseenu. — Kà tahds reti pilnigs ŗirds-zilweks wiŗŗch zeenija weenigi idealas mantas: wiŗai karstai ŗirdij ruhpa tikai Latweeŗchu tautas liktenis un kas ar to stahw ŗakarà; pret to wiŗŗ zits, ari paŗcha labums, pasuda pihŗchlõs.

Kà tahdu wiŗu redsam gadeem jo dsihwi darbojamees „Rigas Latweeŗchu Beedribà“, kà tahdu kopjam ŗawu schurnalista amatu „Baltijas Wehstneŗcha“ redakzijà.

Zihtiga, ŗirŗniga beedribas amatu kopŗchana praŗa dauds laika un dauds puhliŗu, kas ne tikai neteek ne kahdi atlihdsinati, bet turklaht wehl ŗaweenoti daschadeem isdewumeem. Labi tai beedribai, kuŗai wairak tahdu uszihtigu, dedsigu amata kopeju, — allasch ta plauks un seedès un strahdàs jo ŗekmigi ŗawà druwà. Tapehz ari „Rigas Latweeŗchu Beedribai“ peenahkas godat Plaweneeka peemiŗu . . .

Ari ŗawu schurnalista amatu dahrgais nelaiŗis kopa ar retu, teizamu apsinibu un ŗirŗnigu mihlestibu. Zik wehla ari reisàm nebija stunda, kad Plaweneeks pahrgahŗa mahjàs, otrà rihtà, kad ziti wehl — tà ŗakot — greesàs us otreem ŗahneem,

wiņšch jau šehdeja šawâ darba weetâ, naigi strahdadams. Ne weenas deenas, ne weenas stundas wiņšch šawâ schurnalista darba laikâ ne-aiskaweja, bet turklaht gan, šawus darbus padarijis, wehl labpraht, ja ween radàs wajadsiba, palihdseja ziteem amata beedreem waj ari ispildija wiņu weetas. — Schurnalista peenahkumi, kad us teem nopeetni škatas, kà to nelaiķis darija, naw wis tik weenkahršchi un weegli, kà to pawiršchi domâ. Schurnalistam allasch un allasch jaapsinas, ka wiņšch rakstidams runà us wairak tuhkstošcheem, tà šakot, us wiņu tautu, un ka tapehz wiņa wahrdeem wajaga buht ar labu siņu nošwehrteem. Bes tam Pļaweneekam bija diwas jo šwarigas schurnalista ihpašchibas: weikla, ahtra špalwa un laba teeša no tà šauktàs schurnalistišķas taktibas.

Kà zilweks, kas dsihwo gandrihs tikai idealeem mehrķeem, wiņšch ari jutàs wairak aiswilkts us to puši, kur aba šchos mehrķus tura augstâ zeenâ, kur no dsihwes gruhtumeem wehl nenospeestais straujais, karstais jaunibas gars zehli lido pa idealu walstibu.

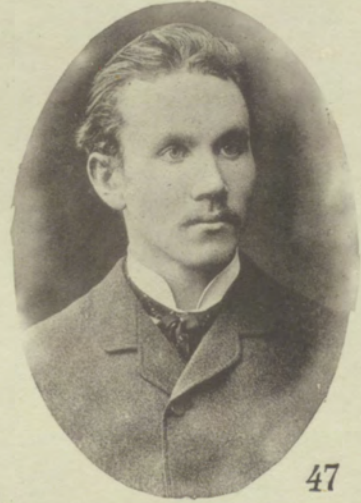
Tà wiņa mihļakee draugi bija Latweešchu tautibas augstškolu mahzekļi, kuņeem wiņšch, zik ween špehja, palihdseja padomeem un darbeem, širšnigi wehledamees, lai tee eešpehtu pabeigt šawas mahzibas, un škubinadams tos us šabeedrigu šatikšmi, par ko šchee zentigee Latweešchu jaunekļi wiņu ļoti mihleja *). Kahdus diwi gadus preekšch nahwes wiņšch dabuja pļaušchu kaiti,

*) Šchis šaites ir ari eemešis, kadehļ P. Pļaweneeku š. uspehma šawâ pulzīpâ 12./IX. 1883. g. kà filistri. K. Gr.

zaur ko wiņa špehzigais un koščais augums pamasam šaščluka. 1887. gada wašarâ wiņsch us kahdeem diweem mehnešcheem aiszeļoja us Ufu wešeļotees, bet tur nepanahza ne kahda labuma. Pahrzeļojis wiņsch atkal uszihtigi ķehrâs pee redakzijas darba, kuŗâ darba laukâ wiņsch weenmehr hija weikls strahdneeks. Dilonis pa seemu wiņu arweenu wairak nomahza, tã ka pats wairak reises meerigi isšazija, ka wiņam drihsi ween buhšchot „jaatstahj škatuwe“. 1888. gada pawaşarî wiņa šlimiba bij tã peņehmušees, ka wairs neešpehja strahdat. Wiņsch aisbrauza us Kursemi pee brahlēna, Greenwaldes Maleneekõs. No draugeem un darba beedreem ašaraiņam azim atwadidamees, wiņsch šazija, ka laikam wairs neredsešchotees. Wiņa paredsejums peepildijãs, jo 28. aprîļa rihtã wiņsch pee brahlēna weegli aismiga us muhschigu dušu. Wiņa nahwes siņa ļoti šahpigi pahrsteidsa wiņa Rigas draugus un darba beedrus. — Nelaiķa meešas paglabaja šwehtdeen 1. majã Eezawas Rateneeku kapõs. — Labs pulziņsch „Rigas Latweešchu Beedribas“ beedru, nelaiķa draugu un darba beedru bij tur isbraukušchi, mihļotam nelaiķim, par dauds agri nomirušcham kreetnam tautas strahdneekam, parahdit pehdejo godu. Weetigã školotaja behŗu un wišas zitas ruņas pee kapa bij ļoti aisgrahbošchas, tã ka ne weenam azis nepalikãš šaušas. Bet kad nelaiķa mihluļi, Šeloņi, ap kapu zeļõs nometušchees, dsîli noškumušchi sehri nodseedaja: „Ja kahdu brahli west us kapu klušu“, tad wiši behrineeki dikti šchņuksteja.“

46

47

Ans. Thalwin

50

Wannemann

52

W. Simons.

❖ KRUSTDÉLU COETUS 1883/1884. ❖

J. Maulwurf J. Strautmann M. Biegrann Aug. Klein J. Kauter Otto Ritschel
F. Berg E. Völschel F. Schmeckl A. Kröger M. Krampe
G. Gulbe Chugotzka J. Ryflambach
S. Wimmer

45. (2005.) Bitschka, Attis.

(*Š. eest. 5./IX. 1883.; k! usņ. 18./XI. 1885.*)

Polit.: Mašch. insch. n. 1883.—1885. 10. janw.

Bitschka, Attis, dsimis Widsemê, Witebškas gubernas maleenâ 1863. g. 10./X.

Nobeidsis Rigas politeņnikas preekšchškolu, 1883. gadâ eestahjās politeņnikâ studet mašchinu inscheneeru sinibas. 1885. gadâ politeņniku atstahjis, šabija no 1885. gada jūnija lihds 1886. gada oktobrim par tulku pee „Rigas Pilšehtas Polizijas Awises“, 1887. g. aprīlī eestahjas par sihetaju „Kreewu-Baltijas waggonu fabrikâ“. Šcho weetu atstahjis, strahdaja pee Maškawas-Brestas dselsszeļa uu tad aiszeļoja us Šibiriju pee leelâ Šibirijas dselsszeļa buhwes darbeem.

Adrešše: Харбинъ, въ Манжуріи. Управленіе Восточно-Китайской жел. дороги.

46. (2302.) Kaktinšch, Johannis Heinrichs.

(*Š. eest. 5./IX. 1883. g.; k! usņ. 16./I. 1884. g.;*

mag. cant. substituts: 16./I. — 1./IX. 1884. g.; mag.

cant. 1./IX. 1884. — 14./I. 1885. — 2./IX. 1885. g.;

old. 14./I. 1885. — 2./IX. 1885. g.)

Polit.: Tirds. n. 1883. — 1887. (janw.) D.

Johannis Heinrichs Kaktinšch dsimis 1862. g. 24. dezembrī, Dinaburgas aprinča Petermuischâ.

Tehws Jahnis Kaktiņšch (muischas rentneeks), mahte Matilde, dsim. Porešč. Pirmo mahzibr baudija mahjās, tad šawâ 9. gadâ eestahjās Rigâ Markusa puišenu elementar-školâ, kuŗu pabeidsis, eestahjās pilšehtas realškolas ņeptimâ. Realškolas tirdsneezibas nodaļu nobeidsis, eestahjās tai paščhâ 1884. g. Rigas politeķnikas tirdsneezibas nodaļâ un to nobeidsa 1886. g.

Praktiškâ dsihwê eestahdamees, wispirms dewàs us Parisi, lai pamatigi eepasihtos ar frantšču walodu tirdsneezibas arodos. Pehz 9. mehneņcheem atgreesàs us Maņkawu, no kureenes pehz ihša laika aisgahja us Peterburgu, kur eestahjās kâ korreņpondents un grahmatwedis Ģerb'a ekņportweikalâ un tur palika gandrihs 4 gadi. Pehz tam, kahda weikala-drauga usaizinajumam paklauņidams, zeļoja no Peterburgas us Buenos-Aires. Turpu nonahzis bet dabuja sinat, ka pa tam wiņa weikala drauga ahdu-ġehretawa, kurâ tam bija par waditaju eestahtees, pa tam bija bankrotejuņe. No tureenes weikala siņâ zeļoja pahr Londoni us San-Franziņsko, kur palika apmehram gadu. Pehz tam tai paščhâ noluhkâ apzeļoja Tņņhikago u. t. t. un beidsot apmetàs us dsihwi ņu-Jorkâ. Tur apmehram 2 gadus palizis — dewàs us ņpaneēņchu Honduras, bet kur ņaņlima ar malariju un bija peespeests dotees weņeļoņchanàs dehļ us Kanadu. Tureenes klimatu newaredams pazeest, aiszeļoja us Colorado kalnaġeem, kur wehl tagad dsihwo.

Adreņņe: Pueblo, Colorado, General Delivery.

47. (1843.) Kalniņšch, Ernsts.

(*Š. ceft.* 5./IX. 1883. g.; *k! usņ.* 16./I. 1884. g.;
kaššeers: 1./IX. 1884. — 14./I. 1885. — 2./IX.
1885. — 20./I. 1886. — 3./IX. 1886. — 12./I. 1887.)

Polit.: *Ķim. n.* 1883. — 1888;

Laukš. n. 1887./8. II. — 1889. (13. janw.).

Ernsta Kainiņa autobiografija:

Peedsimu 24. aprīlī 1863. g. Ligasmuischâ, Talšu aprinķī, 4 werstes no Kandawas meesta. Manam tehvam bija toreis ņchi muischiņa us renti un tur nodsihwoju pirmos 8 gadus. ņchinis 8 gados nekas eewehrojams nenotikas, tikai dabuju ņawas porzijas pahrmahzibu, kad biju neratnis bijis. Leelaks paēudsis, tã kahdus gadus 6 — 7, biju leels siwju ķehrajs, jo bija ari preekņch ņchi mehrķa ļoti laba weeta: 3 upes tezeja gaņam un muischiņa atradã kahdã pussalã. Pee ņchas leelã siwju ķerņchanas pasaudeju diwus sobus (zaur isņiņchanu) un buhtu ari weenu reis gandrihs noņlihzis, ja nebuhtu tizis isglahts. 1872. g. pahrgahja mani wezaki us zitu weetu dzihwot, us Santes muischu, 30 werstes no Kandawas. ņchinĩ weetã nu tiku nodots mahzibã pee tautas ņkolotaja ņchpies kga, kam wajadseja manim eekalt pirmos wahzu wokabeļus galwã. Bet ņasini nu, ņche manim itnemas nepatika. 1874. g. mani wezaki atkal mainija ņawu dsihwes weetu un peeņehma ņilu priwatmuischu us renti. No 1874. — 1875. g. apmekleju tureenes tautas ņkolu, kur ļoti mas profiteju, tadeļ pahrgahju Tukuma elementarņkolã (no 1875. — 76. g.). No 1876. — 77. g. ñehmu priwatstundas pee ņawa pusbraļļa Sandera,

tagadejā Petrapils Jehsus dr. mahzitaja un notaišiju 1877. g. janvarī Jelgawas klašiškā gimnasijā ekšameni us kwintu. Gimnasijā šabiju no 1877. gada lihds 1880. gada maija mehnešim. Maijā isstahjos is gimnasijas un eenahzu politeknikas preekščškolā terzijā. No gimnasijas isstahjos tadehļ, ka newareju eedraudsetees ar wezajām walodam, jo mani interešeja wiswairahk dabas sinatnibas, it ihpašchi ķimija. Preekščškolā šabiju 3 gadus, no 1880. lihds 1883. g., kad to nobeidsu.“ Tik tahli autobiografija.

Pehz wairakkahrt zaur kruhšču šlimibu pahtrauktam studijam, E. K. atstahja politekniku un palika par laukšaimneeku. 1893. gada. 18. julijā apprezjās ar Lina Niedergäsess, bet jau ta pašcha gada 19. šemtembrī ar pļaušču kahršoni nomira. Paglabats ir Bikstu kapšehtā.

48. (2321.) **Neurands, Martinsch.**

(S. eest. 1883. gada 3. septembrī.)

Polit.: Masch. insch. 1883.—1883. 4. okt.

Neurands, Martinsch, dsimis Kursemē 9. dezembri 1894. g., studeja maščinu inschēneeru sinibas no 1883. g. šeptembra lihds 1884. g.

[49. (2416.) **Pinks, Karlis.**]

(S. eest. 5./IX. 1883. g.)

Polit.: Insch. n. 1883.—1884. (17. janv.)

Karlis Pinks, dsimis Kursemē 1864. g. 24./VII, studeja inschēneeru sinibas no 1883. g. šeptembra lihds 1884. janwarim. Atstahjis politekniku un nodeenejis kaŗa deenestu, 1887. gadā peestahjās darbā pee Jelgawas dselsszeļa Rigā.

50. (1852.) Ratteneeks, Jahnis.

(Š. 5./IX. 1883. g.; k! usņ. 6./II. 1884. g.; XXX un mag. pauc.: 1./IX. 1884. — 14./I. 1885.; XX un mag. pauc.: 14./I. 1885. — 2./IX. 1885. g.; X 2./IX. 1885. — 27./XI. 1885. — 3./IX 1886. — 8./XII. 1886. g.

Polit.: Insch. n. 1883. — 1886. (8. dez.).

Jahņa Ratteneeka autobiografija :

Dsimu 22. dezembrī, 1863. gadā, Oppekalna draudsē, Mariņkalna muischas Rateneeku zeemā, kur wezaki nodarbojās ar zemkopību šawās pašchu mahjās. 1872. g. eestahjos Mariņkalna pagasta školā, kur biju lihds 1875. gadam, eestahdamees pehz tam Oppekalna draudses školā. 1876. gadā nobeidsu pehdejo un eestahjos augusta mehnešī Rigā tai laikā tā sauzamā „Rigasche Bürger-schule“, is kuras wehlak iszehlas pilšehtas realskola. Is pehdejas isstahjos 1880. g., nobeidsis terziju, un pahrgahju us politeķnikas preekščskolu, kuŗas teķniško nodaļu nobeidsu junijā 1883. g. Ta pašcha gada septembrī eestahjos politeķnikā inscheneeru nodaļā, kur paliku lihds 8. dezembrim 1886. g., isstahdamees familijas apstahķļu deļ.

1887. g. deeneju kā šawwaļneeks 2. šapeeru bataljonā; augustā, ta pašcha gada, noliku reserwes leitnanta ekšameni. 1890. g. junijā deeneju kā ofizeers Peterburgā grenadeeru šapeeru bataljonā un 1895. g. julijā Kijewā 7. šapeeru bataljonā.

1888. gadu nodsihwoju Peterburgā masā aģentur-weikalā par korrespondentu. Aprilī 1889. g.

nobrauzu Maškawâ us pastahwigu dsihwi, eestah-damees firmâ „Liebrecht & Co.“, papreekşch par frantşchu un kreewu walodu korreşdodontu un wehlak par pilnwarneeku pee Maškawas muitas nama. Janwarî 1890. g. atstahju şcho weetu, pahr-eedams par korreşdodontu preekşch eksporta us firmu „Förster, Ruttmann & Co.“ — 1891. gadâ pehdeja likwideja şawus weikalus un es pahrgahju us firmu „Geo. Ad. List“ par disponentu. 1895. g. şchi firma dibinaja plaşchu buhwes weikalu un nolehma buhwet preekşch ta noluhka „Fabriku preekşch mekanişkas akmeņu apstrah-daşchanas“. Rudeni 1895. g. es ķehros pee şchis fabrikas buhwes un eerihkoşchanas un 1896. gadâ augusta mehneşî wiņa eeşahka strahdat. No ta laika şahkot es eşmu şchis fabrikas direktors un ari firmas prokurists un representants.

Tagadeja priwat-adreşe ir: Ивану Петровичу Раттенку, гор. Москва, Кудринская площадь, д. Курносовыхъ, кв. 21.

Weikala adreşe turpretim: Заводъ Георгія Листъ, Москва, И. П. Раттенку.

[51. (1426.) Wilziņšch, Augusts.]

(Š. eest. 5./IX. 1883. g.; k! usņ. 6./I. 1884. g.; old. 2./IX. 1885. — 20./I. 1886. g. — 3./IX. 1886. g.; XXX 10./XI. 1886. — 12./I. 1887. g.; XX 12./I. 1887. — 8/III. 1887. g.)

Polit.: Mašč. insch. 1883. — 1884. (dez.); 1885. — 1888. (janw.); 1889. (11. janw) — 1889. (26. majam).

Dsimis Widsemê 1861. gada 6./IV. Politeķnikas preekščškolu beidsis 1883. gada septembrī, eestahjās politeķnikâ studet maščinu inscheneeru sinibas. No 5./XII. 1884. — 1885. gada septembrim nodeņejis karaklaušibu, 1889. gadâ politeķniku atstahj un pehz kahda laiziņa aiszeļo us Wahziju tureenē auščanas fabrikâs (Mühlhausenē un zitur) eemahzitees drehbu auščaru. Pehz kahdeem gadeem, atgreesees atpakaļ, nodarbojās ar šcho arodu Widsemê us laukeem un tad pahreet dsihwot us Rigu.

52. (2278.) Bimans, Mahrtingsch.

(*Ş. eest.* 21./XI. 1883. g.; *k! usņ.* 11./III. 1886. g.;
pumpkaşses w. 12./I. 1890. — 4./IX. 1890. — 9./X.
1890. g.; *lit. w. pr.:* 1890. — 12./I. 1891. — 17./III.
1891. g.; *XX* 21./I. — 12./I. — 17./III. 1891. g.)

Polit.: *Insch. n.* 1883. — 1888. g. (31. aug.);
1889. g.; (11. janw.) — 1891. (5. apr.) D.

Mahrtina Bimana autobiografija:

Dsimis eşmu 1864. g. 19. aprili Jelgawas aprinķi Leel-Platones pagasta „Mas-Werbu“ mahjās, kur tehws Janis un mahte Trihne bij un ir tagad şaimneeki.

Pirmo şkolas-mahzibu dabuju Leel-Platones pagasta şkolā. 1877. gadā eestahjos Jelgawas 4-klasşigā realşkolā, kuŗu pahrwehrtā 1881. gadā par 6-klasşigu şkolu, starp kuŗas pirmajeem abiturienteem ari es biju. 1883. gadā şcho şkolu atstahju ar atestatu № I cum laude. Ta paşcha gada rudenī eestahjos politeķnikā, kuŗu nobeidsu 1891. gadā ar inscheneera gradu. Pehz politeķnikas nobeigşšanas peestahjos pee Maşkawas-Brestas zeļa par praktikantu lihds 1. nowembrim. Nowembrī un dezembrī isdariju tiltu kontrol-aprehķinaşchanu pee Dinaburgas-Witebşkas dselsszeļa direkzijas Rigā. Gada beigās eestahjos par şaw-waļneeku 3. şapeeru bataljonā Wiļņā. Kaŗa deenestu nobeidsu 1892. g. septembrī ar inscheneeru reserwes-leitnanta tşchinu (прапорщикъ запаса Инженерныхъ Войскъ). 1893. gada 18. februarī dabuju weetu pee Maşkawas pilşehtas waldes par

53

Gus Lar Gulbe.

54

55

J. Maulwurf

56

Myskrupfs

inscheneeri pee kanalisazijas buhwes. Pehdejâ laikâ pahrwaldu kanalisazijas wadus, atronošchos ahrpus pilšehta, to starpâ ari appludinašchanas laukus „Поля орошения“, kuři tika buhweti pehz mana projekta“.

Prezejees 1896. g. ar Wilhelmini Špruhde.

Adrešše: Москва, Городская Управа.

53. (2428.) Gulbis, Gusts (Gustaws).

(Š. cešt. 14./I. 1884.; k! usņ. 6./V. 1885. g.)

Polit.: Tirds. n. 1883. (janw.) — 1885. (sept.).

Dsimis Widsemê 1865. g. 25./VII, un apmeklejis un nobeidsis Rigas realškolu (Bürgerschule), 1883. gada janwarī eestahjās politeķnikâ studet tirdsneezibas sinibas. 1885. g. politeķniku atstahja. 1886. gadâ kahdu laiziņu pawadijis Jurjewâ (Terpatâ) — aiszeļoja us Amerikas deenwideem un pehz gaŗakeem zeļojumeem mira Londonâ (ar tihfu).

54. (2420.) Bergs, Janis.

(*Š. eest.* 14./I. 1884. g.; *k! usņ.* 1884. g. *dezembrī*;
mag. cant. substituts 14./I. 1885. — 2./IX. 1885. g.;
mag. cant. 2./IX. 1885. — 20./I. 1886. — 3./IX.
1886. g.; *lit. w. preekšchn. w.* 23./IX. 1885. — 13./III.
1886. — 22./IX. 1886. g.; 13./II. 1887. — 31./VIII.
1887. g.; XXX 12./I. 1887. — 16./III. 1887. g.;
XX 16./III. 1887. — 31./VIII. 1887.).

Polit.: Insch. n. 1884. (*janw.*) — 1885.

Laukš. n. 1885.—1889. (31. *martam*). D.

Jana Berga autobiografija :

Dsimu, kà Dahwa un Annas dsim. Reitiņ dehls, 1868. g. 21. nowembrī Saļeneeku „Kaleju Ikwildās“. No 1872. g. pawašara lihds 1874. g. beigam apmekleju Dobeles pagasta školū. 1875. g. janwarī eestahju Jelgawas realškolā, kuŗu beidsu 1883. gada dezembrī. Peedalijos pee min. školas latw. wakarū nodibinašchanas, no pat šahkuma lihds abiturienta pusgadam biju wiņu preekšchneeks un pehz tam tiku eezelts par goda beedri. 1884. g. janwarī eestahju Rigas politeķnikā, kur 3 semestrus studeju inscheņeeru sinibas un wehlak laukšaimneezibu. 1888. g. politeķniku nobeidsu kà agronoms un ar usšlawas rakstu. Reisā ar eestahšchanos politeķnikā eestahjos ari „Šelonijā“, kuŗā biju par mag. cant. palihgu, mag. cant., wairak ka pusgadu par šekretaru un ihšu laiku par wizešeniōru. Peedereju ari pee „Šelonijas“ solokwarteta. Wehl diploma isdošchanas nešagaidijis, 1888. gada nowembrī eestahjos kà šawwaļneeks 9. artillerijas

brigades 5. baterejâ (Bogoduchowâ) un, ekšamenu us reserwas praporŝtŝchika tŝchinu nolizis, 1889. g. septembrî tiku atwaĵinats reserwâ. Wehlak kâ praporŝtŝchiks biju eeŝaukts 31. un 27. art. brigadês, Tŝchugujewas resp. Oranu lehġerôs.

Pahris nedeĵu pehz tam kad biju nobeidsis ŝawu ŝawwaĵneeka gaitu, dabuju praktikanta weetu Oridinas muischâ, Haġkawas gub. Bogoduchowas aprinġî; lai nebuhtu jadsihwo bes algas, te ispildiju ari kontorista usdewumus. 1890. g. majâ pahrgahju us zukurfabrikanta J. G. Haritoŋenko Parchomowkas muischu, ari Bogoduchowas aprinġî, kur ŝahkumâ biju par praktikantu, bet no 1891. g. lihds 1892. g. februarim par zentralmuischas pahrwaldneeka palihgu. Tad aisgahju pee Drawiŋ-Drawneeka par konwersazijas wahrndnizas un „Austruma“ semkopibas nodaĵas redaktoru, bet jau pehz pahris mehneŝcheem eestahju pee ġeneraĵa M. N. Anŋenkowa, par wiŋa Bobrowas muischas (Haġkawas gub. Ļebedjinas apr.) pahrwaldneeku. Tadehĵ ka ihpaŝchneeks muischu tikai iŝuhza un uslabojumeem neatstahja lihdsekĵu, mums radàs ŝadurŝchanàs, kalab 93. g. martâ eestahju pee Romanowkas (Ļebedjinas apr.) zukurfabrikas ŝa-beedribas par Istoropas muischas „ŝlepenu“ un turpmaku „atklahtu“ pahrwaldneeku. Bet te biju eestidsis ŝmukâ „bandâ“, tadehĵ jau junijâ ŝchi weeta bij jaatstahj, pehz kam aisbrauzu us Ufas gub. Sterlitamakas apr., par Saworujewkas muischas pahrwaldneeku. Ŝchi braukuma galwenais noluhks bij Ufas gub. usŝahkt patstahwigu ŝaimneeziĵu, bet jau augustâ breeŝmigi ŝaŝlimu ar ŝawu wezo kaiti —

reimatišmu. Knapi dsihws dezembrī pahrbrauzu dsimtenē, kur wišu 94. g. šadsihwoju wešeļodamees. 1895. g. janvarī, kad „Semkopis“ pahrgahja J. Bišše-neeka ihpašchumā, eestahju par šchi laikraksta redaktoru. 1897. g. aisgahju us Grinouzu laukš. školu (Bešarabijas gub, Šoroku apr.) par farmeri un ismeħġinajumu lauka wadoni. Ta pašcha gada nowembrī turpat farmera weetu pahrmiju pret specialsinibu školotaja weetu, pee tam peepaturot ismeħġinajumu lauka wadibu. Wehl arweenu ešmu ari „Semkopja“ redaktors, pee kam protams waru pahrsinat tikai eewadrakstus.

Kā realškolneeks, 1880. g. šahku aktiwi peed-alitees pee Jelgawas Latw. Beedribas teatra, šahkumā kà sufleers, $\frac{1}{2}$ gadu wehlaku leelakas lomas israhdot. Us Rigu pahrejot mana peedaliba pee Jelgawas teatra nobeidsās. Kā politeħniķis pahris reisu wešeļojos pee Rigas latw. teatra, un kad Allunans atstahja šchi teatra wadibu, teatra komišija mani usaizinaja ispildit ta weetu. Peedah-wajumu peeņehmu ar to noruņu, ka par manu jauno amatu nekas nenahks atklahtibā, bet tadehļ ka drihs „Heimatē“ (laikam kà intrigu auglis) parah-dijās siņojums, ka R. l. t. wadibu usņehmees kahds kungs, kas pasihstams sem akteera wahrda Kal-niņšch, tad tuhlin pehz pirmās israhdes atteizos no teatra wadišchanas. Pehz tam, wehledamees wišeem špehkeem peekopt šawu ihsto arodu, teatra špehleşchanu metu pee malas, kautšchu taišni dramatiškā mahkšlā man wehl realškolā školotaji šludinaja eewehrojumu nahkamibu. Wehl agrak, neka ar teatra špehleşchanu, 1877. g., šahku no-

darbotees ar rakstneezibu. Eeşahkot tulkoju dashadus stahstus, kuři parahdijas „L. A.“, „Leepajas Pasteneekâ“ un „Balt. Semkopî“. Drihs rakstiju ari pa originalstahstam un ar teem wiswairak turejos pee „B. S.“, wehlak „Teeşu Wehstneşcha“, jo it ihpaşchi pehdeja isnahkşchanas otrâ laikmetâ biju zeeşchâ şakarâ ar nel. Juri Materu. Tulkoju un şarakstiju ari wairakas teatra lugas, no kuřam pehdejâm 4 israhditas. Tomehr tâ şauktajâ laikakawekļa-rakstneezibâ, kâ rahdas, neka şewişchķa neeşmu şaşneedsis. No 1886. – 1888. g. biju teatra rezensents pee „Balt. Wèstn.“, kuřâ 87. gadâ şahku eewetot ari rakstus par lauksaimneezibu. Pehdejo ar laiku şakrahjees ļoti dauds, pee kam leelum leelakâ daļa sinams eewetota „Semkopî“. Arodişkeem raksteem, zik war noredset, bijuşchi ari daschi panahkumi, kâ peem. rindu şehjmaşchinu isplahtişchanàs starp latw. semkopjeem un naudas krahşchana preekşch preekşchsihmigas şaimneezibas ar ismehģinajumu laukeem. Eşmu ari eezelts par laukş. beedribas „Rascha“ goda beedri.

Rakstişchanu preekşch laika kawekļa pehdejâ laikâ eşmu gandrihs pawişam atmetis, jo tikai ik gada (no 95. şahkot) rakstu stahstus is laukşaimneeku dsihwes preekşch Bisşeneeka „Laukşaimneeka Kalendara“, kuři (atşkaitot parastàs kalendaru siņas) beidsamos gadus ari rediģeju.

Tadehļ ka pehz studiju beigşchanas eşmu wiswairak blandijees pa şweşchureeni, tad protams ari newareju buht muhşu beedribâs par kaut kahdu

„darbineekū“; tikai Jelgawas Laukš. Beedribâ no 95. g. lihds ņchim eņmu par preekņchneeka beedri“.

Tik tahlî autobiografija.

1898. g. J. B. aprezejâs ar Annu Edel. Lai-
migâ lauliba bet jau 1899. gada rudenî tika nobeigta
ar laulatas draudsenes nahwi un J. B. 1900. g.
pawaņarî atstahja Grinouzu un ar dehlu Jani
pahrgahja us Rusgu muischu (Kauņas gub.) par
arrendatoru. 1901. gadâ pa Jurgeem J. B. usņeh-
mâs direktora amatu Jelgawas Laukš. Beedribas
dibinatâ ismehņinajumu-ņaimneeizibâ Behrsmuischâ.

1902. g. 10. februari B. aprezejâs pa otru
lahgu, ar Karolinu Grûnberg, kura lauliba lihds
ņchim ņwehtita ar meitu. B. tagad wiņu ņawu
ņpehku isleeto pee wahjeem lihdsekļeem apgahdatâs
preekņshihmigas ņaimneeizibas un „Semkopja“ wa-
diņchanas, kamehr preekņch ņabeedrigas dsihwes
peekopņchanas tam truhkst waļas un — pehz gruh-
teem likteņa peemeklejumeem — laikam ari patik-
ņchanas.

55. (2432.) Maulwurffs, Janis.

(ņ. eest. 14./I. 1884. g.; k! usņ. 1884. g. dezembri;
bibl. 21./X. 1885. — 20./I. 1886. — 3./IX. 1886. — 12./I.
1887. — 31./VIII. 1887. — 26./X. 1887. g.; mag.
pauc. subst. 21./IX. 1887. — 21./X. 1887. g.)

Polit.: *Insch. n.* 1883. — 1888. (janw.); 1888.
(ņept.) — 1889. (jcnw).

Jaņa Maulwurffa autobiografija:

Dsimis eņmu 3. oktobrî 1863. gadâ Tukuma
apriņķî, ņniķeres pagastâ, „Kurmju“ mahjâs, kur

wezaki, Miķelis un Antrine, bij šaimneeki. Pirmo isglihtibu baudiju mahjās pee mahtes, tad Šņķeres pagasta skolā no guvernantes; janvarī 1877. gadā eestahjos Jelgawas 4-klasīgās realskolas kwartā. 1888. gada dezembrī nobeidsu, par šeščklasīgu iswehrsto, realskolas kuršu. Rigas politehnikā inscheneeru nodaļā eestahjos janvarī 1884. gadā.

22. augusta m. d. 1889. g. eestahjos Kreewu-Baltijas wagonu fabrikas teķniškā kantorī (Rigā), kur lihds šchim laikam nodarbojos. 1896. gadā tiku komandets us Ņischņij-Nowgorodas isstahdi. Pehz tam apzeļoju weikala darišchanās wairak pilšehtas: Peterburgu, Maškawu, Odešu u. t. t.“

1902. gadā apprezejees ar Leontini Murmann.

56. (2440.) Škrusits, Mikus.

(*Š. nsņ. 14./I. 1884. g.; k! usņ 9./IX. 1885. g.; lit. w. šekretars 23./IX. 1885.—1886. janwarim; 13./II. 1887. — 31./VIII. 1887. g.; lit. w. pr. w. 31./VIII. 1887. — 15./I. 1888. g.; lit. w. pr. 11./I. 1889. — 4./IX. 1889. — 12./I. 1890. g.*)

Polit.: Arķit. n. 1884. (janw. — sept.).

Ķim. n. 1884.—1886. (janw.) un 1887. (janw.) — 1888.

Lauķ. n. 1888.—1889. g. 31. janwarim un 1889. 13. februara lihds 1890. 31. janwarim.

Mikus (Miķels) Škrusits dsimis Jaunjelgawas aprinķī Neretas pagastā wiņa wezakeem peederigās „Stananu“ mahjās 1861. gada 26. janwarī. Pirmās

mahzibas dabuja mahjās, wispirms no wezakeem un kahda weza inwalida, Ķeis. Nikolaja unterofizeera, pehz kam šawa muhscha 11. gadā eestahjās pagasta skolā. 1874. gada augustā eestahjās Jekabmeesta aprinča skolā un to nobeidsa 1876. g. dezembrī. Nahkošču gadu pawadidams us laukeem pee wezakeem, usturejas ari pee Neretas pagasta škrihwera, tam palihdsedams, un 1878. gada janwarī peeņehma weetu Salwes muischā pee grafa Šchuwalowa muischu inšpektora Michalowška kga par palihgu. Te palika lihds inšpektora nahwei un 1879. gada pawašarī aisgahja us Taubi (Ehrbeģi) pee meschkunga Jakobšona kga par palihgu un kà tahds ispildija ari 3. malkasplostošchanas dirigenta weetu us Leelupes.

Šchahdā darba laukā neatradis apmeerinašchanu, 1881. gada julijā pameta šcho weetu un dewās us Jelgawu, lai eestahtos tureenēs tikko reorganisetā 6-klaššigā realskolā. Nolizis ekšameni us terziju, tulit tanī newareja eetikt, jo šchi klašše bija pahrpildita. Weenu pusgadu priwati tahlak mahzijeēs, jau 1882. gada janwarī bet eetika šchis školas šekundā. Par kahdu konkurenzdarbu primā, eeguwa godalgu. Realskolu nobeidsis, 1884. gada janwarī eestahjas Rigas politeķnikā, kur wispirms studeja arķitekturu un tad pahrgahja us ķimiju un agronomiju.

Jau pa studiju laiku stipri dauds nodarbojas literariški, šewišchķi peegreesdameēs mahkšlai un etnografijai un wehsturei. Preekšč Rigas Latweešču Beedribas teatra pahrstrahdaja un pahr-tulkoja wairakas lugas un strahdaja ari preekšč

Gladwig. Branding J. Litz. A. Eichwald. Berg
Kupferm. Gulbe Prantmann C. Cugorwala Maderoff Thüsing F. Bergmann
J. Schirf. W. Wilmann E. Seawitz

wairakeem laikraksteem, latweešchu un wahzu. R. L. B. Sinibu kommišijâ ispildija gadeem daschadus amatus.

No Maškawas latweešchu premiju-kommišijas preekšč wehsturiškeem raksteem 1887. gadâ tika peešpreesta premija par raksteenu „Šehli, Kursemes Augšchgala šentšchi“.

1890. gadâ bija par wadoni tai ekšpedizijai, kuŗu išsuhtija us Lejas-Kursemi, šewišchķi ais Leepajas, etnografišku materialu krahšchanas noluhkā.

No politeņnikas 1889. g. isstahjees un nobeidsis augščak minetās ekšpedizijas darbus, 1892. g. aisgahja us Jelgawu, kur strahdaja „Austruma“ un „Tehwijas“ redakzijās, pee kam ari bija par pastahwigu lihdsstrahdneeku un waditaju pee „Latweešchu konwersazijas wahrdnizas“ (J. Drawneeka kga apgahdibā).

Šchaî laikâ ari isnahza wiņa sihmejumi no latw. tautiškā apģehrba daschadeem tihpeem un ir noderejušchi par paraugu dascham zitam apģehrba sihmejumam; wispahrigi ruhpejees par tautiškā apģehrba jautajuma ispehtiščanu gan rakstōs, gan sihmejumos. Dsimtenes šenatnes ispehtiščanas noluhkā krahjīs dauds etnografišku un arķeologišku materialu un šiķki šastahditu karti par latw. pils- un upuru kalneem nodewa lihds ar paškaidrojumeem Latw. liter. beedribā. Kaŗalautšchu musejam, us prof. A. Bezzenbergera usaizinajumu, apgahdaja sihmejumu par latw. koka atšlehgu wehsturišku attihstiščanos, ari daschus šcho atšlehgu un weselu kraħjumu latw. kraħšojumu paraugus. Bes

tam isgatawojis sihmejumas „Lettonijas“ wapenim un Jelg. Laukš. Beedribas medaļam. 1895. gadā Jelgawā no Jelgawas Laukšaimneezibas Beedribas isrihkotā laukšaimneezibas, amatneezibas un ruhpneezibas isstahdē šarihkoja wehsturiško nodaļu ihpaščhā tam noluhkam pehz šenaku laiku parauga zeltā ehkā. Masa šchi nodaļa te nu gan bija, bet tomehr wiņa ispelnijās ne masu eewehribu un nodereja par paraugu 1896. g. Rigā pa arķeologiška kongrešša laiku šarihkotai „Latweešchu etnografiškai isstahdei“. 1895. g. Š. pahrgahja us Rigu dsihwot, kur pilnigi nodewās nupat minetās „Latweešchu etnografiškas isstahdes“ šarihkoščhanai. Lai labaki waretu eepasihtees ar šchahdu un tamlihdSIGU isstahschu šarihkoščhanu, tad „Latweešchu etnografiškas isstahdes“ rihkotaja, Rigas Latweešchu Beedribas Sinibu Kommišija, wiņu aissuhtija us ahrsemem, lai tur šihkaki apškatitu tikko šarihkoto „tšcheķu isstahdi“ Pragā. Šchi zeļojumā wehl apmeklejis Berlīni, Dresdeni un Wihni un eepasinees ar šcho pilšehtu eewehrojameem wehsturiškeem un etnografiškeem krahjumeem un pahrnešis jau pa zeļojuma laiku isstrahdatu programu etnogr. isstahdes šarihkoščhanai un eekahrtoščhanai, wiņu 1896. gada wašaru strahdaja pee šchis isstahdes.

Pehz tam aisgahja us laukeem un palika par laukšaimneeku šawa tehwa „Stananos“, kurus 1900. gadā, pehz tehwa nahwes, usņehma pilnigi us šawa rehķina. Ari te pa waļas brihscheem nododas šaweem agrakajeem pehtijumeem un 1900. g. Karalautšchu šenatnes pehtitaju beedribas

rakstu krahjumos („Sitzungsberichte der Alterthumsgesellschaft Prussia“) laidis klajā apzerejumu „Ueber die ehemalige lettische Färbekunst“.

[57. (2442). Strautmans, Jahnis.]

(*Š. eest.* 14./I. 1884. g.; *k! usņ.* 5./XI. 1884. g.; *mag. pauc.* 2./IX. 1885. — 20./I. 1886. — 3./IX. 1886. — 12./I. 1887. g.; 31./VIII. 1887. — 15./I. 1888. g.; XXX 3./IX. 1886. — 20./X. 1886., 31./VIII. 1887. — 9./XI. 1887. g.; XX 9./XI. 1887. g. — 15./I. 1888. — 15./II. 1888. g.)

Polit.: *Insch. n.* 1884. (janv.) — 1892. g. (sept.), 1893. g. janvārī līdz 1897. g. ar wairak pahrtraukumeem.

Jahnis Strautmans dsimis 1865. g. 17. dezembri Kroņa Šņķeres muischā; wezakee Jahnis un Aļiše Strautmani. No 1873. gada — 1876. gadam apmekleja Šņķeres pagasta školu, no 1876.—1883. g. dezembrim Jelgawas reālškolu, kuŗu nobeidsis 1884. g. janvārī eestahjās Rigas politeķnikā inscheeneru nodaļā. Politeķniku atstahjis J. St. aisahja us Kaukasiju dselsszeļa deenestā,

[58. (2344). Steinbergs, Karlis.]

(*Š. eest.* 13./II. 1884. g.; *k! usņ.* 3./XII. 1884. g.;
mag. pauc. 12./I. 1887. — 31./VIII. 1887. g.; *mag.*
cant. substituts 12./IX. 1885. — 20./I. 1886. — 3./IX.
1886.; *bibl.* 2./IX. 1885. — 14./X. 1885.; *lit. w. r.*
22./IX. 1886. — 13./II. 1887. g.)

Polit.: *Insch. n.* 1883. — 1890. 31. janwarim
un no 1890. g. 1. sept. — 1894. g.

Karļa Steinberga autobiografija :

„Ešmu dsimis 23. nowembrī 1865. g. Mass
buhdams daudz apkahrt klejoju, 9¹/₂ gadus wezs
eestahjos Behrsmuischas pagasta skolā, kur paliku
3¹/₂ gadus. Isstahjotees biju pirmais. Tuhliņ pehz
tam, 1878. gada janwarī, eestahjos Jelgawas real-
skolā, kur šabiju 5¹/₂ gadus. Wišpahrigi mani
tureja par tščaklu skolenu. Realškolu nobeidsu
ar Nē I cum laude Jahņos 1883. gadā“.

Pa studiju laiku K. St. šašlima ar diloni un
mira ar diloni, studijas nenobeidsis 1894. gadā
Dobelē pee šawas mahšas Luisas Treuman kundses
un tika paglabats turpat Dobeles kapšehtā.

59. (2497). Eichwalds, Alfons.

(*Š. eest.* 11./IX. 1884. g.; *k! usņ.* 13./X. 1886. g.; *rew.* 10./X. 1889. — 12./I. 1890. g.; *old.* 4./IX. — 21./IX. 1890.; *XX* 3./IX. 1891. — 10./I. 1892. g.; *X* 10./I. 1892. — 15./IX. 1902.; *wairakahrt mag. pauc. substituts*).

Polit.: *Ķim. n.* 1884.—1888. (*sept.*) 1889. (*sept.*) — 1890. (*sept.*), 1891. (*sept.*) — 1892. (*sept.*).

Alfons Karlis Teodors Eichwalds dsimis 8. augustā 1862. g. Kursemē, Bikstu pagasta „Wehrpju“ mahjās, kur wezaki, Krišchs un Lihba, bija par šaimneekem.

Pirmās školās mahzibas baudija Bikstu pagasta skolā un pehz tam Jelgawas realškolā. Politeķnikā eestahjās 1884. g. septembra mehnešī.

Pehz politeķnikas atstahšchanas eestahjās Seeberga eešala fabrikā — Tukumā — un šabija tur 3 gadus, wehlaku ka fabrikas wadons.

No 1897. g. augusta mehnešcha darbojās pee jaunbuhwejamā Tukuma - Wentspils dselsszeļa buhwes.

1897. g. apprezejees ar Johannu Wilhelmini Kurtzig, ds. Jaeger.

Adrešše: A. Eichwalds, Tukumā.

60. (2255). Graudiņšch, Karlis.

(*Š. ceft.* 1./IX. 1884. g.; *k! usņ.* 2./III. 1886. g.;
ark. 12./I. 1887. g. — 31./VIII. 1887. g. — 15./I.
1888. g.; *lit. w. šekr.* 18./II. 1886. — 22./IX. 1886 g.;
lit. w. preekšchn. 22./IX. 1886. — 13./II. 1887. — 31./VIII.
1887. — 15./I. 1888. g., 18./IX. 1888. g. — 11./I.
1889. g.; *lit. w. pr. w.* 12./I. 1890. — 6./V. 1890 g.;
××× 31./III. 1888. g.; — 27./V. 1888. g.; 15./I.
1890. — 4./IX. 1890.; ×× *pr.* 27./V. 1888. g. — 1./IX.
1888. g.; *rew.* 11./I. 1889. — 14./II. 1889. g., 14./IX.
1889. — 21./IX. 1889. g.)

Polit.: Insch. n. 1884.—1889. (*šept.*), 1890.
(*11. janw.*) — 1890. (*šept.*).

Karla Graudiņa autobiogrāfja :

„Ešmu dsimis 1863. gada 16. nowembrī Taurkalnes II. apakšmescha muischas „Ģirupneeku“ mahjās, kurās mans tehws Mahrtiņšch bija kroņa meschšargs (mana mahte Anlihse ds. Behrsiņ). Šchis mahjas atrodas leelo Taurkalnes meschu pašchā widuzī un no tās tuhwakā zitu zilweku apdsihwotā weeta, gaiša-linijā rehķinot, nebuhs pahr 6 werstem tuhwak. Dsihwe un šaimnekošchana te bija tahda, kahda ta attehlojas no daschu šimtu gadu tahlās šenatnes. Leelee muhscha-meschi usspeeda neween dabai, bet ari zilwekeem šawu nokrahšu. Zaur to es ari isskaidrojos, ka no šchim wentuļām mahjam — un wispahrigi no šchi no pašauls noščķirta widus, eegahjis leelpilšehtā Rigā un to apluhkojis un ar to eepasinees, wisplastiškaki wareju šewim preekščhā stahditees to šenatnes dsihwi, kuŗu rakstos atradu

tehlotu, tik labi atteezotees us pilšehtam kà ari laukeem. Brauzeens no Taurkalnes mescheem us Rigu — norišinaja preekšch azim wairak gaduši-
teņu dsihwi gandrihs ar wišu wiņas attihstibas gaitu. Wispirms walodneeziškà siņà šchis widus ir jo intereššants. Te ir Kurseemes wiššchaurakà weeta, nedauds wairak kà kahdas pahri dešmit werstes plata. Leischu seme te tahlī šneedsàs pretim Widsemei un Augšch-Kurseemes islokšne te šateekas ar Widus-Kurseemes islokšni. Šchi widus eedsihwotaji tà tad pasihst it labi tikpat leišchus kà widsemneekus, tik labi augšcheneešchu gaři steepto melodiško walodu kà ari Widus-Kurseemes rakstu-walodu. Un par Kurseemes wehsturi herzogu laikà: zik gaišchu walodu par to nestahsta šchee leelee Taurkalnes meschi! Un kas tas intereššan-takais — ļaudīs wehl pilnigi bija usglabajušchees nostahsti par Kurseemes „leelkungu“ laikeem. Wahrdu „herzogs“ mas pasina, bet tatšchu wezakee ļaudis ari sinaja. Te ir pahris jau šen isputejušchas sahģu-šudmalas, kur preekšch „leelkungu“ waja-dsibam sahģeti koki. Šchis šenàs šudmalas tagad atgahdina tikai weetu nošaukumi „Šudmalu upe“, „Sahģu krogs“, „Sahģereešchi“ (wairak mahju) un atleekas no wezajeem šudmalu dambjeem. Wiszaur pa šcheem nescheem tahlak atrodam wairak kà kahdu 70 wezu „darwas kalniņu“, kur preekšch kahdeem pahri šimts gadeem un agrak dedsinata darwa ari „leelkungu“ wajadsibam. Šchee kalniņi, apaugušchi tagad ar leelu meschu, noder lapšam un ahpšcheem par mitekli, bet krahs-mates un neleelo lauziņu sihmes leezina, ka te

reis bija mošča dsihwiba. No dauds tahdàm darwas dedsinatawam ir attihstijuščàs mahjas, ari Ģirupneeku mahjas. Un ļaudis sin par wišu to wehl deesgan dauds! Tahlak weetam wehl warbuht tagad, tapat kà manâ behrnibâ, redsami leelu balķu blahķu truhti, kuŗus ļaudis apsihmè par „leelkungu“ balķeem, kas šawu mehrķi nawa wairs šašneegušchi — kahda eemešla dehļ, nesinams! Tahdu šenlaiku leezibu war wehl daschu labu minet, kas wišas rahda kà šenatnè te ļaudis darbojušchees. Daschàs weetàs, lai gan wehlakos laikos eetaištàs, darwdedschi ir wehl manâ behrnibas laikâ dsihwoja un darbojàs.

Un wiša ta dsihwe, kuŗu te ļauschu nostahstos dsirdeju aprakstam, kuŗu te noredseju no šenatnes atleekam, kuŗu te wehl pats redseju dsihwojam — ta bija primitiwakà šenlaiku dsihwe, kahdu atradu bruņneeku stahstos. Un kad nu no tejeenes eegahju Rigas eekšpilšehtas wiswezakajàs daļàs, peem. ap Wez-Rigu — tad jutos pilnigi tà, it kà dsihwotu pahrišimts gadu atpakaļ, no kuŗa šapņa bet drihs ween trauzeja Rigas jaunàs daļas pukstošča jaunlaiku dsihwiba.

Ta šenlaiku dsihwe, kahdu wiņa man te Taurkalnes meschos preekščâ stahdijàs, bija bet tomehr stipri zitada nekà to tehlo bruņneeku stahsti. Te semneeki, darwdedschi, „bruņneeki“ un wiņu šuga bija zitadi. Te redseju wiszaur semneeku mahjàs un buhdiņàs nenogurstošchu darbibu ar mas panahkumeem: seme te wahja un meschs isdod wehl masak; no dsejiška romantišma nekur neka. Mediba — jâ mediba — par to tagad

tà dauds špreesch, it ka ta buhtu nes' kahda eene-
šiga buhšchana preekšch semneeka — un šenos
laikos ļaudis pat pee mums no medišchanas dsih-
wojušchi. Taurkalnes meschi buhs kopâ kahdu
360—400 kwadratwerstes leeli, ne-eeskaitot pa
wiņeem iskaišitas pļawas un kahdas mahjas, un
mana dsimtene ir šcho meschu zentrâ, bet tatšchu
man nawa isprotams kâ waretu kahda familija
no medišchanas ween teit dsihwot wiņos šenejos
laikos, ja ari prašibas buhtu masas jo masas.
Wehl ar flintes palihdsibu war ko neko tamlihdsigu
eedomatees preekšch wairak familijam, bet kâ to
iswest ar zilpu, šlasdu, bedri waj eešmu un kahdu
metamu eerozi! Zik daschu reisi netiku pahrdo-
majis tos laikus, kad — — zilweki pahrtikušchi no
medišchanas ween. Romantiška šchi dsihwe man
islikàs leeliški -- bet newareju tikai kreetni eedo-
matees: zik milsigi dauds meschaswehru tanis
wezos laikos bijušchi, kad zilweki wareja no teem
ween pahrtikt. No ta wiša ween, kas pa šcheem
Taurkalnes mescheem manâ behrnibâ tika atklahti
un šlepeni šamedits, ja pat ari sweju peeņem, toreis
pee wislabakàs gribas nebuhtu warejušchas istikt
ir ne 10 familiju; un pee tam jašaka, ka mescha-
swehru iten nemas netika pahrleezigi išskausts.
Putnu ķeršchana ar zilpam bija tikai blehņošanàs
ween, jo noķerts tika tikpat ka nekas. Wišs tas mani
interesešjeja leeliškâ mehrâ. Redseju šlasdus leekam
zaunem ir no tahdeem meistereem, kas šcho mahkšlu
bija mantojušchi no šaweem medneežibâ šlaweneem
šentšcheem, bet kahdu zauni tanis noķerot neešmu
redsejis, no reteem nostahsteem gan dsirdejis.

Zaunu tur iten weenkahršchi bija ļoti mas, lai gan nomedita tika tikai ļoti reta. Daschs wezlaiku medineeks gan rahdija un stahstija — kā ņenos laikos breescheem eešmi isstahditi, kā stirnas bedrēs ķertās (bija arī ņhur tur kahdas wezas bedres redsamās, bet leetot ņahhdus medibas lihdsekļus neweens neleetoja). Nabadsiga un kaila man tad stahdijās preekšchā ņchi ņenlaiku medineeku dsihwe — no braņchuma neka — to atradu drihsak pee teem ļaudim, kas dsihwoja labakos laukņaimneezibas widos. Un kad nu wehl eewehrojām, ka arī laukņaimneeziba manā dsimtenē bija jo neisdewiga — tad semneeku dsihwe manās azīs rahdijās pehdigi sema, noņpeesta, nabadsiga un wahrga.

Un nu wehl nostahsti par laupitajeem un laupitaju wadoņeem, kuŗu mahjokļus meschos weetam wehl rahdija! ņtahsti par ņiram, kas ņewiņchķi kaŗa un bada laikos darbojuņchās — laupidamas, arī nahza un jo dsihwi ņchee stahsti bija zaur to, ka tika minetas familijas, kuŗu ziltstehwi pee bagatibas tikuņchi kā ņiru wadoņi.

ņewiņchķi dauds par „wezeem“ laiķeem sinaja stahstit mans weztehws, kuŗa tehws bija atnahzīs us Kursemi no Rehseknes (Inflantijā).

Tahds, kahds zilweks, bija arī wiņa mitekļi un rihki. Wezakās ehkas bija taiņitas pilnigi bes dselss — wiņs koka — un tapat arī dauds darba rihki. Jaunlaiku turiba tikai stipri ņahka eeņpeestees: duhmu-istabas wairs nekur nebija un ņkolas ņahka stipri zeenit.

Un kad nu no ņchahdas lauzeneeku dsihwes, widus-laiku apkahrtnes, isnahzu tuhwejā pilņhtiņā —

tur neatradu dauds ko zitu. „Rahte“ waldija pilšehtu un rahte bija wiswarenà, preekšch kuņas ari wiši pilšehtneeki klanijàs. Un pate pilšehtiņa: schihdu meestels, netihrs, neezigàm ehkam, pa daļai nebruġetam eelam. Us pilškunga wehlešchanos apkahrtejo pagastu šaimneeki ap 1874. g. šahka šcho pilšehtiņu uskopt: eerihkoja un šadehstija „pilšehtas dahrsu“, usbehra kahdà pilšehtas leekņà augstu dambi, lai pludu laikà pilšehta zaur šcho leekņu netiktu dalita diwàs daļàs. Darba bija dauds, bet pilskungs tà wehlejàs un „pilšoņi“ preezajàs, ka semneeki pilšehtu uskop. Bet man tas wišs stahdijàs preekšchà kà Wahzijas wehsturē aprakstità pilšehtu buhwešchana widus-laiku šahkumà kahda ķeisara Heinricha waj Ottona laikà, par ko pašaules stahstos lašiju.

Un nu Riga! Turp nokļuwa jau ar dselsszeļu, bet Rigà wehl lihds 1877. gadam pa Miķeļeem no rahtuscha šludinaja „buhrsprahki“ — šadsihwē wehl bija dauds kas no wezajeem laikeem — un Eekšch-Riga jo dsihwi israhdija to ainu, kahdu „bruņeneeku stahsti“ dewa no wezajam pilšehtam. Dauds kas gan jau nenahza lihds manim, bet tomehr jo leelà mehrà tas, kahdi tautai bija eeškati un špreedumi par „birgermeistereem“, „rahtshereem“ u. t. tahlak — un tas bija tatschu galu galà tas šwarigakais. Bet wezee laiki ari jau te bija beigti — ari te bija jauna dsihwe šahkušes.

Tahdà apkahrtnē es pawadiju šawa muhscha pirmo laikmetu: — mahjàs, školà (Taurkalnes pagasta školà, Jaunjelgawas elementarškolà un Rigas

II. aprinča un tirdsneezibas skolâ). Un zaur ņho apkahrtni es ari išškaidrojos, ka ņenatnes dsihwe mani jau no pirmakâs behrnibus waldsinaja, bet zaur to paņchu apkahrtni es ari tiku modinats un peespeests wiņai kritiņki ņkatitees us wiņu drukato, jo ņalihdsinot ņawu apkahrtni ar grahmatu tehlojumeem — grahmatas manî ņazehla ņchaubas par tur isliktâ pateņibu. Un ņchis ņchaubas manî wehl tahlak pawairoja tehws, kas pilnigi netizigi ņkatijâs us wiņu drukato, lai gan literaturu ļoti zeenija, bet tomehr nopeetni usņehma tikai to, ko paņcha prahts bija apņwehris, ka tas waj nu ir pareiss waj ka tam pareisam wajaga buht. Zaur wiņu to manim nu tahlak leelâ mehrâ usmahzâs dsihwes peņsimiņms: — wiszaur tikai ļauns un nepareiss ween — labs gandrihs nekur nebija redsams — — bet radâs ari ihgnums pret tahdeem apstahķleem un dsihņchanâs tos labot wismas ņewî. Un tas audseja leelu stuhrgalwibu un ari neņatizibu: stuhrgalwibu tai siņâ, ka to, ko atsinu par labu un zenņchanâs zeenigu, neapņwehris lih-dsekļus, tihkoju ņaņneegt, palaisdams ņaņneedsamus mehrķus neewehrotus. Un neņatiziba parahdijâs atkal tahdâ wihsê, ka ais tâs paņchas stuhrgal-wibas neņpehju rihkotees pehz apstahķleem un domas apņlehpt.

Mahjâs ismahzijeas laņit un kahdus burtus sihmet, ņahku apmeklet Taurkalnes pagasta ņkolu un pehz tam Jaunjelgawas elementarņkolu, kur wokabeļu laikmetu „ņkolu“ isbaudiju lihds padibeneem. Taurkalnes pagasta ņkola bija pilniga wezulaidu ņkola. ņkola bija eerihkota kahdâ

isnihzinatâ krogâ (Anites krogâ), pee kam klasše bija eerihkota leelajâ kroga istabâ. Školas galds bija weens pats — garais kroga galds; wehl weens masaks galdiņsch bija, kur pa leelakai daļai šakrahwa grahmatas un tafeles, kad tās neleetoja. Gar garo galdu bija katrâ pušê gari beņķi, us kuŗeem školeneem šehdet. Gulet (us maišņeem, kuŗus pa deenu isneša ahrâ kahdâ schķuhnî), ehst un mahzitees wajadseja weenâ istabâ. „Školas behrni“ bija diwejadi: weena daļa — leelais puhlis — školu apmekleja, lai šagatawotos us eešwehtišchanu, kamehr otra daļa (wašaras školeni, gadškoleni) — tikai kahdi reti (šaimneeku behrni), šagatawojās us eestahšchanos zitās školās.

Pirmâ daļa bija jau gandrihs peeauguschi ļaudis, kas školâ šanahza rudenî, kad laukudarbi bija nobeigti — un školu atstahja us pawašara puši. Školâ eestahjotees lašit mahzeja wiņi wiši un te daschi raudsija tikai rakstišchanas mahkšlu peešawinatees — bet wiši mahzijās pahtarus un bihbeles stahstus, šagatawojās us konfirmaziju. Daschi tahdâ wihsâ mahzijās pahri seemas — ziti tikai weenu seemu — waj tikai kahdas nedeļas. Tâ ka telpas školai bija masas, tad bursa bija pa seemu leela un preekšch školasbehrnu guļuweetu eerihkošchanas uu ehdamâ peelikšchanas nu wajadseja peeņem ari kahdu daļu no školotaju gahjeju mitekļeem. (Školotaja alga pastahweja is prahwaka semes gabala leetošchanas, kuŗa apkopšchanai wiņsch tureja šaimi). Mahziba šchaî seemas školâ leelajâ puhli noriteja šchahdi: Školas behrneem wajadseja zeltees jau agri rihtâ, kâ jau un wispah-

rigi parasts mahjās — ap pulksten 3—5, Škaidri jau to newareja nosinat, jo školas pulksteņa nebija. Kad peenahzigeē apkopšchanās darbi bija isdariti — eešahkās rihta pahtari. Behrni apstahjās ap garo školas galdu, kuřā bija eešpraustas kahdas masas tauku šwezites (katram školas behrnam ik pahrnedēlas wajadseja nest us školu šawu šweziti) — un nu puskrehšlā istabā šahkās škaļā balši pahtaru škaitišchana: tika noškaitita no „Dseešmu grahmatas“ peelikuma rihta luhgšchanas kahdas un „Muhšu tehws“ — tad šahka škaitit bauščhūs ar wišeem jautajumeem un atbildem, tizibas gabalus ar wišeem paškaidrojumeem u. t. t., kristibas un „Šw. wakariņu“ mahzibas gabalus u. t. t. Pahtarus škaitija wiši škaļā balši tā šakot „us raksta“, zaur ko šazehlās leelišks tahli dsirdams dunošchs trokšnis. Daschi šlinkakee pee šchis škaitišchanas nepeedalijas — domas teem gahja tahli prom zitur waj meegs wiņus pahrwahreja — us tahdeem kahrtibas trauzetajeem pahtaru wadoņam wajadseja turet usmanigu azi. Školotajs pats pee pahtaru škaitišchanas nepeedalijās — tas to pahrdsirdeja no šawa blakus dsihwokļa un tikai tad eegahja školas istabā, kad tur atškaneja kahda leelaka nekahrtiba. Pahtaru škaitišchana wilkas daschu stundu — lihds brokastlaikam. Pehz brokasta eetureschanas — kad jau bija peeteekošchi gaišchs, šahkas ihsta škola. Školotajs nu eenahza školas istabā — behrni apšehdās ap galdu, školotajs šahka rihkot un katris behrns, paņehmis šawu mahzibu preekščā, strahdaja: weens rakstija us šawas tahpeles ziparus, zits burtus, atkal zits bija jau notizis lihds papiram

un tinteī, kas pee rakstiſšanas nebij aiſſneedsees waj zeribu us to metis kruhmos — mahzijās pah-tarus waj bihbeles stahstus, bija ari tahdi, kas wingrojās laſiſchanā. Pareisem nahza ari rehſi-naſchana. Tā strahdaja katrs ſawu darbu un katrs gandrihs pehz ſawas grahmata: leelakai daļai bija gan „mahjas grahmata“ un „dseeſmu grahmata“, bet daschadi isdewumi — tahli jo tahli weens no otra stahwoſchi — zitam bija pusbihbele, zitam atkal kahda zita grahmata. Tā ſkola gahja lihds pusdeenai — un pehz pusdeenas (ehſchanu pa leelakai daļai arweenu ſahka un beidsa ihſeem pahtareem) ari kahdu laiku, bet te jau wairak bes ſkolota kontrolleſ: katrs mahzijās to, kas wiņam usdots — galwas gabalus, waj darija ko zitu. Kad wakara krehſla bija pahrlaista un ſkolotajs bija leelu isturibu israhdijs, aprobeschojot behrnu zenſchanos pa ahru paſkraidelet — eeſahkas bihbeles stahtsu mahziba. Ta bija intereſſantakā no wiſas ſkolas darbibas. Œkolotajs eenahza ſkolas istabā, apſehdas pee masā galdiņa, us kuŗu bija jau ſarihkots koka lukturs ar tauku ſweziti. Zitur klaſſē ais taupibas ſweze neweena nedega. Benſki tika aplikti ap ſkolotaja krehſlu: behrni ſaſehdas — daschi, kas jau bija ſasteepuſchi eekſchā ſawus gulasmaiſcheļus, apmetās kaktos us teem — un nu eeſahkās. Œkolotajs nolaſija preekſchā kahdu gabalu is kahdas bihbeles stahstu grahmata waj kahdu gabalu is bihbeles un nu ſahka dot peederigos paſkaidrojumu un mahzibas, bet tee galu galā wiſi isbeidsās preekſch manis wismas wiſai intereſſantos nostahstos is ſenako laiku dsihwes,

kuŗu ŝkolotajs — gadu 60 - 70 wezs wihrs — iten labi pasina. Un ta ka ŝkolotajs bija us Taurkalnes ŝkolu atnahzis no kahda attahlaka pagasta — Lindes-Birsgales — bija ari zitus widus redsejis — wiņŝch ari sinaja pastahstit par zitu widu dsihwi. Us ŝkolotaja amatu wiņŝch (Martiņŝch Seewalds) bija ŝagatawots no Lindes-Birsgales mahzitaja R. Schultza (Kursemes stahstu grahmatas ŝarakstitaja) un Lindē bija ari ŝatizees ar ordeņamestra Plettenberga zilts pehdejeem representanteem — un no teem wiņŝch teizàs dsirdejis dauds ko no muŗŝu ŝenatnes un tur ari redsejis daschu ko intereŝantu. Ŝkolotaja nostahsti tà tad isnahza wiŝai peewilzigi.

Pehz ŝahhdas bihbeles stahstu mahzibas wiŝi dewàs pee meera.

Tadehļ ka ŝkolotajam nebija „balŝ“ — dsee-daŝchana netika peekopta nemas.

Pee ŝcheit aprakstitas ŝkolasbehrnu pirmàs daļas (seemas ŝkolasbehrnu) darbibas otrà — masakà daļa (waŝaras ŝkoloni) nebija ŝpeesta peedalitees un ari nepeedalijàs. Waŝaras ŝkoloni wispirms jau ŝkolu apmekleja zauru gadu — tikai pa waŝaras steidsigako darbalaiku palika mahjàs — pa waŝaru dsihwoja ŝkolas istabâ, bet pa seemu tika eewetoti ŝkolotaja galâ. Wiņu deenas gaita bija ŝchahda: pee garajeem rihtapahtareem, kas augŝchak mineti, gada-ŝkoloni nepeedalijàs — tee no rihta waj nu ilgak paguleja — waj mahzijàs wahzu wokabeles waj katķiŝmi wahzu walodâ. Wiŝa mahziba pee wiņeem, raug, grosijàs ap to — jo ahtri eemahzit wahzu walodu. Kad pehz brokasta

şkolotajs eenahza şkolas istabâ un kad seemas şkoleneem bija darbibu eekahrtojis — waşaras şkoleni, kas şehdeja wişi kopâ galda weenâ galâ — şahka şkolotaja paşcha wadibâ pa wahzişki pahtarus şkaitit — ari şkaļi. Pehz wahzu pahta-reem, kas kadween bija ihşi, şamehrâ ar latweeşchu pahtareem, — şahkâs rakstişchana un laşişchana (pa wahzişki). Kahdas nekahdas noteiktas şkolas grahmatas ari te nebija — katrs leetoja şawu un laşija to, kas jau nu gadijas — ļoti beeschi ari wezâs „Rigasche Zeitung“ kahdus nummurus, kuŗus şkolotajs nes' kur bija dabujis. Tâ ka laşits tika dauds un materiala bija mas — tad laşija ari „Rigasche Zeitung“ şludinajumus. Bet tâ ka laşits tika' bes tulkoşchanas — tâ tad bes şapraşchanas ko laşa — tad şchi laşişchana bija gatawais moku-darbs, kas katru deenu aisņehma kahdas stundas un bija garlaiziga şewişchķi zaur to, ka katrs şkolens laşija (şkaļi) pa zehleenam, un teem, kas nelaşija, bija jausklauşa, tee nedrihksteja neko zitu darit.

Kadween pahris şkoleneem, to starpâ ari man, bija „Şchpiess“ un zaur to nu dabujam weenigo sistematiško mahzibu wahzu walodâ. Şkolotajs mums usdewa pehz şchis grahmatas ismahzitees kahdas wokabeles un tad wingrinajamees tulkoşchanâ.

Tâ pagahja preekşchpusdeena — tâ darbo-jamees pehzpusdeenâ; un wakarâ şkolotaja galâ bija atkal jamahzas wahzu wokabeles, tas ir, ja tas bija eespehjams. Wismihķaki es metu wokabeļu mah-zişchanu pee malas un gahju şkolas istabâ, kurp

mani labpraht nelaida — jo tur eemahzotees wişadas sehnu nerahtnibas, kurpretim şkolotaja galâ warot mahzitees usdotos gabalus. Plausibli tas nu gan ļoti, bet ar to mahzişchanos şkolotaja galâ kâ gahja tâ gahja. Leeta, raug, ta, ka pa wakareem şkolotaja kundse ar kalponem mehdsa wehrpt waj adit tanî paşchâ istabâ, kur mehs „wahzu“ waj „waşaras“ şkoleni usturejamees — şkolotaja dsihwoklis pastahweja tikai is diwam telpam — un te nu bahrgâ nama mahte şcho laiku isleetoja preekşch jo plaşchu un stingru reliģiŝki-tikumiŝku pamahzibu paşneegşchanu ŝawâm kalponem. Daschreis ŝchee pamahzoŝchee prahtojumi zaur ŝawu jozigumu mani intereŝŝeja — daschreis nè, — bet kadween wiņi trauzeja mahzitees. Tahdâ wihsê wakari pahrgahja weenmuļâ besdardigâ garlaizibâ un pusmeegâ. Ahrâ no ŝchis istabas kurp nekur eet nelaida — un strahdat neko newareja, wiŝu nakti meegâ nogulet ari kreetni newareja.

Tâ pagahja seema! Pa waşaru palika tikai kahdi 2—5 şkoleni. Nu mehs dsihwojam pa leelo şkolas istabu — un bija ehrtaki, bet nu şkolotajs ar mums dauds wairak nodarbojâs neka seemu: gan likdams laŝit, gan rakstit, gan woka-beļus mahzitees, gan katķiŝmi.

Apmehram tâ noriteja darbiba ŝchai pagasta şkolâ: no stundu plahna, mahzibas plahna un kahdas nekahdas sistemas tur nebija ne wehsts — mahzijas katrs par ŝewi pehz isdewibas un gadijuma. Mums, waşarneekeem, pee grahmatas wajadseja stahwet zauru augu deenu — paŝkrai-deleŝchana pa ahru tika kadween par leelako

nerahtnibu apsihmeta. Bet neškatotees us šchahdu peeturešchanu pee grahmatas — panahkumi bija pahrak masi. Lai gan es pa to laiku, kad pa šeena-laiku no pagasta školās biju brihws, tiku nodots pee Jaunjelgawas kahdâ wahzu familijâ wahziški mahzitees — tomehr ari zaur to neko dauds nepanahzu, jo šchahda pastahwiga weenmuļa mahzišchana — wišu zauru gadu — bes apstahšchanàs — ikdeenas no rihta lihds wakaram — pahrpuhleja tikai manus nerwus un kad 1874. gadâ mani nodewa Jaunjelgawâ pilšehtas elementarškolâ (wahzu školâ), tad nepratu pa wahziški šarunatees. Un tã ka šchai školâ, laikam ar gudru siņu, bija eelikts par školotaju kahds igauņu tautas dehls — tad neka nešapratu, kas ar mani un ap mani noteekas — weenigi tikai mani školāsbedri — schihdeni, man pateiza, kas darams — kad rakstams un kas rakstams, kas un kad rehķinams. Eešpeeda nu man ari rokâ „Pihlemani“ -- wahzu walodâ šarakstitu kreewu-walodas mahzibu. Bet kã lai es mahzos zaur nepasihstamo wahzu walodu otru nepasihstamu walodu — kreewu walodu! Pagahja ilgaks laiks, kamehr dauds mas eemahzijos wahzu walodâ, lai gan dsihwoju kahdâ wahzu mahjâ. Un ar zitâm mahzibam ari kã gahja tã gahja. Šchai školâ gan bija stundu un mahzibas plahns un „Tehrpataš“ seminarists par školotaju, bet nesin waj tadehļ, ka bijâm lihds 80 školenu — waj zita eemešļa dehļ — muhšu škološchana pastahweja gandrihs weenigi eekšch tam, ka mums ko usdewa eemahzitees un to atkal noprašija. Šahka nu man wehl privati mahzit ari latiņu walodu un dewa

pāpildu stundas kreewu walodā! Zaur to wišu notiku beidsot tik tahli, ka pahrpuhlejos un us pussemestri školu pahrtrauzu, bet aplamā škološchana negrosijās. No šcheem šaweem peedsihwojumeem waru iten labi lahgot, kahdu eespaidu us behrneem atstahj tagad tautškolās pat ar 100 behrneem weenā klašše peekoptā „dabiškā“ metode šwešchas walodas mahzišchanā.

Kad 1877. g. rudenī nogahju us Rigu un eestahjos tureenēs II. aprinča un tirdsneeziņas skolā*), tad wareju eetikt tur tikai kwintā, pehz pilna realskolas kursa rehķinot tikai šagatawošchanas klaššē. Un to wišu biju šašneedis kahdos 5–6 gados, pastahwigi mahzotees — neišsakamām puhlem! Te Rigā jaunajā skolā gahja jau dauds labak. Te bija teešcham jau škola, kuŗā daschi školotaji bija teešcham zihtigi šawā amatā. Pee teem teešcham wareja ko mahzitees un ari wajadseja.

1882. gadā pa Jahņeem nobeidsu šcho školu. Tā ka man lihdsēķļu truhkuma deļ nebija zeriba tahlak skolā eet — tad 1882. g. rudenī noliku šawwalneeka ekšameni (šenās III. šchķiras) pee Rigas gubernas ģimnasijas un gribeju nodeenet šawu kaŗa deenestu waj wispahrigi eestahtees kaŗa deenestā. Bet — beidsot 1883. g. šahkumā tatšchu eestahjos politeķnikas preekšchskolas sekundā, jo bija zeriba šcho klašši weenā semestri nobeigt un zaur to eeguht II. šchķiras šawwalneeka teešibas (III. šchķiras šawwalneekem bija jadeen 2 gadus un II. šchķiras tikai 6 mehnešchus). Bet šchis

*) Wehlak šchi škola ir pahrwehrsta par Petera I. realskolu.

şkolas sekundu nobeidsis — paliku primâ, kuŗu nobeidsu 1884. gadâ pa Jahņeem, pehz kam eestahjos politeķnikâ inscheneeru nodaļâ. Us politeķnikas preekşchşkolâ pawaditeem 1½ gadeem waru noşkatitees ar wisleelako apmeerinaşchanu. Şchee 1½ gadi man bija wairak wehrts nekâ diwi un trihs reises tik ilgs laiks agrakâs şkolâs. Şchaif şkolâ un zaur şcho şkolu tiku wiswairak us preekşchu gan tikai matematişkâs sinibâs un fisikâ, bet zihtigi zaur paşchmahzibu papildinaju dauds dauds robu şawâs sinaşchanâs, us ko pamudinajumu dabuju gan şkolâ, gan latweeşchu laşamos wakaros, kahdi pastahweja starp Rigas widuşşchķiras şkolu augstako klaşsu şkoleneem, un kur şewişchķi nodarbojâs ar latweeşchu grammatiku, literaturu un dsimtenes wehsturi.

Politeķnikâ eestahjees tuhlit peebedrojoss „Şelonijai“. Şahkumâ ar dsihwi tur newareju eedraudsetees — bija toreis paşchu laiku pahrşwaru ņehmis tâ şauktais burschikosais gars, kuŗu şagremot neşpehju. Şawus peenahkumus gan ispildiju, bet tomehr atwilzees dsihwoju, dauds nodarbodamees ar latweeşchu wehsturi un latweeşchu şaimneezişkas dsihwes ispehtişchanu, kuŗam noluhkam pa laikmeteem wairak apmekleju politeķnikas un Rigas pilşehtas bibliotekas nekâ preekşchlaşijumus. Tikai buhwneezibai — profeşşora Hilbiga arodeem — ar wisleelako şirşnibu nodewos.

Pats şewim lihdsekļus şagahdajot — biju peespeests pahrak dauds nodarbotees ar rakstneezibu un ta mani atrahwa no studijam un wispahrigi atwilka no inscheneeru sinibam.

Manas priwatas studijas un darbiba jau nenahza inscheneeru sinibu studijam iten nemas par labu. Ap 1890. gadu šahku wahrgt un atstahjis Rigu pawadiju wairak gadus Augšch-Kursemeē pee šaweem wezakeem, literariški nodarbodamees. 1895. gada šahkumâ dewos us Jelgawu un te eestahjos „Teh-wijas“ redakzījâ (1890. un 1891. gadâ pa wašaru kahdu laiku kâ pastahwigs lihdsstrahdneeks darbojos „Baltijas Wehstnešcha“ redakzijâ). 1897. g. aprezejos ar Mariju Woldiņ. Familijas šastahws ir weena meita Milda (dsim. 1898. g.). No 1900. g. ešmu ari Jelgawas Laukšaimneezibas Beedribas Krašchanas-Aisdošchanas Šabeedribas darbwedis-grahmatwedis un waldes lozekl. substituts, ari Jelg. Laukš. B. rakstwedis.

Atteezotees us šaweem darbeem rakstneezibâ un beedribâs waru usrahdit us šekošcheem fakteem: 1885. gadâ ispelnijos no Maskawneeku Reinberga premijas isšpreedejeem godalgu par raksteeneem „Šenais Latweetis“ un „Latweešchu sinizas“. Šchee abi raksti eespeesti 1886. gada „Balšī“. Wehlak tahdu pat godalgu ispelnijos par rakstu „Pagahjušchu laiku atmiņas“, kas wehlak sem wirsraksta „Šwarigakee Widseemes semneeku likumi no 18. gadu šimteņa“ ir eespeests 1887. gadâ „Austrumâ“ un „Balšī“. Pa III. wispahrigeem dseedašchanas šwehtkeem 1888. g. isdewu „Wehsturigu wadoni zaur Rigu“ ar Rigas plānu. Rigas L. B. Sinibu Kommišijâ biju ilgaku laiku bibliotekars, šakahrtoju Sinibas kommišijas V. Rakstu krahjumam „Tautas dseesmas“ (wišu šcho krahjumu) un VI. Rakstu krahjumam „Mahņus“ no daschadeem S. K. eešuh-

titeem raksteem. No ņawas darbības pa latweeņchu un Latwijas dsihwes ispehtiņchanu eņmu atklah-tibai paņneedsis (Balņi 1887. g.) apzerejumus par 1881. g. ņauschu ņkaitiņchanas isnahkumeem, tos ņalihdsinot ar zitiim statistiņkam siimam par Baltiju. Tahlak ismekleju un aprakstiju daudsu muhņu Baltijas ņwarigako augu un raschojumu ņwaru un nosihmi tirdsneeziim. ņchee apzerejumi — pawiņam kahdu 20 — ir eeņpeesti „Baltijas Wehst-neņi“, ņahkot no 1886. gada. Wairak rakstos par „Latweeņcheem Widsemē, Kursemē un Ahrbaltijā“ raudsiju ispehtit Latweeņchu isdaliņchanos pa daschadeem Kreewijas wideem, kā ari isdibinat Latweeņchu tautas leelumu, kuņu aprehņinaju us c. 2 miljoni (Balt. Wehstn. 1889. g.). ņcha raksta paplaņchinajumam un wispahrigi plaņchakam lat-weeņchu tautas aprakstam*) leelakā apmehrā ņawahzu siinas par latweeņchu kolonijam. ņchis darbs manuņkriptā ir jau gandrihs pilnigi gataws, bet bes 1897. gada wispahrigās ņauschu ņkai-tiņchanas isnahkumu eewehroņchanas kautrejos to klajā laist. Un 1897. gada wispahrigas ņauschu ņkaitiņchanas isnahkumi wehl ar weenu nawa publizeti. 1891. gadā man tika no Rigas Latw. Beedribas usdots ņastahdit beedribas wehsturi us wiņas 25 gadu jubileju. Ka preekņchdarbus ņchim rakstam biju jau agrahk ņastahdiis „Rigas Latweeņchu Beedribas teatra attihstiņchanās“ weh-sturi (Balt. W. 1890. g.) un „Lugas, kas israhditas us Rigas Latw. B. ņkatuwes (B. W. 1891. g.).

*) ņchim rakstam pagatawotās tabelles tika leelā formatā isstrah-datas un isliktas 1896. g. Rigā ņarihkotā latweeņchu etnografiņkā isstahdē.

Bet tã ka 1891. gadã Rigu atstahju, tad tahlak to wirsit newareju un 1893. gadã isdewu tikai „Pahrškatu par Sinibu Kommišijas darbibu no wiņas dibinašchanas lihds šchim laikam“ (R. L. B. S. K. „Rakstu krahjumã“ un „B. W.“). 1894. g. isdewu „Buhwes Mahzibas I.“ (Derigu Grahmatu Apg. Nodaļas apgahdeenã). Wehlak šchim isdewumam šastahdiju turpinajumu, bet kad pehz kahdeem gadeem Puriņu Klahwa apgahdeenã šahka isnahkt leelais teķniško rakstu krahjums „Buhwškola“ — tad wišus šawus manuškriptus eeweetoju te atteezigãš nodaļãš. 1895. g. aisingahju us Jelgawu un te eestahjos „Tehwijas“ redakzijã kã pastahwigs lihdsstrahdneeks. Te bija darba deesgan dauds, it šewiškçi zaur to, ka awises rakstus zentos ismeklet tahdus, kuņem preekšch lašitajeem ir kahds šwars, Jau preekšch kahdeem pahris gadeem biju „Austrumã“ klajã laidis masu statistišku pahrškatu par muhšu latweeščhu awiščhu raksteem un tur usrahdijis, ka te walda wisleelakã weenpušiba un ka tas zilweks, kas ar latweeščhu tautas dsihwi un darboščchanos gribetu eepasihtees tikai is muhšu laikraksta siņam, dabutu pahrak greisas siņas. Tam buhtu jadoma, ka latweeščhi tikai laša stahstus un dsejas, dseed, špehlè teatri, ballejãš un newihscho gahdat par tautas isglihtibu. Siņojumi laikrakstos par lauku stahwokli, strahdneeku algam un darbašpehka lihgščhanu un t. t. wiši tahdi siņojumi toreis tika usluhkoti pahr plezu ar sinamu ironiju un pat atklahti par teem sobojãš. Te nu es zentos neween wispahrigi wišos rakstos, bet ari siņojumos un ari zitados šihkos rakstiņos

58

59

R. Steinbergis A. Dickwald

60

61

K. Grandin.

Ludwigo

wiszaur eewehrot wiņu praktiško wehrtibu. Un ņchis paņahkums nawa bijis bes panahkumeem. Jelgawas Latweeņchu Beedribâ*) jautajumu isņkaidroņšanas wakarus daschu gadu wadot — mehġinaju ari ņcheem wakareem dot kahdu praktišku nosihmi, ņagahdajot preekņņneņumus par daschadâm teġniņkam leetam un zitu praktišku darboņchanos. Un panahkumi ari te bija labi — wakari tika jo dsihwi apmekleti.

1900. g. Jelgawâ ņawu darbibu usņahka Jelgawas Lauķņ. Beedribas Kraņņšanas-Aisdoņšanas ņabeedriba un te man kâ darbwescham darba bija peeteekoņchi, tâ ka zitam kam laika wairs neatlika. 1900., 1901. un 1904. g. Jelgawas Lauķņ. B. ņekretars.

Pa studiju laiku un wehlak eņmu ari ar ņihka-keem raksteem peedalijeis pee „Balt. W.“, „Balņs“, „Rotas“, „Austruma“, „Tehwijas“, „Semkopja“, „St. Petersburger Herold“, „St. Petersburger Zeitung“, „Amerikas Awisem“, „Rigas Awisem“ un t. t.

*) ņchini beedribâ biju ari teatra pahrsinis, tad teatra kommisijas preekņņneeks, ari wiņas Amateezibas Nodajās un Rakstneezibas nodajās preekņņneeks.

61. (2256.) Ludwigs, Gotthards.

(*Š. eest.* 1./IX. 1884. g.; *k! usņ.* 3./XII. 1884. g.;
maj. dom. 4./IX. 1885. — 20./I. 1886.; *mag. cant.*
pr. 9./V. 1888. — 1./IX. 1888., *mag. cant.* 1./IX.
1888. — 11./I. 1889. — 4./IX. 1889.; *rew.* 12./X.
1887. — 15./I. 1888. — 1./IX. 1888.; *pumpk. w.*
11./I. 1889. — 4./IX. 1889.)

Polit.: *Ķim. n.* 1884.—1890. 29. *augņstam un*
1891. g. 21. *marta* — 1892. g. 8. *febr. D.*

Gottharda Ludwiga autobiografija:

Dsimu 1863. gada 27. nowembrī Widsemē,
Widrišču pagastā. Pehz kahdeem 2 waj 3 gadeem
mani wezaki, Jekabs un Dorothea, pahrgahja us
Rigu dsihwot, te usņemdami kahdu weikalu.
Rigā pirmo školasisglihtibu baudiju kahdā
Rigas elementarškolā, no kuņenes 1878. g.
I. semestrī eestahjos Rigas II. apriņķa- un
tirdsneezibas školā (wehlak ta tika iswehrsta un
pahrwehrsta par Petera I realškolu). Šchis školas
kuršu 1880. g. dezembrī beidsis, 1881. g. janwarī
eestahjos par mahzekli C. Deubner & Co. kuņnee-
zibas kantorī, kur šabiju lihds 1883. g. šahkumam.
Pahrleezinajees, ka ar šchahdu darbibu newarešču
aprust, 1883. gada janwarī eestahjos Rigas politeķ-
nikas preekščškolā, kuņas kuršu nobeidsu 1884. ģ.
pa Jahņeem.

Politeķnikā eestahjos tuhlit 1884. g. un tur
šabiju lihds 1891. gadam, studedams ķimiju. Pa
studiju gadeem biju kahdu laiku wingroščanas
waditajs Rigas Latweešču Beedribā un ari ašši-
stents pee profesšora Dr. C. A. Biščoffa. Studijas

nobeidsis ar inscheneer-ķimiķa gradu, kahdu laiku wehl strahdaju turpat politeķnikâ kâ aššistents ķimiķkâ laboratorijâ. Tad no 1892.—1893. g. biju ķimiķis E. Arnala kga mahķsligu mineraluhdeņu fabrikâ (Rigâ), pehz kam dewos us Peterburgu un eestahjos barona Taubes ņchķidras ogļu-ņkahbes fabrikâ, kuŗu wadiju no 1894.—1897. gadam. Tad apzeļoju Wahziju un Belģiju, no kuŗenes pahrbrauzis eestahjos waldibas pulwera fabrikâ (pee Peterburgas).

Tik tahli autobiografiķkas ņinas.

Augņchak mineto weetu atstahjis G. L. pehz kahda laika aisgahja us Ķijewu mehru un ņwaru kontrolles palatas deenestâ.

Apprezejees ar Paulini Kaktiņ (Indriķa Kaktiņa mahņu).

Adreņņe: Г. Кіевъ. Провѣрочн. палата мѣръ и вѣсовъ.

62. (2543.) Šchloesiņš, Eischens.

(Š. eest. 1./IX. 1884.; k! usņ. 4./XI. 1885. g.)

Polit.: Ķim. n. 1884.—1886. (janw.)

Laukš. n. 1886. (janw.—sept.).

Eischens Šchloesiņš dsimis 1863. g. 5. martā Bauškas apriņķī Griķķa skolā, kur tehws bija skolotajs. Wehlak tehws palika par šaimneeku Bauškas „Kreewiņ-Kaiwās“.

Školas mahzibu baudija šchahdās skolās: no 1874.—1877. gadam Bauškas apriņķa skolā; no 1877.—1884. gadam Jelgawas realskolā; tad tuhlit 1884. gada rudenī eestahjās politeķnikā.

Politeķniku atstahjis, nodarbojas ar laukšaim-
neezibu Eekšch-Kreewijā.

Prezejees ir ar Olgu Leuckart 26. dezembrī 1889. g.; behrni: Sinaide, Greetiņa un Pahwils.

Tagadejā adrešše: Волынской губ. м. Червонное въ контору Червонск. имѣн. Насл. Терещенко.

[63. (2556.) Tščikste, Jakobs Kriščjahns.]

(Š. eeft. 1./IX. 1884.; 18./XI. 1885. g.)

Polit.: Ķim. n. 1884. — 1892. g. 8. februarim. D.

Dsimis 1865. gadâ 24. aprilî Pomuschas „Lejas-Tščikstu“ mahjâs, kur wezaki bija ņaimneeki. Pirmo ņkolas mahzibu ņahka baudit 1875. gada ņeptembra mehneņi Bauņkas elementarņkolâ, 1878. g. eestahjas Bauņkas apriņķa-ņkolâ un to nobeidsa 1881. gadâ.

1881. gada Jahņos gribeja eestahtees Jelgawâ tadpat reorganisetâ realņkolâ, bet kaut gan eksameni us terziju nolika, tomehr te nepalika un pahrgahja us Rigu, kur tika usņemts Rigas pilņhetas ģimnasijas realnodaļas terzijâ.

1884. gadâ pa Jahņeem ņchis ņkolas kurņu beidsis, eestahjâs Rigas politeĶnikâ ķimijas nodaļâ.

Fabrikas direktors Lipharda un beedru zementa fabrikâ ņtņņchuwâ pee Maņkawas - Kasanas dselsszeļa stanzijas ņtņņchuwâs.

64. (2488.) Bergmans, Jekabs.

(*Š. eest.* 3./IX. 1884. g.; *k! usņ.* 18./XI. 1885. g.; *pumpk. w.* 29./XI. 1888. — 11./I. 1889. — 4./IX. 1889. — 12./I. 1890., 12./I. — 3./IX. 1891.; *rew.* 12./I. — 4./IX. 1890. — 12./I. 1891.; *kaš.* 12./I. — 31./VIII. 1887. — 7./XI. 1887.; *old.* 1./XII. 1890. — 12./I. 1891. — 3./IX. 1891.; *arķ.* 1887. 31./VIII. — 15./I. 1888.)

Polit.: *ķim. n.* 1884.—1891. 28. augustam un no 1892. g. 16. marta — 1894. g. 5. martam. D.

Jekaba Bergmaņa autobiografija :

Peedsimu 1864. g. 20. oktobrī Jaun-Šwirlaukas pagastā, Jelgawas apriņķa „Kakuschu-Salgal“ mahjās. Ar dewito gadu šahku eepasihtees ar pirmajeem burteem, apmekledams toreisejo Jaun-Šwirlaukas pagasta školu, kur 3 gadi šabijis eestahjos Jelgawas 4-klāššigajā realškolā janwarī 1877. gadā. Šagatawojos jau us abiturientu ekšameni, kad školu 1882. gada februarī apstiprinaja par 6-klāššigu realškolu un nu paliku te wehl 2 gadi un to 1884. g. us Seemasšwehtkeem ar labu apleezibu beidsu. Tehwa šlimibas dehl šabiju weenu pusgadu pee wezakeem mahjās, pehz kam 1885. gada šeptembrī eestahjos Rigas politeķnikas ķimijas nodaļā. Neaismirstami paliks tee gadi manā muhschā, kuŗus nu pawadiju, apmekledams lekzijas, zihnidamees ar eksameņeem, kur ne wišām reisam uswaretajs paliku un peedalidamees dsihwi pee „Šelonijas“ dsihwes. Jautri bija krustdehla laiki, šewišchķi peemiņā paleek maija kommers 1886. gadā, isbrauzot

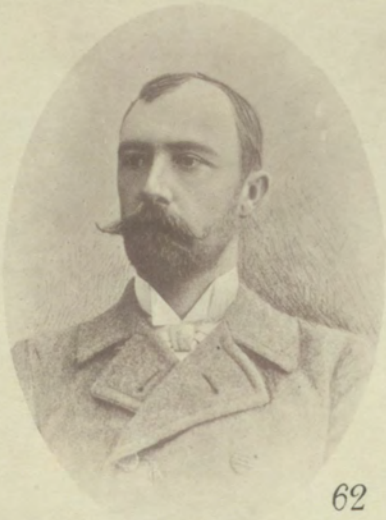
us Aldera muischu pee nelaiġa Dauguġa tehwa. Wiņa retà weeŝmihliba un usmaniba pret katru no „Ŗelonijas“ beedreem naw aismirstama.

Studijas beidsu 1894. gadà, dabudams marta mehneŝi diplomu ar technologa-ġimiġa gradu.

Dehġ nerwu ŝlimibas newareju tuhlin pehz studiju beigam weetu meklet un tamdehġ isleetoju gadijeenu usturetees pee pasihstameem Tweras gubernà kahdà muischà, mahzidamees praktiŝki ŝpirta dedsinàŝchanu un waŝaru nodarbodamees kà palihgs pee muischas pahrwaldneeka. Darbs, usmaniga dsihwe un ustureŝchanas brihwà gaiŝà darija ŝawu eeŝpaidu, ta ka ŝeptembra beigàs pilnigi weŝals jusdamees peeņehmu palihga weetu twaika stehrġeġu-ŝihrupa fabrikà Orlas gubernà, Ismalkowas muischà. Redsedams ŝche fàbrikas ihpaŝchneeka behdigos apstahġlus un nepràŝchanu apeeŝchanà ar ļaudim, newareju neka zeret ŝche nahkamibà panahkt un tamdehġ atstahju ŝcho weetu pehz diwi mehneŝcheem, aisbraukdams atkal us Tweras gubernu.

1895. gada fedruarì dabuju ġimiġa weetu grafa Woronzowa-Daŝchkowa Troitzkas papira un kartona fabrikà, netahġu no Ŗerpuchowas, Kalugas gubernà. Eerihkoju ŝche laboratoriju, wadiju waŝarà 1896. g. weenu daġu buhwes darbus pee jaunbuhwejamas zelluloses fabrikas, kà ari no janwara lihds maijam 1897. g. ispildiju pagaidam papirmeistara weetu. 1896. g. pirmajà janwarì fabrika pahrgahja is grafa rokam jaundibinatas akziju beedribas ihpaŝchumà un ŝchinì paŝchà gadà eeŝahka ari mineto zelluloses fabriku buhwet. Ari manà wentuġa dsihwê notika

pahrgrosijeens: minetà gada 23. junijà Rigà šalaulajos ar Emmu Elisabeti Paulini Grünberg is Rigas. Ar Troitzkas fabrikas dibinataja un lihds-šchiniga direktora aiseešchanu 1896. g. beidsamajā deenā pahrgrosijàs dsihwe fabrikā ne us labo puši, kamdehļ pehz wehlreisigas direktora maiņas augustā 1897. g. peeņehmu februarī 1898. gadā šawa pirmā direktora usaizinajumu, pahrwaldit un wadit wiņa jaunpirktu masu papira fabriku Šmolenškas guberņā. Biju nobrauzis jau lihds Kalugai, kad dabuju siņu, ka beidsamajā stundā pahrdewejs bij lizis tahdus šchķehršchļus zeļā manam nahkamajam prinzipalam, ka tas nebij warejis galakontraktu taišit. Kamehr pehz tam iszehlušchàs šaruņas ar pahrdeweju nobeidsa, pahrweetojos us Maškawu, kur 10. maijā leeta ar to beidsas, ka pirkšchana nenotika. Kad nu aprilī, wehl ar pleuritis šlimam ešmot, man Maškawā peenahza siņa is Kurseemes, ka tehws miris, tad pehz iswešeļošchanàs nobrauzu maija beigās us nelaiķa tehwa mahjam, kur wašaru pawadijis, peeņehmu oktobrī weetu Haritoņenko peederigā Pawlowas zukura raffinerijā, Sumos, Harkowas guberņā. 1900. gada janwarī šaņehmu usaizinajumu no agrakā Troitzkas papira fabrikas direktora, kuršch bija eestahjees par direktoru un pahrwalditaju Seemeļu beedribas papira un zelluloses fabrikā „Šokol“, Wologdas guberņā, lai usņemtus tur jaunbuhwetas fabrikas papira nodājas waditaja weetu, kur tad ari februarī nogahju us dsihwi seemeļos. Šche šabiju lihds 1902. g. maijam, kad daschadu eemešlu dehļ atstahju weetu un atgreesos us dsimteni.

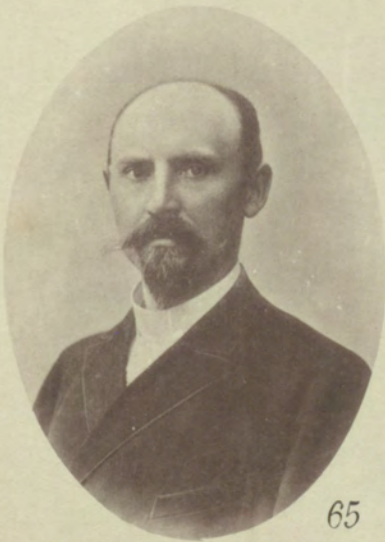
62

J. Schloessig

64

J. Bergmans.

65

J. Steiner

66

R. Polgar

23. junijā mana familija pawairojas zaur dehla Paula Jekaba Eduarda peedsimšchanu Rigā. Ta pašcha gada šeptembrī nobrauzu us Wihni, apmeklet papira industrijas špezialkuršu, kurščh bija šaweenots ar wairakam ekškursijam labakajās Austrijas papira fabrikās. 1903. g. martā kuršu nobeidsu ar labam šekmem. Wehl Wihnē usturotees, dabuju peedahwajumu, usņemtees teķniško wadišchanu jaunbuhwejamā papira fabrikā Seemel-Kreewijā bet kad šche atgresos, daschadu apstakļu dehl buhwe bija atlikta us wehlaku laiku un nu biju peešpeests zitu weetu meklet.

65. (2521.) Lezis, Juris.

(*Š. eest. 13./IX. 1884. g.; k! usņ. 3./XII. 1884. g.; old. 3./IX. 1886. — 12./I. 1887.; 31./VIII. — 26./X. 1887.; XXX 9./XI. — 15./I. 1888. — 28./III. 1888.; XX 28./III. — 27./V. 1888. g.)*

Polit.: Ķim. 1884.—1888. 31. augustam.

Juris Lezis dsimis 1860. g. 29. martā Dobeles aprinķī „Kensiņu-Lehtščhu“ mahjās, kur wiņa tehws Kriščjahns un mahte Anna (ds. Wihgant) bija šaimneeki. Lašit eemahzijeas mahjās pee mahtes, kahdu laiziņu šagahja školā Meschotnē pee ehrģelneeka Zisarewitščha un tad 1870. g. eestahjas Jelgawas 4-klaššigā realškolā, šagatawošchanas klaššē. Realskolas kuršu 1877. gadā nobeidsis, mehģinaja eestahtees Ļišinas meschaškolā, bet kreewu walodas neprašchanas dehl to nešpehja.

Nu palika Peterburgā un dabuja weetu kahdā ahrsemneeku ugunsapdrošchinaššanas aģenturas kantorī (перестраховое общество „Хекшеръ и Брауэръ“), kur šabija lihds 1881. g. 1881. g. augustā, pahrbrauzis us Kursemi, eestahjās par 6-klasīgu pahrwehrstajā Jelgawas reālškolā šekundā un šchīs školās kursu nobeidsa diwi gados. Šawu kaņaklaušibu nodeenejis kà šawwaļneeks III. šapeeru bataljonā Rigā, 1884. gada februārī eestahjās Rigas kontrolpalatā, no kuņenes tanī paščhā gadā pahrgahja us Widsemes guberņas waldi I. nodaļā par eeredni (archiwara palihgu). Šcho weetu atstahja 1889. g., pehz tam kad bija usdeenejis kolleģiju reģistratoru tšchinu. — Politeķnikā eestahjas 1884. g. un no amata peenahku-meem brihwo laiku seedoja ķimijas studijam.

Tahlak ispildijis šchahdas weetas: no 1888. g. 1. augusta lihds 1890. gada 1. junijam ķimišķi-teķnišķais wadons Rigā „lakas, tintes, parfimeriju fabrikā;“ no 1890.—1893. gadam darišchanu wedejs (korrespondents, grahmatwedis) Peterburgā „kreewu-amerikaņu twaika maisnizas šabeedribā (товарищество русско - американской привилегированной паровой пекарни [бывш. „Муръ“] С.-Петербургъ“; (1892. gada rudenī kahdu laiziņu bija meistars Ustj-Šlawjanškas ķimišķā fabrikā [Усть-Славянскій химическій заводъ]. Pehz šchās fabrikas likwidēšanas aisgahja atkal atpakaļ šawā wezā weetā); no 1893.—1895. g. rehķinu wedejs un laukšaimneezīškas daļas pahrwalditajs kņasa D. Oboļeņška kristala fabrikā.; no 1895. gada Nikolaja dselsszeļa linijai peederigas Aleksandra mechanišķas

fābrikas wagonu buhwes nodaļā par meistaru. 1896. gada 16. jūlijā tapa pēšķkaitīts zeļu ministrijai un nokomandēts dselsszeļa preekšchneeka rihzibā.

Adrešse: С.-Петербургъ, Александровскій Механическій заводъ Никол. ж. д.

66. (2649.) Koļa (Kohle), Karlis.

(*Š. eest. 14./I. 1885. g.; k! usņ. 4./XI. 1885. g.; mag. dom. 20./I. — 3./IX. 1886.*)

Polit.: Laukš. n. 1885. (janw.) — 1888. 12. janw.

Karla Koļa (Kohle) autobiografija:

Peedsimu 1864. g. 3. februārī Dobeles apriņķa Plepju pagasta „Koļu“ mahjās, kā šawu wezako, Ģeeta un Lawihses, jaunakais dehls. Lihds 9. gadam nodsiwoju mahjās pee wezakeem un baudiju no mahtes pirmās mahzibas grahmatā. 1872. gada rudenī šahku apmeklet Lipstu (Gluda) školū, kur šabiju lihds 1876. g. No 1876.—1877. g. apmekleju Jelgawā Letza elementarškolu. 1877. gada janwarī eestahjos Jelgawas realškolā un, to 1884. gadā pa Seemasšwehtkeem beidsis, 1885. gadā eestahjos Rigas politeķnikā. No 1888.—1889. g. nodeeneju šawu šawwaļneeka-gadu Rigā.

No 1890. g. aprīļa lihds 1892. janwarim biju sihmetajs Peterburgā teķniškajā birojā „Компанія Ст.-Петербургскаго Металлическаго завода“. 1892. g. janwarī pahrgahju turpat Peterburgā us „О-ство

Меднопрокатнаго и трубнаго завода бывш. Розенкранцъ“, kur wispirms lihds 1896. g. aprilim biju par ķimīķi laboratorijā, pehz tam fabrikas kontroleeris lihds 1898. g. un no 1898. g. ešmu leetawas nodaļas preekšneeks.

Adrešše: Мѣднопрокатный и Трубный заводъ бывш. Розенкранцъ, Полюстровская наб. 33/35.

67. (2653.) Kundsīņsch, Pauls.

(*Š. eest. 14./I. 1885. g.; k! usņ. 9. IX. 1885. g.*)

Polit.: Laukš. n. 1885. janw. — 1886. (janw.)

Paula Kundsīņa autobiografija:

Ešmu dsimis 30. dezembrī, 1862. gadā, Kroņa-Šihpeles „Kundsīņu“ mahjās kā peektais no šešcheem dehleem šaweem wezakeem. Wezaki bij mineto Kundsīņu mahju šaimneeki. Pirmo šolas mahzibu baudiju Jelgawā Letza elementarškolā, is kuras eestahjos Jelgawas toreisejā 4-klaššigā realškolā, kuŗu 1879. gada dezembrī beidsu, nolikdams abiturienta eksameni. No 1880. gada lihds augustam 1881. g. pawadiju pee wezakeem mahjā un kad 1881. g. II. pusg. Jelgawas realškola par 6-klaššigu tika pahrgrosita, tad eestahjos atkal wiņā un beidsu wiņu, nolikdams dezembrī, 1883. gadā, abiturienta eksameni. Pehz tam, 1884. g., eestahjos kā šawwaļneeks 4. šapeeru bataljonā Jelgawā un pehz pabeigta 6 mehn. deenasta-laika eestahjos 1885. g. janwarī politeķnikā, kur par laukšaimneezibas stu-

dentu likos eerakstītes. 1886. g. atkal isstahjos is politeķnikas un pehz tehwa nahwes 1887. g. paliku par ņaimneeku tehwa mahjās. Tai paņchā gadā apprezejos ar Mariju Danze, kuŗā laulibā 3 behrni: Paulis (ds. 1889. g.), Gerta (ds. 1891. g.), Olgerts (ds. 1893. g.).

Kahdu 12 gadu (lihds 1901. g.) ispildiju Behrsmuischas ņawstarpejas ugunsapdroņcinaņšanas beedribas rakstwescha - dariņchanu - wedeja weetu; no 1901. gada dsihwoju Jelgawā, kurp pahrgahju, lai buhtu parozigaki behrnus Jelgawas ņkolās raidit, un eņmu kaņņeeris Jelgawas Laukņaimneezibas Beedribas Krahņšanas un Aisdoņšanas ņabeedribā.

Adreņņe: Jelgawas Laukņ. B. Krahņšanas un Aisdoņšanas ņabeedribā.

68. (2737.) Brauers, Adolfs.

(*Š. eest.* 2./XI. 1885. g.; *k! l. I./XII.* 1886. g.; *bibl.* 18./IV. — 1./IX. 1888. — 11./I. 1889.; *rew.* 10./X. 1889. — 12./I. 1890.)

Polit.: Laukš. n. 1885.—1890. 13. junijam. D.

Adolfa Brauera autobiografija:

Dsimis ešmu 1863. g. 4. junijā Kuldigas tuhwumā, netahlu no šlawenās krahzes „Rumbas“ un usaudsis wiswairak Wentspils aprinķī. Pirmmahzibu baudiju pee šaweem wezakeem brahjeem, 1875. g. eestahjos Wentspils elementarškolā, 4 gadus wehlak beidsu kuršu tureenēs aprinķškolā. Pehz tam biju kahdu laiku tautškolotaja palihgs. 1882. g. eestahjos Jelgawas realškolā, kuņas kuršu nobeidsu pa 2^{1/2} gadeem. 1885. g. eestahjos Rigas politeķnikā; studijas beidsu 1890. g. laukšaimneezibas nodajā. Pehz tam nodarbojos praktiški ar semkopibu gan Kursemē gan Widsemē un tad biju muischas pahrwaldneeks 3 weetās, weenā pehz otras, beidsot Tambowas guberņā pee kņasa Engalijtschewa, kur šabiju wairak ka 4 gadus. 1898. g. pakahru laukšaimneezibu wadsī un eestahjos walstsdeenestā kā akzises eerednis, Witebškas guberņā.

Adrešše: Пыталово, С.-П.-Варш. ж. д. чр. Мариенгаузенское волостное правление.

69. (2258.) Lappiņš, Hugos Reinholds.

(*Š. eest. 2./X. 1885. g.; k! usņ. 19./I. 1887. g.*)

Polit.: Laukš. n. 1885.—1887. 29. jūlijam.

H. R. Lappiņš dsimis 1867. gada 7. oktobrī Alukšņē, kur tehvs bija kalejs, wehlak gruntneeks. (Tehvs Reinholds Otto'a d. un mahte Julija Petera m. ds. Pilsep).

Školas isgļihtibu baudiņa wispirms draudses skolā, tad Rigas II. apriņķa un tirdsneezibas skolā, no 1883. g. 11. janwara lihds 1885. g. Jahņeem apmekleja Rigas politeņnikas preekščskolu (wišas trihs klaššes beidsot) un 1885. gada 1. šeptembrī eestahjās politeņnikā, kur lihds 1887. g. wašarai studeja laukšaimneezibu.

Pehz isstahšchanās is politeņnikas, wispirms nodeeneņa šawu šawwaļneeka-gadu Wiļņā šapeeros un kaņa deenestu beidsa ar reserwes leitnanta tščinu. Pehz tam diwi gadus bija Odeššā Krohne & Co. tirdsneezibas namā, tad aiszeļoja us Wladjiwostoku par tirdsneezibas nama Fr. Dieckmann & Co. darišchanu wedeju Blagoweščtšchenkā, Nikolajewšškā, kur šabija wairak kà diwi gadi; pehz tam diwas wašaras bija us Aljaščkas pussalas. No 1896. gada darišchanu waditajs Amerikā seltaraktuwēs, kurp tanī gadā aiszeļoja, Rigā apprezejees ar B. Baldon.

[70. (2777.) Liebrechts, Sahlmels.]

(S. eest. 2./XI. 1885.)

Polit.: Lauks n. 1885.—1890. g. 13. junijam. D.

Sahlmels Liebrechts dsimis 3. dezembri 1862. g. Kursemē (Saļeneekos) — mahzijās papreekšču par apteeķneeku, tad — Jelgawas reālškolu beidsis, 1885. g. eestahjas politeķnikā.

Pehz studiju beigščanas bija kahdus gadus muischu pahrwaldneeks Eēkšč-Kreewijā, no kureenes šašlimis pahrnahza dsimtenē un 19. gadušimteņa beigās Rigā peepeschi nomira.

Šarakstijis „Lauku mehroščanas mahzibu“.

71. (2819.) Wahgels, Juris.

(S. eest. 2./IX. 1885. g.; k!)

Polit.: Ķim. n. 1885.—1891. 12. februarim. D.

Juris Wahgels dsimis 1861. gada 2. dezembrī Stukmaņu Wahgelēs — Rigas aprinķī — kur wezaki, Juris un Made, šaimneeki. Pirmo mahzibu dabujis pagasta un draudses školās, wehlak apmekleja Rigas II. aprinķa un tirdsneezibas školu un tad Rigas pilšehtas gimnasijas realnodaļu. Nodeenejis 6 mehneščus kā šawwaļneeks kaŗadeenestā un šabijis 2 gadus par mahjškolotaju — 1885. g. eestahjas politeķnikā un to beidsa 1890. g. kā inscheneer-ķimiķis.

Pehz politeķnikas beigščanas aisgahja us Maškawu un eestahjas brahļu K. S. Popowu tehjas weikalā par ķimiķi.

1893. gadā aprezejās ar Juliju Behrsiņ; behrni: meita Melita un dehls Juris.

Adrešše: Москва, Кузнецкий мостъ, Братья К. и С. Поповы.

A. Kunda's,

Brauers.

72. (2736.) Brasda, Jekabs.

(*Š. eest. 2./IX. 1885. g.; k! usņ. 7./XII. 1887. g.*)

Polit.: Laukš. n. 1885.—1889. 31. martam. D.

Jekaba Brasdas autobiografija.

„Ešmu dsimis 31. janvarí 1864. g. „Špruku“ mahjás, Osolu (Paulsgnade) pagastâ, Dobeles aprinķí. Ta pašcha gada pawašarí mani wezaki, tehws Miķels, mahte Anna atr. Šprukowški, ds. Krašlowški, pahrgahja us par dsimtu eepirktâm „Španneneeku“ mahjam, taní pašchâ pagastâ, kur nodsihwoju šawus behrnibas gadu. Šawas pirmás školasmahzibas baudiju Osolu pagasta školâ, kuŗu eešahku apmeklet ar šawu 7. gadu un turpinaju lihds 1877. g. Ar janvarí 1878. g. eestahjos toreisejás Jelgawas 4-klaššigas realškolas kwartâ un nobeidsu šcho skolu, pehz tam, kad ta pastarpam bij pahrwehrsta par 6-klaššigu realškolu, dezembrí 1884. g.

Šeptembrí 1885. g. eestahjos Baltijas politeķnikas laukšaimnezibas nodaļâ un nobeidsu kuršu trijos gados — 1888. g. februarí“.

Pehz studiju beigšchanas wispirms kahdu laiku nodarbojos politeķnikas ismeklešchanas stazijâ pee profesora G. Thoms'a, it šewišchķi pee wiņa plašchâ siniškâ pehtischanas darba: „Agrarankēte Baltijas gubernâs“. Jau studijas laika pehdejâ pušē politeķnikas laukšaimnezibas profesors von Bretfeldts pe aizinaja mani strahdat lihdsi pee kahda wiņa usšahktâ siniška raksta. Mans usdewums šche bij, augu fiziologijas kabinetâ no daschadu augu daschadâm šastahwa daļam šagatawot mikroškopijas preparatus un no teem tad ar mikroškopa palih-

beidsot Rigas politehnikâ maščinu-inscheneeru nodalâ, kuŗu beidsu 1895. g. ar maščinu-inscheneera gradu. Pa studijas laiku nodarbojos ņekoņhâs weetâs: 1 waŗaru strahdaju kâ praktikants Miņņkas dselsszeļa darbnizâs, 1 waŗaru brauzu par mašchinista palihgu us Maņkawas-Brestas dselsszeļa, 2 waŗaras strahdaju Rigas-Orlas dselsszeļa birojâ Rigâ, 1 Seemņwehtku brihwlaiku nodarbojos kâ teķniņsku sinibu ņkolotajs Wez-Peebalgâ, 1 waŗaru wadiju Gaujenes jaunâs basnizas buhwes darbus Gaujenê, Widsemê, 1 waŗaru strahdaju Rigas-Orlas dselsszeļa birojâ, Dinaburgâ. Pehz studiju beigņšanas eestahjos par ņkolotaju Arkangeļņskas teķniņkâ ņkolâ, kur ņabiju weenu gadu. Pehz minetâs weetas atstahņšanas eestahjos 1897. g. Fenikņa waggonu fabrikâ, Rigâ, par rihzibas konstruktoru. No ņawas darbibas minetâ fabrikâ buhtu minama uhdens wada buhwe no ņihņņchu esera us fabriku, apm. 4 werstes gaŗa, kuŗu kopâ ar inscheneeri Dworschezku 1. junijâ 1897. gadâ eeņahkam un beidsam 1. martâ 1898. g. Tad nodarbojos pee tehrauda leetuwes „walz un hammerwerkas“ eerihkoņšanas Fenikņa fabrikâ. No 1. augusta 1898. g. wirsinscheneera palihgs un no 10. maja 1899. gada wirsinscheneers „Fenikņa“ waggonu un maņčinu fabrikâ (Rigâ).

ņcho weetu atstahjis, W. usņehma kroņadeenestu muitas waldê — wispirms Rigâ, no kuŗenes 1902. gadâ tika pahrzelts us Waŗņchawas apgabalu.

Adreņņe: Варшава, Шопена д. 10, кв. 20.

74. (2761.) Jaunsnikers, Karlis Roberts
Aleksanders.

(*Š. eest. 2./IX. 1885. g.; k! usņ. 2./XI. 1887. g.;
rew. 9./V. 1888. g. — 1./IX. 1888. g. — 11./I.
1889. — 4./IX. 1889. g.*)

Polit: Ķim. n. 1885. — 1892. 8. februārim. D.

Karla Roberta Aleksandra Jaunsnikera autobiogrāfija:

Peedsimu 14. jūnijā, 1864. g., Dobeles apriņķī Mas-Meschamuischas „Balderu“ mahjās, kuņās mani wezaki šaimneeki, Karlis un Lihsette. Lašit un drušku rakstit tehwa mahjās ismahzijeēs, eestahjos pehz 9. gada šašneegšchanas Kroņa-Behrsmuischas pagasta školā. 1879. g. no pagasta školas dewos us Jelgawas reālškolas kwintu eksameni likt, bet liktens bij lehmis, ka zauri iskritu, un tā tad wajadseja 1/2 gadu šagatawošchanas klaššē eestahtees. 1885. g. dezembra m. pabeidsu Jelgawas reālškolu. Pusgadu nodsihwoju par mahjam, zere-dams kahdu weetu dabut, bet tā kā neweenas weetas lihds augusta mehnešim neatgadijas, tad us leelišku peerunu mani wezaki tam peekrita, lai eestahtos politeķnikā. 1886. g. tiku eerakstits politeķnikā ķimijas nodaļā un pabeidsu to 1892. g. ar inscheneer-ķimiķa gradu. Pa šawu studijas laiku, pehz nobeigteem obligatoriškeem ķimiškeem darbeem, strahdaju prof. Bischoffa priwat-laboratorijā, kuri darbi sem mana wahrda eekšch „Berichte der deutschen chem. Gesellschaft. Band XXIII. 1890“ nodrukati. No 1891. lihds 1892. gadam biju aššistenta weetas ispilditajs, pee kam ari nodarbojos ar sintetiškeem darbeem, kuņi eekšch „Berichte

der deutsch. chem. Gesellschaft. Band XXV. 1892.“
nodrukati. Juniņa mehnešī, 1892. g., peeņehmu weetu
Warschawā, Wildta parfimerijas fabrikā, kuŗā no
1897. g. juniņa mehnešcha ešmu par direktoru.
1895. gadā atwedu šew šeewiņu no Kursemes,
dsimušchu Anna Silbert.

Mana adreše: Ing. Chem. K. Jaunsnicker,
Parfumerie Fabrik Richard Wildt, Warschau.

75. (2732.) Bisseneeks, Janis.

(Š. eest. 2./IX. 1885. g.; k! usņ. 19./I. 1887. g.;
rew. 12./X. 1887. g. — 15./I. 1888. g.; — 28./III.
1888. g.; p. k. w. 29./XI. 1888. g. — 11./I. 1889. g.;
arķ. 18./IV. 1888. g. — 1./IX. 1888. g.; old. 28./III.
1888. g. — 1./IX. 1888. g. — 11./I. 1889. g.;
×× 4./IX. 1889. g. — 12./I. 1890. g. — 7./V.
1890. g.; arķ. 1./IX. 1888. g. — 11./I. 1889. g.)

Polit.: Laukš. n. 1885.—1890. g. 13. juniņam. D.

Janis Bisseneeks dsimis 1864. g. 30. nowembrī
Kroņa-Wirzawās „Widus Sihģeļôs“ kur wiņa wezaki
(tehws Janis un mahte Dore, ds. Eulenberg) bija
šaimneeki. Par šaweem pirmajeem muhscha
gadeem wezako mahjās un eešpaideem, kas no teem
nahkušchi, wiņšch 1890 g. iššakas kahdā plaščakā
apzerejumā, kas atrodas „Šelonijas“ arķiwā: „tehws
stingrs, nopeetns, darbos wišai enerģišks, wahrdos
škops, pat škarbs, . . . mahte širdslaba, laipna,

walodiga mahjas mahte, tehwa aşs puşes islihdsi-nadama.“ „Pawadiju tã tad şawas dsihwes pirmos şeşchus gadus besbehdigã behrnibã, lai ari weentuls beedru siņã . . . Bet behrna laimibai drihs bija şahpigi beigtees — mahte nomira. . . Laiks kluşi tahlak riteja. Bet es nu tehwa azu raugs. Karsta mihlestiba pahrgahja nu us mani pastariti. . .“ „Tehws apprezejas pa otru lahgu un pahrweda jaunu mahti Katerinu Illing, ds. Stangenberg, şirdslabu priwatşkolotaju is Tukuma.“ . . . „Nenogurdama wiņa ispildija ruhpigas audsinatajas un jo usupurejoşchas mahtes weetu. Mahzidama, norahdama — ta zentas stuhraino sehnu ruhpiġi audsinat, bet tehws mani lolodams, un wiņas „şmalkumus“ par neekeem turedams, daschkahrt isjauza mahtes labos nodomus. Augu tã starp diwãm ugunim. Tehws mani wairak aisstahweja, tehvam tadehļ tuhwak peeķehros — mahte par to ļaunojas, tadehļ no tãs atrahwos.

Latwişkus burtus mahzijos rakstit no tehwa 7. dsihwes gadã, wahzu un kreewu wokabeļus lausijos jaunãs mahtes wadibã, gan neleeleem panahkumeem kreewu walodas siņã. 10 gadu jaunu mani nodewa mahzibã Jelgawã pee kahdas jaun-kunds-es-radineezes, bet tã ka ta mani neşpehja waldit, tad pehz pugsada mani nodewa Jelgawas III. elementarşkolã pee Seewaldta kga. Mahjãs weentuls leelu ļauschu pulkã usaudsis, ar şweşcheem nekad neeepasinees, baidijos şewişchķi ar behrneem şatiktees. Us stingrã Seewaldta kga jautajumeem pee eestahşchanãs ekşameneem nedrihksteju wiņas klaşşes preekşchã neka atbĩldet. Tiku tadehļ usņemts

knapî treščâ nodaġâ kâ pehdejs, lai gan pehz sinaşchanam, şewişchķi rehķinaşchanâ, droşchi jaudaju şpîhdet pirmâs nodaġas preekşchgalâ. Lai ari, pat negribedams, wişas mahzibas, şewişchķi aritmetiku, jo weegli galwâ patureju, tad tomehr noşehdeju şchinî şkolâ pilnus trihs gadus (no 1874. g. aug. — 1877. g. aug.), no teem trihs pusgaduş pirmâ nodaġâ gandrihs weenigi us pirmâ şola. Şadsihwe bija man tur eepatikuşe un mahzibu us laukeem neşkaitija wis pehz panahkumeem, bet pehz şkolâ pawaditeem gadeem, pee kahdeem eeşkateem turejâs ari mans tehws.

Wişu şcho laiku şabiju kortelî pee şawas wezmahtes, Stangenberg kundses, kur ari tiku şmalki audsinats un katru şwehtdeen diwas reises wahzu basnizâ wests.

Elementarşkolâ dauds „şmahdejumas“ deġ usweşchanâs, bet wehl wairak usşlawas aritmetikâ şakrahjis, biju tomehr tizis mass nebehdnis, kas mahtei neklauşija, wezmahtes mahzibam netizeja, şkolotajam nepeekahpâs un tikai tehvam peeķehrâs, lai ari tas bija stingrs.

1877. gada augustâ noliku eestahşchanâs eksameni toreisejas tşchetrklaşşigas realşkolas kwartâ un eestahjos tur. Wezmahtei us laukeem dsihwot aisejot pee mana tehwa, mani nodewa pensijâ pee kahda kreewu tirgotaja Weļişchewa. Nu biju brihws wihrs şawâ waġâ. Klaşşê mitinadamees no wezajâm atmiņam, agrakâm mahzibam, biju tuhliņ pirmais no jaunajeem. Mahjâs, pensionatâ, lihdsdsihwodams ar kahdeem poļeem, gimnasijas terziaņeem, un kahdeem realşkolneekeem, mahzijos

❖ KRUSTDÉLU COETUS 1885/1886. ❖

J. Wisniewski
W. Almqvist

N. Farnsworth
R. Lippin
R. Widius

L. Pisteris
Aug. W. Cluzin
H. Eldermans

Brauer J. Smeritz
Kobu Karlis

alū pasiht, šahku pat no škuķeem domat, poļu rihkošchanos redsedams.

Gadi aisriteja. Kreewu walodu, weenigi kuŗas dehl̄ šchinī pansijā biju eestahjees, nebiju tur wehl̄ ne labi dsirdejis (wiši runaja wahziški), klaššē to biju nokawejis, greisas mahzibas metodes dehl̄. Sekundā nu gan atrados, bet ja reisi biju pratis garigi strahdat, tad ir to biju tagad aismiršis. — Tehwa taupibas dehl̄ dsihwoju nu diwus gadus „us šawu maisi“, weenu rubli ihres naudas mehnešī makšadams. Nebuht naw japeemin, zik nopeetni šchà isleetoju dahrگو jaunibas laiku leelā barā.

Pastarpam biju šaşneedsis šešchklaššigas realškolas sekundu. 1882. gadā is tahs isstahjos, jo tehws wehlejās, lai paliktu par godigu šaimneeku un wiņa pehznahzeju. Jau školas gados pa brihwdeenam tiku no darbigā tehwa zeeti strahdinats wišos laukšaimneezibas darbos -- un nu biju pilnigs tehwa kalps. Pret stingrā tehwa kategoriškeem prašijumeem bija katra eeruna welta un es tehwu gauschi mihleju un pretotees nepretojos. 1883. g. maja nomira mana pamahte un zaur to manā dsihwē notika leelas pahrgrosišchanās. Es, pateizotees brahļa widutibai, aisgahju us Jelgawu us realškolu atpakaļ, tehws apprezejas. Gribeju gan eestahtees kaŗa deenestā kà šawwaļneeks, bet šchee nodomi tika drihs atmesti. Atšwešchinajos nu ari no tehwa.

1883. g. rudenī realškolas sekundā atpakaļ eestahjotees, tiku nodots pansijā pee kahdas fon Do-wiatt jkdses. Školā šew pašcham par brihnumu

jau pirmâ nedelâ biju klaššes labakais matematiķis un projekzijas mahzibas pratejs un pehz pugsada tiku pahrzELTS us primu.

Jelgawas dsihwe pee Dowieateem mani drušku atšpirdsinaja, šahku drušku raudsitees pašaulê, pamasam šatiktees ar ļaudim. Pehz gada pahrgahju zitâ pansijâ, pee mahtes mahšas, kur atkal gluschi weens biju, un strahdaju netrauzets pirmo reisi muhschâ daudsmas školas wajadsibam. Jutos pee tam pilnigi weens pašaulê, strahdaju tadehļ zenti-gaki wispahrigi tadehļ, ka neweens zits ideals nenodarbinaja manu garu. Peedalijos jo dsihwi pee „wakarneeku“ šapulzem, kuřam jau 1881. g. pee-beedrojos. 1884. g. nodibinajâm ari wehl „paukwakaru“. Šawâ pehdejâ pugsadâ, 1885. g., no janwara lihds junijam, biju abu šcho wakarū strahdigs preekščneeks. Tahlak biju abiturienteem wiřadu kominiřiju weenigs rihkotajs, dewu pee tam diwos tirgoņu namos ikdeenas priwatstundas un pee tam nobeidsu řawu mahzibas kurřu realřkolâ ar № I.

100 rubļu no tehwa un drušku no brahļa dabujis, ta pašcha gada rudenī dewos us Rigu studet. Wiswairak ta eemeřla dehļ, ka gribeju studijas ahtri beigt, pa daļai ari is aprařchanas ar laukřaimneezibas darbeem — iswehlejos agronomiju kâ studiju preekščmetu, lai gan prahts wairak neřas us tirdsneezibu waj inscheneeru sinibam. — Brauzâm no Jelgawas 6 beedri reisâ: Brasda, Sinewitzs, Liebrechts, Widbergs, Widiņšč un es. Preeks atšpoguļojâs no katra ģihmja un zauru zeļu dseedadami Widiņa pahrstrahdato: „Nu ar Deewu. Kurseemite“ ar eepihtheem panteem par alus muzu,

krahšu lenti un t. t., šapņot šapņojam par brihwo buršchu dsihwi un tās daudsinateem jaukumeem“.

Tik tahli is J. Biššeneeka autobiografijas.

Politeknikā eestahjees, J. Biššeneeks ari tuhlit peebedrojas „Šelonijai“. Kahdus amatus korporazijā wiņsch ispildijis, tas jau šahkumā ir islikts.

Tomehr diwas leetas no J. Biššeneeka plaščās darbibas „Šelonijā“ šewišchķi peeminamas: „pusdeenas galdu“ un „pumpkaššes“ eerihkoščhana. Tadehļ ka šeloni bija waj ne iten wiši neridsneeki un ari masnaudigi ļaudis, kas nešpehja šamakšat dahrgas pansijas (dsihwokli ar wišu pahrtiku), tad tee dsihwoja pa wisleelakai daļai pa diweem kopā mebletās istabās un ehda pusdeenas šchur tur restorazijās — neba jau nu ikdeenas. Wišleelakai daļai pusdeena pastahweja is „porzijas suppas“, kuŗai retumis peebedrojas ari kahda porzija zepescha. Šchahdas kahrtibas isnahkums bet bija wišai neapmeerinošchs. Šchihs pašchas wahjās pusdeenas ismakšaja weenkahrt deesgan dauds naudas, pawedinaja ļaudis us restoraziju dsihwi, attureja no konwenta korteļa apmekleščhanas un tā ka ari šchahdas pusdeenas nenahza ikdeenas, tad galu galā wiņas ari newareja usškatit par kahtigām issalkuma remdinatajam un špehku usturetajam. Praktišķas dabas zilweks buhdams, J. Biššeneeks šchahdus ļaunumus zentas nowehrst us ta pašcha šabeedrišķā prinzipa pamata, kas jau „Šeloniju“ dibinaja. Wiņsch šarunajas ar kahdeem 10—15 ļaudim un 1888. g. majā šahka konwentakortelī šneegt pusdeenas — mehģinajuma dehļ — par 10 kap. pusdeenu. Šchahdas pusdeenas

gan nepastahweja ilgi, semestrš bija pee gala, bet pilnigi peerahdija, ka wiņas war pastahwet, un ka wajadsiba pehz tahm ir leela. To eewehrojot, J. Biššeneeks 1888. g. augustâ nolihga preekšch pusdeenu ņagatawošchanas ihpašchu ņaimneezi, pee kam „pusdeenas“ zena tika nolikta us 20 kapeikam. Pusdeenas tika pagatawotas konwenta korteļa ņehķi un atrada tahdu peekrišchanu, ka tàm radàs kahdu 20 abonentu. — Nu par 20 kapeikam wareja pilnigi pæhst, kas agrak restorazijās ir par diwreis tik leelu naudu nebija kreetni iswedams — un ņadsihwe us korteļa zaur to tapa dauds mošchaka, ņatikšme kommilitoņu starpâ tika dauds dsihwaka un tuhwaka. (Japeemin, ka wišš ņchis pusdeenu rihkojums gahja us J. Biššeneeka peršonigu rehķinu). Reisi eerihkotais pusdeenas galds pastahweja nu ari tahlak, wispirms A. Frišchmaņa wadibâ u. t. t. Nahza gan ari ņchim rihkojumam gruhtas stundas, bet atkal un atkal arweenu tas atdsihwojās un tagad usplaukst tahlak un paplašchinàs.

Tahlak zaur J. Biššeneeka gahdibu tika nodibinata „pumpkašše“, kuņas noluhks bija, kommilitoņeem ņneegt ihša termiņa kreditus. Bet ar ņchahda termiņa krediteem nu ir tahda ņawada buhšchana, ko plašchakâ mehrâ redsam pee muhšu plašchakàs pašaules latweešchu (un zitu) ihšu-termiņu krediteestahdem. Ja wiņas teešcham gribetu buht ihšu-termiņu krediteestahdes, tad wiņas teešcham gruhti jo gruhti pastahwetu. Ļaudis wiņas isleeto pa wisleelakai daļai kâ garaka termiņa krediteestahdes. Un tas tã arweenu ir un buhs tur, kur ņcho eestahschu dalibneekeem ir

wajadsigi aisņehmumi, pirmâ rindâ, us gapeem termiņeem un tad, šaprotams, kâ jau katram weenam zilwekam, ari us ihšeem termiņeem. Tur aisņehmaji arweenu zentišeess ņchihs kaššes isleetot wispirms kâ gaŗu-termiņu krediteestahdes un tikai tad kâ ihša-termiņa krediteestahdes. Tapat kâ muŗu tauta wispahrigi, tâ ari ņeloni bija wehl masturigi ļaudis, kuŗi „pumpkaŗsi“ mehģinaja, lai ari teeŗchi negribedami, bet no apstahķleem ņpeesti, isleetot kâ gaŗu-termiņa krediteestahdi. Un tâ ka nu „pumpkaŗšes“ lihdsekļi bija wiŗai masi, pahri par 300 rbl., tad drihs ween iszehlas wiŗadas gruhtibas, kuŗas beidsot noweda pee „pumpkaŗšes“ ņlehģšanas. Ir gan isteiktas par ņcho eestahdi tahdas domas, ka ta tadehļ isputejuŗe, ka ļaudis nepratuŗchi wiņas nosihmi apŗwehrt un zeenit — nē — man, ņcho rindu usrakstitajam, kas wiŗus ņchos „pumpkaŗšes“ zelģšanas laikus tur klaht bijis — pee ņlehģšanas nu ģan wairs nē — jaatsihst, kâ ne ļaudis, bet apstahķļi bija wainigi pee wiņas isputeģšanas. Un taiŗchņi ņcho eemeŗlu un apstahķļu dehļ es domaju, ka tagad buhtu derigs ņcho eestahdi atkal reisi atjaunot paplaŗchinatâ weidâ.

Ar wiŗai knapeem lihdsekļeem kaut kahdi zauri ņiŗdamees, B. nobeidsa studiju 1893. g. ar gaļa ņpreedumu № 5 un kaut gan tam peedahwaja kahdas weetas ahrpus dsimtenes, tad wiņasch tomehr tahs nepeeņehma, palika wispirms 1½ gadu Rigâ, strahdadams par wolonteru pee profesŗora G. Thoms'a politeķnikas ismehģinajumu stazijâ un no dezembra 1902. g. pahrgahja us Jelgawu us pastahwigu dsihwi un ņahka te plaŗchi jo plaŗchi strahdat preekŗch

laukšaimneezibas pazelššanas. 1893. g. nodibinājās Jelgavā „Jelgawas Laukšaimneezibas Beedriba“, kuŗa tuhliť iswehleja J. Biššeneeku par šawu preekšchneeku. Plašcha šchihs beedribas darbiba palika tuhliť zaur „konsuma weikala“ eerihkošchanu, kur J. Biššeneeku ari eezehla par preekšchneeku un kuŗā wiņšch lihds 1900. g. bija zihtigakais rihkotajs. 1892. g. J. Biššeneeks šahka isdot „Laukšaimneeku Kalendari“, kuŗam 1904. g. peebeedroja diwus masakus „Laukšaimneeku Kabatas Kalendarus“, tos ikgadus klaja laisdams, No J. Drawiņa-Drawneeka nodibinatais „Semkopis“ 1894. g. pahrgahja J. Biššeneeka ihpašchumā un tika no wiņa tuhliť ar 1895. g. paplašchinats par nedelās-laikrakstu. (Lihds tam „Semkopis“ isnahza ik mehnešchu). Par „Semkopja“ redaktoru tika apstiprinats muhšu kommitons J. Bergs. 1895. gadā „Jelgawas laukšaimneezibas Beedriba“ Jelgavā šarihkoja „Laukšaimneezibas, amatneezibas un ruhpneezibas istahdi“, kur J. Biššeneeks bija isstahdes komitejas preekšchneeks un rihkotajs. Šchi ir pirmā un lihdsšchim wisplašchakā no latweešcheem šarihkotā isstahde (453 isstahditaji un 28000 apmekletaju). 1898. g. šchi pate beedriba šarihkoja atkal „dahrskopibas istahdi“, kur atkal J. Biššeneeks bija komitejas preekšchneeks. Blakus šawam „Semkopim“ J. Biššeneeks ap šcho pašchu laiku eerihkoja laukšaimneezibas mašchinu un rihku noliktawu un aģenturu (Jelgavā Katoļu eelā 46) un tai wehlak peeņehma klaht ari grahmatu tirgotawu (špeziali atteezotes us arodneeziško literaturu) un „Roššijas“ dsihwibas un ugunsapdrošchinaššanas aģenturu.

1898/9. gada seemâ wiņsch peebeedrojas pee kahdas kompanijas (agronomi J. Biššeneeks un A. Frišchmans un adw. K. Pauluks un M. Gobiņsch) jeb, labaki šakot, to šastahdija, kuŗa pee Jelgawas Tetelmindes pagastâ (pee Eezawas) Gaiļos nopirka ķeeģeļu fabriku un pee Wentspils, pee Wentas „Pazkules“ krasta, šchahdai waj zitai kahdai ruhpneezibas eestahdei noderigu semi.

Atteezotees us J. Biššeneeka darbibu „Jelgawas Lauķšaimneezibas Beedribâ“, buhtu wehl peeminams, ka te waj ne pirmo weetu eeņem „preekšchsihmigas šaimneezibas un ismehģinašanas lauku“ nodibinašanas, kuŗâ noluhkā J. Biššeneeks attihstija wispirms dsihwu darbibu naudas wahķshanâ, kas šawu kulminazijas punktu šasneedsa 1900. g. rudenī šarihkotâ basarâ, kuŗâ tika isplahtitas pee 25.000 biljetes un isdalitas tikpat dauds dahwanas, pee kam atlikums šneedsàs pee 5000 rbļ.

Tahlak ir peeminams, ka us J. Biššeneeka iniziatiwi 1898. g. Jelgawâ tika nodibinata „Kursemes Riteņbrauzeju Beedriba“, kuŗa wiņu tuhlit eewehleja par preekšchneeku, kuŗâ amatâ wiņsch palika lihds 1900. g. 1897. g. ihpašcha Riteņbrauzeju nodaļa jau bija nodibinajušes pee Jelgawas Latweešchu Beedribas un tur jau ari J. Biššeneeks bija bijis preekšchneeks. Kursemes Riteņbrauzeju Beedriba isauga is šchihs Nodaļas, kuŗa pehz tahs atweršanas tika šlehgta. — 1899. gadâ pee Jelgawas Lauķšaimneezibas Beedribas tika apstiprinata „Krahšanas un Aidošanas Šabeedriba“, kuŗâ J. B. tika eewehlets par waldes preekšchneeku.

No maja 1901. g. lihds janwarim 1902. g. B. bij ari par Jelgawas Latw. Beedribas preekšchneeku, kuŗu amatu atstahja pahreedams us Rigu dsihwot.

1899. gada rudenī Rigā ņarihkotā wispahrigā latweeņchu laukņaimneeku ņapulzē J. Biņņeneeks bija weens no trim rihkotajeem.

1901. gadā J. Biņņeneeks eerihkoja Rigā ņmilņchu eelā, 1903. g. to pahrzeldams us ņehniņu eelu № 29, maņchinu pahrdotawu, ņawu Jelgawas weikalu pilnā plaņchumā ari peepaturedams.

Ar 1904. gadu B. atwehra ari Bauņkā un Krihsburgā ņawu maņchinu weikalu paņcha filiales.

76. (2823.) Widinņsch, Karlis Roberts.

(ņ. ěft. 2./IX. 1885. g.; k! usņ. 2./II. 1887. g.; lit. w. pr. 15./I. 1888. g. — 1./IX. 1888. g., 15./I. 1890. g., 4./IX. 1890. g.; lit. w. pr. w. 1./IX. 1888. — 11./I. 1889. g.; mag. cant. 12./III. 1890. g. — 4./IX. 1890. g.; ××× 12./I. 1889. g., — 23./III. 1889. g., 12./I. 1890. g. — 15./I. 1890. g.; ×× 4./IX. 1890. g. — 12./I. 1891. g.; × 12./I. 1891. — 21./I. 1891. — 3./IX. 1891. g.; pumpk. w. 29./XI. 1888. — 11./I. 1889. g.; lit. w. ņekr. 1893./3. I. — 19./X.)

Polit.: ņim. n. 1885.—1891. (1. ņept.), 1892. (18. febr.) — 1893. (17. martā).

Karļa Roberta Widina autobiografija:

Paņauli ar ņawas ņwarigās perņonas kaut gan ne eepreekņch ņiņoto, bet tomehr gaidito un zereto

73

74

W. W. Day

75

77

Henry

eeraschanos pahrsteidsu 27. sept. 1865. g. Kà wiši augsti wihri mehds zeļot, ari es šchiní behdu lejár eebrauzu incognito un tikai wehľak kristibàs israh-dijas, ka man Karlis Roberts wahrđà. Par šawàm, paščas pirmàs jaunibas deenam, kuņas nodsihwoju šawu wezaku mahjár, Mas-Meschamuischas „Waiņu-Widiņos“, neka šewišchķa naw ko siņot, isņemot, ka jaunakajeem brahļeem nomirstot paliku weeni-gais šawas zilts turpmakais wairotajs un godà zehlejs. Lai šawas toreisejár šihķàs wešelibas deļ ari es neeetu bojà, tad jau lihds dešmitajam muhscha gadam išuhzu kahdu wahti sahļu un nesahļu. Pirmàs gudribas lašišchanà, rakstiščhanà un rehķi-naščhanà eeguwu no wezakeem un ar 1876. gada šahkumu mani eelika Kr. Behrsmuischas pagasta školà, kuņas pirmà no wišam tščetram nodaļam bija wahziška. No „pag. gimnasijas“ pahrgahju 1878. g. augustà us Jelgawas tščetrķlaššigo real-školu, eestahdamees šagatawoščhanas ķlaššê. Šcheit par školotaju bija „papa Wembuls“, kas galwas gabalus noklauščhinot un matematikas usdewumus un diktatus zaurľuhkojot, ņehma palihgà uszihtigakos školenus. Otrà nedeļà ari es jau tiku par ašistentu un stahdiju šaweem beedreem num-murus pehz nopelneem. Manu labpatikščhanu daschs kuhtreeneeks mehģinaja eeguht bombongšu un zitu špaleeraugļu weidà. Tak „lapkas“ ne-ņehmu. Pusgadu šcheit šabijis, eekľuwu realškolas semakajà ķlaššê, no kureenes mani, kaut gan bija gadakurss, pehz pusgada atkal pahrzehla us nah-koščho. Bet te pahr mani nahza rakstneezibas gars un tadehļ šchiní ķlaššê nošehdeju wešelus

trihs pusgadus. Toreis usnahza juhņneeku laikmets un ari es buhtu gandrihs usrahpees kahda masta galâ, ja prahtigee wezaki to buhtu atļahwušchi. Realškolas preekšchpehdejâ klaššê buhdams -- gandrihs nogahju us Peterburgas juhuras-akademiju, kur gribeju nodotees kuģu inscheneeru gudribam. Realškolas pehdejâ klaššê pusgadu šabijis – isstahjos janwarî 1895. gadâ un kâ eksterns beidsu kursu ta pašcha gada junijâ. Toreis mans ideals bija studet, tak wezaki, baididamees no leeleem naudas isde-wumeem wehlejâs, lai eestahjos tik ko paplašchi-natajâ akzises waldê. Tak šcheit man isškaidroja, ka wišas weetas eeņemtas no „viel gediegenere Leute“, vulgo weetejeem muischneekeem. Augustâ 1885. g. tomehr beidsot imatrikulejos politeņnikas ķimiškâ-teņniškâ nodaļâ, kur paliku lihds 1891. g. majam.

No jauna atkal imatrikulejos februarî 1892. g. un beidsu kursu ta pašcha gada junijâ kâ inscheneer-ķimikis. Wehl kahdu pusgadu pehz tam nodarbojos politeņnikas špezialkursâ „Färberei und Druckerei“, bet kad Kreewijas tekstil-industrija, man weetas nedodama, no manas palihdsibas atteizâs, tad aprilî 1893. g. eerihkoju Kr. Behrsmuischâ ķeeģeļu fabriku, kur wehl tagad strahdaju.

1894. g. 27. šept. apprezejos ar Paulinu Julianu Weššer*). Ari kwantitatiwâ siņâ ešmu Latweešcha tautu godâ zehlis zaur dehlu Karli (ds. 21./III. 1896. g.), meitu Paulinu (ds. 24./IX. 1897. g.), meitu Birutu (ds. 10./VIII. 1899. g.), meitu Ilsi (ds. 17./V. 1901. g.), meitu Witu (ds. 10./VI. 1903. g.),

*) Friedricha Weššera (132, matr. № 4107) mašņa.

Literariškâ laukâ dauds ešmu grehkojis gan „Teešu“ gan „Balt. Wehstneši“ eewadraksteem un literariškeem krikumeem. Ari „Tehwija“ un „Balss“ naw isgahjušchas šweikâ. Bojaju „Rigas Latw. Teatrim“ lugas un „Konwersazijas Wahrndizâ“ mahziju ļaudim ķimiju un teķnoloģiju. 1892. gadâ strahdaju pat kahdu laiku „Balt. Wehstn.“ redakzijâ.

77. (2806.) Šinewitzs, Janis.

(*Š. cepl. 2./IX. 1885. g.; k! usņ. 5./V. 1886. g.; rew. 28./III. — 1./IX. 1888. g., 15./I. — 28./III. 1888. g., 1./IX. 1888. — 11./I. 1889. — 14./II. 1889. — 4./IX. 1889. g.; pumpk. w. 12./IX. 1889. — 12./I. 1890 g.; XXX 13./XI. — 12./I. 1891.*)

Polit.: Ķim. n. 1885.—1891. g. (12. febr.) D.

Jana Šinewitza autobiografija:

Ešmu dsimis 14. janwarî 1866. g., Kurseemê, Meschamuischas pagastâ „Leel-Dahķinu“ mahjās. Mani wezaki, Janis un Lihse, mineto mahju ihpašch-neeki nodarbojās ar semkopibu.

Pirmâ mahziba tapa man pašneegta jaundibi natâ Meschamuischas pagasta školâ; gadu preekšč eestahščhanās Jelgawas realskolâ bes tam wehl apmekleju kaimiņu — Bukaišchu, pagasta školu.

Augustâ, 1880. gadâ, tapu usņemts Jelgawas tšchetrklaššigâ realskolâ — augščterzijâ — kuŗu eestahdi, pehz wiņas paplaščhinaščhanas šeščh-

klaššigâ — tšchetri ar puši gados, dezembrî 1884. g., ar ņekmem beidsu. Nahkoŝcho pusgadu pawadiju pa daļai Jelgawâ un 3 mehneŝchus Moscheiku stan-
zijâ kâ mahŝkolotajs.

Septembrî, 1885. gadâ, eestahjos Rigas politeķ-
nikâ, ķimijas-teķnikas nodalâ. Pehz peezi un pus
gadu studijam beidsu politeķniku dezembrî 1890. g.
ar inscheneera-ķimiķa diplomu.

Neilgi pehz studiju beigŝšanas, februari
1891. gadâ, eestahjos praktiŝkâ darbâ Kursemê
— Popes muischâ — Lietz & Grundmaņa kartupeļu-
stehrķeļu un stehrķeļu ŝihrupa un zukura fabrikâ
kâ teķniŝkais fabrikas waditajs. Ŝchinî darba laukâ
nodarbojos weŝelus peezus gadus. No aprîļa, 1896. g.,
eŝmu Ŝchliŝselburgas pulwera fabrikâ kâ direktora
palihgs darbâ.

Adreŝŝe: Инженеру-химику И. И. Синевицу,
Пороховой заводъ, близъ гор. Шлиссельбурга,
чр. С.-Петербургу.

78. (2261.) Rihteris, Jahnis.

(*Š. eest.* 5./IX. 1885. g.; *k! usņ.* 25./I. 1888. g.; *rew.* 4./IX. — 3./X. 1889. g.; 1891./2. g. I. — 11./IX. 1891. g.; *lit. w. rakstw.* 1./IX. 1888. g. — 11./I. 1889. g.; 12./I. 1890. g. — 4./IX. 1890. g. *lit. w. pr. w.* 11./I. 1889. g. — 12./IX. 1889. g. — 12./I. 1890. g., 19./III. — 3./IX. 1891. g.; *mag. pauc. substituts;* XXX 12./I. — 21./I. — 3./IX. 1891 g.; *mag. pauc.* 9./X. — 12./I. 1890. g., 11./III. — 3./IX. 1891. g.; *g. t.* 1892./3. II.)

Polit.: Insch. n. 1885.—1894. g. 13. junijam. D.

Jahņa Rihtera autobiografija :

„Mani, Jahņa Rihtera, wezaki, Gusts un Anna (dsim. Kampa), bij jaunibas gados par kalpeem Kastranes pagastâ (Šuntaschu draudsê. Wehlak wiņi usņehma klausehu mahjas „Škuķus“, Šuntaschu pagastâ, Šuntaschu draudsê, un wehl wehlak pahrgahja us Wehršcha muischu (ihstenibâ Wehršcha pustumischu — apkahrtnê šauz šcho pustumischu par „Wehršcha krogu, tadehļ ka bes semes wehl ir krogs), Osolu pagastâ, Madaliņas draudsê, par nomneekeem. Šcheit man bij lemts peedsimt 1867. g. 9 aprilī. Pirmo mahzibu, t. i. lašiſchanu, dabuju mahjâs no mahtes, mahšas un deenestmeitam. Dewitâ gadâ ſahku eet Osolu pagasta ſkolâ, kuŗâ ſabiju 4 seemas. Tad mahzijos Šuntaschu draudses ſkolâ 2½ gada. Pehz tam pahrgahju us Rigas politeķnikas preekſchſkolas terziju. Preekſchſkolu beidsot, eestahjos 1885. g. ſeptembrī politeķnikâ inscheneeru nodaļâ. Lihds tam dabuju usturas un naudas lihdsesklus no mahjam, bet tahlak nu

bij pašcham par teem jagahda. Šcho lihdsekļu (labakī šakot: naudas) gahdaščana man ļoti gruhti nahzas, tā kā ļoti dauds reises domaju mest studijas peé malas. Un, kas sin, waj tas nebuhtu bijis labak? Ušķkaitot, isleekas šcho naudas awotu milsum dauds, ka: aisņemščanàs no radeem, pasihstameem un nepasihstameem un krahščanas-aisdoščanas beedribam, politeķnikas stipendiju fonda (brihwas kolleģiju naudas), Rigas Latweešču Beedribas Sinibu Kommišijas studentu stipendiju kašše, tehwa mantojums, isrihkojumi us laukeem („saļumu šwehtki,“ „konzerti“ un „teatri“), peļņa pa brihwdeenam us Deenwid-Reetruma dselsszeļa (3 wašaras), Subra stipendija (kuŗu man peespreeda par Latw. mihklu šakahrtojumu, nodrukatu R. L. B. Sinibu Kommišijas krahjumâ) u. t. t. u. t. t.! — tomehr faktiški wiši šchee awoti bij šamehrâ šihi, tā ka bij nedeļam, pat mehnešcheem jagawè pee maises un tehjas bes tehjas. Politeķniku beidsu 1894. g. kâ inscheneers ar diploma-noti 4. Wišu šawu studiju laiku biju Šelonijâ, ņemdams deesgan dsihwu dalibu pee wišeem korporazijas preekeem, behdam un raisem.

Politeķnikas kursu beidsot, eestahjos deenestâ pee buhwejama Reetrumu-Sibirijas dselsszeļa par teķniķi — šahkumâ pee dselsszeļa pahrwaldes, wehļak pee artesišku aku urbščanas, -- šabuhdams tur lihds buhwes beigam, t. i. lihds 1897. gada janwarim. Ta pašcha gada 15. aprilī pahrgahju us buhwejamo Permas-Kotlas dselsszeļu, šahkumâ par distanzščefa palihgu (производитель работъ) un no 1. oktobra par distanzščefu.

Eşmu prezejees. Laulašchana bij 1897. gadâ 4. aprilî, Rigâ. Manu dsihwes beedreni şauz Justinu (dsim. Birc). No 7. martâ 1898. g. muşşu fami-lijas şastahws pawairojas ar jaunu lozekli, meitiņu“. Tik tahli autobiografişkas siņas.

Augşchak mineto weetu atstahjis, R. kahdu laiku dsihwoja Rigâ, nodarbodamees ar buhwem (paşcha namu) un pehz tam nodarbojas ar dselss-zeļa buhwem Wiļņas gubernâ.

Adreşşe: И. Г. Рійтеръ, гор. Вилейка, Вилен-ской губ.

79. (2765.) Kalniņsch, Karlis.

(Ş. eest. 28./X. 1885. g.; k! usņ. 28./X. 1887. g.;
pumpk. w. 12./I. — 4./IX. 1890. g.)

Polit.: Ķim. n. 1885.—1892. g. 31. janwarim un
no 1892. g. 19. februara — 1892. g.
12. junijam. D.

Karļa Kalniņa autobiografija:

Eşmu dsimis 1864. g. maja mehn. 30. deenâ Zehşu aprinķi, Zehşwaines draudsē, Graşchu mui-şchas „Kangaros“, kuru mans tehws, şaimneeks buhdams, par dsimtmaĵu pizis. Lihds şawam 10. gadam mahzijos laşit un rakstit wezaku mahĵâ, ar 11. gadu mahzijos priwatim pee Zehşwaines draudses şkolotajeem, kur şabiju 4 gadi. Tad atnahzu us Rigu un tiku usņemts pilşehtas real-şkolâ peektâ klaşşē (kwintâ). Şchinî şkolâ mah- zijos 5½ gada, kamehr şaşneedsu leezibu, ka eşmu

viņas kuršu pilnīgi pabeidsis. 1885. g. septembra mehneši tapu imatrikulets politehnikā un peeskaits pee ķimijas fakultates studenteem.

Studijas beidsis, eestahjos akzises waldes deenestā, dsihwoju wiswairak Rigā.

[80. (2864.) Kaktiņsch, Roberts Jahnis Aleksanders.]

(*Š. cest.* 20.I. 1886. g.; *k! usņ.* 5.V. 1886. g.; *mag. cant. subst.* 21.IX. 1887. g.; *mag. cant.* 15.I. 1888. g. — 9.V. 1888. g. *bibl.* 2.IX. 1887. g. — 15.I. 1888 g.)

Polit.: Tirds. n. 1886. (janw.) — 1889. g. 31 martam. D.

Roberts Jahnis Aleksanders Kaktiņsch dsimis 21. dezembrī 1866 g. Burtneeku draudses skolā, Walmeeras aprīņķī, kur viņa tehws bij skolotajs Wiņas elementaras mahzibas baudiņa tehwa mahjās, isņemot priwatstundas frantšču walodā, kuņas beidsamā laikā tika dotas no tureenēs mahzitaja meitas Girgensonā jaunkundses. 1880. gada augustā 12½ gada wezs eestahjās Rigas pilšehtas realškolas semakajā klašše. Šcho školu pabeidsa 1885. g. Seemasšwehtkos (pehz 5½ gadeem) un tuhliņ 1886 g. janwarī eestahjās Rigas politehnikas tirdsneežibas nodaļā.

Pehz studiju nobeiģščanas strahdaja kà grahmatwedis wairakos Rigas tirdsneežibas weikalos un weenu laiku bija ari skolotajs Rigas pilšehtas realškolā (Bürgerschule). Tad kahdu laiku bija

78

J. Piltoris

79

Walrus

81

J. Kunderman

82

grahmatwedis Rigas Latweeſchu Amatneeku Palihdsibas Beedribas Kraſſchanas un Aisdoſchanas Kaſſê un ſcho weetu atstahjis 19. gaduſimteņa beigās aiszeļoja us Japanu un Austrumu Asiju, lai tur peedalitos pee ſawa brahļa (kuģu kapteiņa) kuģneeziſkeem un tirdsneeziſkeem paſahkumeem.

Prezejees ar Wilhelmini Krimberg (no Rigas).

81. (2938.) Andermans, Julijs.

(*Œ. eeſt. 3/IX. 1886. g.; k! usſy, 7./XII. 1887. g.; arķ. 3./X. 1889. g. — 12./I. 1890 g.*)

Polit.: Tirds. n. 1886.—1890. g. (8. aprilim) D.

Julija Andermaņa autobiografija:

Eſmu dsimis 15. augustā 1865. g. Paltemales ſkolā, Widsemē, kā pirmais behrnsſaweem wezakeem, ſchis ſkolas ſkolotajam Mahrtnam Andermaņam un mahtei Lisettei, ds. Œmidt. 7 gadus wezu mani mahzija laſit, bet tikai wahziſki, eewehrojot wahzu walodas toreisejo leelo ſwaru. Tā ſkolots kahdus pahri gadus no tehwa, tiku raidits ſkolā us Widriſchu muischu, kur tās muischas pahrwaldneeks bija peeņehmis preekſch ſaweem tſchetreem behrneem kahdu ahrsemneeku par ſkolotaju. Kad biju 11^{1/2} gadus wezs — mani aisweda us Rigu ſkolā. Gribeju eestahtees semakā klaſſê toreisejā Rigas realſkolā (Rigasche Bürgerschule), bet ekſamenī iskritu zauri. Tad mani nodewa kahdā

elementar-školâ. Weenu gadu ņchinî ņkolâ ņabijis, taiņiju atkal ekņameni us mineto ņkolu un nu ari tiku usņemts. No eeņahkuma weizâs deesgan labi, bet wehlaki ne ta, tadehļ ka biju nodots ļoti ņliktâ pansijâ, kur kahdi 6—7 puikas mahzijamees pee weena galda.

Realskolu apmekleju 5^{1/2} gadus un isstahjos pehz pirma semestra is sekundas, jo brihwdeenâs dabuju dsirdet no kahdas weetas Rigâ, brauzu turp un tiku peeņemts kahdâ koku-eksporta kantorî, M. Lübeck & Co., kur paliku 3 gadus. Us isstahņchanos is ņkolas mani peeņpeeda naudas truhkums.

Us studeņchanu pamudinaja mani kahds kommitons. Pats ņagatawojees, taiņiju ekņameni direkti us politeņniku janwarî 1886. g. un eestahjos tur ņeptembrî tanî paņchâ gadâ tirdsneeziabas nodaļâ.

Politeņnikâ studijas beidsu 1890. gadâ. Pehz tam eestahjos 1. majâ 1890. gadâ Peterburgas-Warņchawas dselsszeļa kontrollê — Peterburgâ. 1. februarî 1895. gadâ pahrgahju us jaundibinato Peterburgas dselsszeļa transportkantori, kuŗu atstahju 1. aprilî 1897. gadâ, eestahdamees par dselsszeļu tarifa nodaļas darbvedi P. Forostowņka multas ekņpedizijas kantorî. Bes ņchis pastahwigâs weetas eņmu dselsszeļu frakts un tarifu pahrsinis pee wairakam Peterburgas firmam:

- 1) Экспедиционная контора Р. Ферстеръ и Ко.
- 2) Правленіе Общества Мѣднопрокатныхъ и Трубныхъ Заводовъ б. Розенкранцъ.

- 3) Правленіе общества Александровскаго сталелитейнаго завода.
- 4) Правленіе Общества Русскихъ Трубо-прокатныхъ Заводовъ.
- 5) Правленіе Общества Тульскихъ Мѣдно-прокатныхъ и Патронныхъ Заводовъ.
- 6) Правленіе Московскаго Стеклопромышленнаго Общества.
- 7) Правленіе Общества Путиловскихъ Заводовъ.

No 1. janwara 1899. g. darbwescha palihgs Maškawas-Wentspils-Peterburgas-Ribiņškas dselsszeļu Peterburgas komerzielâ aģenturâ.

Apprezejees 1892. gadâ ar Lonniju Grosberg (is Rigas). Familijas ņastahws: weena meita, ds. 1893. g., weens dehls, ds. 1898. g.

Adreņše: С.-ПБ. Вас. О. 5. лин. 22.

82. (2981.) Maswehrņits, Jahnis.

(ņ. eest. 3./IX. 1886. g.; k! usņ. 19./I. 1887. g.; lit. w. pr. w. 31./III. 1887. g. — 15./I. 1888. g.; lit. w. pr. w. 15./I. — 9./IX. 1888. g.; bibl. 15./I. — 14./IV. 1888. g.; arķ. 1888. 15./I. — 14./IV).

Polit.: Lauķš. n. 1886.—1890. g. (13. jun.). D.

Jahņa Maswehrņischa autobiografija:

Eņmu dsimis 25. martâ 1866. g. „Ehwarņschu“ mahjâs, Wez-Auzes pagastâ, Tukuma apriņķi. Tehws, Wilis, minetâs mahjâs bij tad par ņaimneeku.

Pirmo mahzibu baudiju Wez-Auzes pagasta skolā, kuŗā ņabiju 2¹/₂ gadus. Janwarī 1878. g. eestahjos Jelgawas 4-klasņigās realņskolas zeturtajā klasņē (kwartā) un beidsu ņhās ņskolas papildinato 6-klasņigo kursu 1885. g. Pehz tam eestahjos Jelgawas reserwas bataljonā kā ņawwalneeks un ņche atdeeneju 6 mehneņchus saldatu deenestu. 1. ņeptembrī 1886. g. eestahjos Rigas politeņnikā semkopibas nodaļā. Maijā 1890. g. nobeidsu kursu ar agronoma gradu. Pehz tam neilgu laiku praktiseju Wez-Auzes muischā. Pawaņarī 1891. g. aisbrauzu par pahrwaldneeku us Peterburgas guberņu, Gdowas apriņķī, Raskapelas muischā. ņche gadu ņabijis, pahrbrauzu atpakaļ us Kursemi un 1 gadu, lihds aprilim 1893. g., biju par pahrwaldneeku Lemseres muischā. Daschadeem apstahķleem ņareschģoteles isnahza tā, ka no maija 1893. g. lihds julijam 1894. g. paliku bes weetas. Tad aisbrauzu us Podolijas guberņu Mogiļewas apriņķī par muischpahrwaldneeka palihgu, kur ņabiju tikai 4 mehneschus, jo nowembra beigās peeņemu pahrwaldneeka weetu Wiļņas guberņā, Troku apriņķī, grafa Tyszkiewicza Korņaku muischā. No Korņakeem pahrgahju par muischas pahrwaldneeku us ņamaras gub. un no tejcenes us Krimu. (Tad Jamtņchitņskas laukņaimneezibas ņskolas preekņchneeks. [Чр. Кривой Рогъ, Херс. губ., Управляющій Ямчитскою сельскохоз. мѣк.]). — Students buhdams ņagrehkoju pahris noweletes, weenu „Deenas Lapā“, otro „Balt. Wehstn.“. Wehlak wairak ņahku nodarboteles ar laukņaimneezibas rakstu ņastahdiņchanu pa dascham awisem, ņewiņchķi „Balņī“. Wehlak ņarakstiju Derigu Gramh.

Nodaļas apgahdib⁶ „par lauku eedališchanu“, „mahziba par mehšleem un mehšlošchanu“, „par lopkopību“. Bes tam šihkaki artiķeļi daschos laikrakstos un kalendaros iskaišiti.

[83. (2956.) Grūnschewškis, Jahnis.]

(Š. eeft. 3./IX. 1886. g.; k! usņ. 19./I. 1887. g.; pumpk. w. 11./I.—4./IX. 1889. — 12./I. 1890. g., 10./I. 1892. — II.; mag. pauc. subst. wairak reischu; mag. pauc. 22./II. 1888. — 11./I. 1889.; old. 11./I.—4./IX. 1889. g., XXX 28./III.—4./IX. 1889. g.; X 1892./3. I. — 1./X.; rew. 12./I.—11./III. 1891. g.

Polit.: Mašč. insch. n. 1886.—1890. g. šept., no 1891. g. 11. janwara lihds 1892. g. šept.

Jahņa Grūnschewška autobiografija:

„Ešmu dsimis 1863. gadâ 6. dezembrî Audschumuischâ. Šawu pirmo školas mahzibu šaņehmu no mahtes un wezakâs mahšas. Dewiņi gadi wezs eestahjos Leel-Šwehtes pagasta školâ, kura pehz gada laika bija atkal jaatstahj, tadehļ ka mans tehws šawas Wez-Platones pagastâ usņemtâs mahjas atstahja un us Leeldamu par muischaskungu nogahja. Tur eestahjos Gramsdes privatelementarškolâ, kurâ wešalus trihs un pusgada šabiju. 1880. gada augustâ eestahjos Jelgawas tšchetrklaššigâ realškolâ, kura pehz weena gada par seščklaššigu tapa pahrwehrsta. Šcho školu nobeidsu

junijā, 1886. gadā. Tai pašchâ gadā, eestahjos Rigas politeņnikâ un treščâ septembrî Ņelonijā“.

Pehz studiju atmeščanas (tāpat kâ wairakahrt pa studijas laiku) daschadas weetas us dselszeleem ispildija un beidsot nogahja deenestâ pee Austrumu-Ņibirijas dselsszeļa.

84. (3002.) Seebauers, Eduards Adolfs.

(Ņ. eest. 3./IX. 1886. g.; k! usņ. 19./I. 1887. g.; mag. pauc. 15./I. — 15./II. 1888. g.; X 3./IX. 1891. g. — 10./I. 1892. g., 1892./3. 1./X.—I. un II. —25./I.; 1895./6. g. 11./IX.—I.; g. t. 1892./3. g. II., 1893./4. g. I. un II.; 1894./5. g. I. un II., 1895./6. g. I. un II.; maj. dom. 21./IX. 1887. g. — 2./XI. 1887. g.; mag. cant. 1892./3. g. II.—25./I., 1893./4. g. 2./V.—II.

Polit.: Mašč. insch. 1886. g. — 1896. g.
1. aprilim, no 1896. g. 18. aprīļa lihds
1896. g. 11. junijam. D.

Eduarda Adolfa Seebauera autobiografija:

„1867. gada 20. septemberî ešmu dsimis Jaun-Jelgawas aprinķî, Walles Tuktenu mahjās, kur mani wezaki, Andrejs un mahte Minna ds. Grünberg (Bauškas pilšmuischas Beķermahju Ņaimneeka meita), bija Ņaimneeki. Ņawu pirmo Ņkolasmahzibu es dabuju mahjās no mahjškolotajas. Dewiņu gadu wezs tiku aiswests us Zarizinu, kur pee Ņawa teh-wotšcha dsihwoju. Tur es eestahjos ģimnasijas Ņagatawoščanas klaššê, bet isstahjos atkal pehz

2 gadeem no otras klašses un, pahrbrauzis dsimtenē, eestahjos Jelgawas ģimnasijā. Pehz trim gadeem atstahju ari šcho školu, tadehļ ka wezās walodas man nepatika un pahrgahju Jelgawas 6-klašsigās realškolās kwintā. Junijā, 1886. gadā pabeidsu šcho školu un rudenī eestahjos politeķnikā maščinu inscheneeru nodaļā.

Politeķniku beidsu 1896. gadā ar maščinu inscheneera gradu un tuhliit jūlija mehneši eestahjos Urala dselsszeļa teķniškā birojā par teķniķi. 1897. gada 1. septembrī dabuju depošcheffa palihga weetu šchi pašcha dselsszeļa depo'ā „Ufalej“. Tad Permā „начальникъ техн. отдѣла, служба тяги“.

1902. gadā apprezejās ar Linu Seeberg (J. Seeberga mašņu).

Nelaiķis Karlis Uhdre-Rūdsits ir mahtesmašņas dehls.

[85. (2470.) Schagats, Jahnis.]

(S. eest. 3./IV. 1886. g.)

Polit.: Jnsch. n. 1886. g. — 1887. g. (janv.) Tirdsn. n. 1901. g. — 1902. g.

Jahnis Schagats dsimis Widsemē (Koknēšeešchos) 24. janvārī 1867. g. Pehz politeķnikas preekšchskolas nobeigšchanas 1886. gadā eestahjās politeķnikā.

[86. (2943). Bergs, Karlis.]

(*Š. eest.* 6./IX. 1886. g.; *k! usņ.* 2./III. 1887. g.; *rew.* 4./IV. — 16./IV. 1888. g.; *maj. dom.* 2./XI. 1887. g. — 15./I. 1888 g. — 21./III. 1888. g.
Polit.: Tirdsn. n. 1886.—1890. 28. julijam.

Karla Berga autobiografija:

„Marta mehnešča 23. deenâ 1867. gadâ Lap-
atšču mahjâs, Uhdses pagastâ, Dobeles apriņķī,
peedsima jauns pašaules pilsonis un šchis jaunpee-
dsimušchais nebij ne weens zits, kâ es pats, šcho
rindiņu rakstītajs.

Šawus pirmos behrnibas gadus tehwa mahjâ
pawadot, sem mahtes ruhpigas gahdibas, tik tahļu
peeņehmos gados, meešâs un garâ, ka wareju jau
us mahzišchanos šahkt domat. Šcho šlaweno no-
luhku ispildidami, mani ar it laimigi noweda
1876. gada aprīļa mehneši us tuwejo Behrsmuischas
pagasta-školu, kurâ es tikai lihds „šuņudeenam“
šabiju un tad us Jelgawu aisgahju elementar-školu
apmeklet.

1879. gada augusta mehneši es tiku Jelgawas
realškolas pehdejâ klasšê usņemts un paliku šchis
školas peederigs, kamehr 1886. gada juniņa mehneši,
pehz pabeigta gala ekšameņa, ar diplomu atlaists,
is wiņas ahrâ tiku. — Tai pašchâ gadâ, septembra
mehneši, Rigas politeķnikâ eestahjotees, mani us-
nehma tirgotaju nodaļâ“.

Studijas pahrtrauzis, K. B. eestahjâs kâ šaw-
waļneeks kaŗa deenestâ (Dwinškâ), kur šašlima
ar plaušču karšoni un 1890. gadâ nomira. Ap-
behdits turpat.

84

E. Schauer

87

J. Paulsen

90

A. Frischmann

91

J. P. ...

87. (2875.) Pauluks Jahnis (Janis).

(*Š. eest.* 17./XI. 1886. g.; *k! usņ* 7./IX. 1887. g.; *kašseers* 7./XI. 1887. g. — 15./I. 1888. g. — 1./IX. 1888. g. — 11./I. 1889. g. — 4./IX. 1889. g.; *XXX* *pro.* 27./V. 1888. g. — 1./X. 1888. g.; *XXX* 1./X. 1888. g. — 11./I. 1889. g.; 4./IX. 1889. — 12./I. 1890. g.; *XX* 11./I. 1889. g. — 4./IX. 1889. g.; *X* 12./I. — 5./III. 1890. g.)

Polit.: *Insch. n.* 1886. g. (*janw.*) — 1892. g. (*31. martam*). *D.*

Jahnis Pauluks dsimis 1865. gada 12. nowembrī Dobeles apriņķī, Leel-Šešawas Gawen-Pauluku, mahjās, kur viņa wezaki, Jehkabs un Greta Pauluki, bija šaimneeki.

Pirmo školas-mahzibu baidija kaimiņu mahjās pee kahda weza mahjškolotaja. Pehz kahda gada eestahjās Šchwitenes pagasta skolā, kur šabija 1^{1/2} gadus, šagatawodamees us Jelgawas bijuško 4-klasšigo realškolu, kuņas kwartā tapa usņemts 1878. gada janwarī. Pa to laiku, kamehr te mahzibu baidija, šcho tšchetrklassigo realškolu pahrwehrta par pilnigu realškolu ar widus-šchķiras školas eekahrtojumu un teešibu un nu J. P. turpinaja mahzibu ari šchai paplašchinatā skolā un tai kuršu nobeidsa 1884. gada junijā.

Newaredams lihdsekļu truhkuma deļ tuhlit eestahtees kahdā teķniškā augstškolā, wispirms peeņehma mahjškolotaja weetu pee barona Fircks'a — Nurmuischā (Talsu apriņķī), kur šabija lihds 1885. gada dezembrim un tikai 1886. gada janwarī

eestahjās Rigas politehnikā. Pa studiju laiku diwas wašaras nodarbojās ar praktiſkeem darbeem (1889. gada wašarā us Poļeſas dselsszeleem pee tiltu pahrbuhwes un 1890. gadā us Deenwidu-Wakaru dselsszeleem pee otu ſleeschu buhwes). Studijas politehnikā nobeidsa 1892. gada februarī inscheneeru nodaļā ar usſlawas rakstu.

Pehz kurſa nobeigſſchanas J. P. eestahjās Jelgawas dselsszeļa pahrwaldē Rigā kā inscheneers teĶniškā nodaļā, kuŗā amatā palika lihds 1894. gada aprilim, kad dabuja usaizinajumu, peedalitees pee ſibirijas dselsszeļa buhwes — un ſchim usaizinajumam ſekodams 1894. gada aprīļa beigās aiszeļoja us Jekaterinburgas pilſehtu (Wakar-ſibirijas dselsszeļa pahrwaldes mitekli). Tanī paſchā laikā waldiba nolehma, sem ſibirijas dselsszeļa pahrwaldes buhwet dselsszeļu no Tſcheljabinſkas lihds Jekaterinburgai, lai tahdā wihsē ſaweenotu leelo ſibirijas dselsszeļu ar seemeleem. Pee ſchi Jekaterinburgas-Tſcheljabinſkas dselsszeļa buhwes J. P. nu tika peeſkaitits kā teĶnikis, pehz gada dabuja distanzes preekſchneeka palihga weetu un pehz tahlaka gada (1896. gadā) tika eezelts par distanzes preekſchneeka weetas ispilditaju. 1896. gada rudenī, kad Jekaterinburgas-Tſcheljabas dselsszeļſch bija gataws, eestahjās Wakara - ſibirijas dselsszeļa ekſplotazijā kā reserwes nodaļas preekſchneeks (Начальникъ участка) Jekaterinburgā, 1897. gada junijā eestahjās walstsdeenestā un no zeļuministra tika apstiprinats par nodaļas preekſchneeku (Начальникъ участка) us Wakar-ſibirijas dselsszeļa. Pehzak aisgahja us Widus-ſibiriju pee tā ſaukta

Vaikala dselsszeļa buhwes (ст. Култукъ, Иркутской губ., начальникъ дистанціи Кругобайкальской жел. дор.) par distanzes preekšneeku.

Apprezejees 1904. g. janwarī ar Luziju Ilsiņ. Meita Austrā.

[88. (2964.) Januščkiwitschs (Januskiewicz), Karlis.]

(S. eest. 19./1887.)

*Polit.: Masch. insch. n. 1886.—1887. Ķim. n. 1887.—1893.
11. jūnijam. D.*

Karlis Janusehkiewitschs dsimis Kauņas guberņā (pa dsimumam leitīs) 1865. gada 23. janwarī. Pehz Jelgawas real-školas beigšanas eestahjās 1886. gadā poiteņnikā.

89. (3196.) Boors, Alekšandrs.

(S. eest. 31./VIII. 1887. g.; k! usņ. 17./X. 1888. g.;
mag. pauc. 11./I. 1889. g. — 4./IX. 1889. g.; 12./I.
1890. g. — 5./III. 1890. g.; 12./I. 1891. g. — 11./III.
1891. g.; 10./I. 1892. g. — 31./I. 1892. g.; mag.
pauc. substituts wairakkahrt; rew. 30./IX. 1891. g. — 10./I.
1892. g.)

Polit.: Ķim. n. 1887.—1889. g. sept.

*Tirds. n. 1890. 11. janw. — 1892. g.
31. janw.*

Alekšandra Boora autobiografija:

„Ešmu dsimis 24. oktobrī 1886. g., Zehšu aprinča
Leeseres draudses Mēdsulas muischā, kā tās to-

reiseja pahrwaldneeka pirmais dehls. Drihsi pehz manas eerašchanàs us pašaules mans tehws pahr-gahja par pahrwaldneeku us Weetalwas muischu. Tur es nodsiwoju šawus behrna-gadus. Pirmo školas-mahzibu pašneedsa man pahri gadus mahjas školotajs, pehz kam pahrgahju us ta pašcha pagasta draudses školu. Šchis školas školotajs J. Kalniņa kgs mani šagatawoja un atweda us Rigu. Te es eestahjos pilšehtas realskolâ, kur 1887. gada junija mehnešî noliku gala-ekšamu un šeptembrî eestahjos Rigas politeknikâ“. —

Pehz studiju atstahšchanas A. B. eestahjas wispirms „Nobeļa“ petrolejas ruhpneezibas firmas Rigas kantorî, no kuņeenes aisgahja us Kreewijas deenwideem fabriku ruhpneezibâ.

90. (3127.) Frišchmans, Anšis.

(Š. eest. 31./VIII. 1887. g.; k! usņ. 9./V. 1888. g.; arķ. 11./I. 1889. g. — 4./IX. 1889. g.; rew. 1./IX. 1888. g. — 11./I. 1889. g., 4./IX. 1889. g. — 12./I. 1890. g., — 12./I. 1891. g., 1891. g. 11./III. — 13./V. kaššeeris 25./X. 1890. — 12./I. 1891. g.; maj. d. 17./I. 1889. g. — 4./IX. 1889. g.; X X 19./III. 1891. g. — 13./V. 1891. g.)

Polit.: Lauķš. n. 1887. g. — 1891. g. 14. okt. D.

Anšcha Frišchmana autobiografija:

„Dsimis ešmu 1867. gada 15. šeptembrî, Dobeles aprinķî, Jaun-Platonēs Meescheļu mahjās. — Mani wezaki bij ļoti pahrtikušchi, waretu pat teikt bagati,

kroņa mahju šaimneeki. Tehws ļoti nopeetnis un ruhpiġs semkopis, — jaunibā par kalpu dsihwojis un klaušchas laikos sem wagara muischā strahdajis; mahte apsiniga šaimneeze; — tee dsihwoja ļoti weentuļi, ar kaimiņeem un ziteem ļaudim ļoti reti šatikās. — Muhšu familija bij deesgan prahwa — ta pastaweja no 9 dehleem un 3 meitam, — 5 brahļi un 1 mahša wezaki par mani — 3 brahļi un 2 mahšas jaunaki par manim, — laba daļa no wiša šchi pulziņa ir jauni mirušchi, tagad wehl ir dsihwi 1 brahļis un 1 mahša, kas wezaki pār manim un 2 brahļi un 1 mahša, kas jaunaki par manim. — No tehwa ešmu ļoti stingri audsinats, no masām deenam pee wišeem semkopibas darbeem kalpinats — naw neweens semkopibas darbs, kuŗu nebuhtu tapat ka katris kalps lihdsi strahdajis. — No mahtes turpretim zikeešpehjamsešmu lutinats. — Šawu pirmo isglihtibu dabuju no mahjškolotaja, kuŗu tehws pa seemas brihwlaiku peeņehma. Trihs seemas pee mahjas školotaja mahzotees — biju tik tahlu šagatawojees, ka wareju 1879. gada augustā Jelgawas 4-klasšigajā realškolā semakajā klasšē eestahtees. — Drihs pehz tam šcho školu paleelinaja par 6-klasšigu realškolu. — Realškolā šabiju 7½ gada un nobeidsu tās kuršu 1886. gada dezembrī. — Mans mihļakais preekšchmets realškolā bij matematika, — ziti wiši preekšchmeti man bij weenaldsigi, mahzijos tikai tadehļ, ka wajadseja mahzitees. — Pa šuņu deenam un ziteem školas brihwlaikeem ispildiju mahjā pee tehwa kalpa weetu, newis kaut kā pawiršchi, — bet pilnigi bes kahdas atraušchanās wišās weetās. — Mans tehws nekahdu starpibu pee

darba nepasina starp ziteem gahjeem un şaweem behrneem.

Reaļşkolu beidsis, nodsihwoju mahjâ lihds 1887. gada augustam un eestahjos tad Rigas politeķnikas semkopibas nodaļâ.

No masâm deenam nopeetni pee darba şpeests un weenmehr sem nopeetna stingra tehwa usraudsibas, — neeşmu warejis nekahdu patikşchanu pee dsihwes preekeem atrast, — dsihwoju tikai tadeļ, ka reis nu paşaulê jadsihwo. — Jhstu dsihwes jautribu nepasihstu, — nopeetnis darbs ir man leelakâ apmeerinaşchana. Mihļoju weentuļu patstahwigu dsihwi un pehz şchahdas dsihwes zensdamees isredseju semkopibu par şawu dsihwes arodu“.

Tik tahl autobiografija.

Pehz agronomijas studiju nobeigşchanas A. Frişchmans wairak şabija par muischas pahrwaldneeku Ūerşonas gubernâ Kurisowâ - Pokrowşkojâ un şcho weetu atstahjis 1897. gadâ pahrnahza dsimtenê. Te netahl no Jelgawas (pee Eezawas, Tetelmindes pagastâ) wiņşch şabeedribâ ar J. Bişşeneeku, adw. K. Pauluku un adw. M. Gobiņu 1897./8. g. seemâ nopirka ķeeģeļu fabriku (Gaiļos) un usņehmâs wişas şchis eestahdes wadibu. 1903. gadâ palika ķeeģeļu fabrikas weenigais ihpaşchneeks.

1902. apprezejees ar Alwini Kaugar, dehls Wiswalds (1904. g.)

91. (2682.) Osoliņšch, Mikēls Gottfrieds.

(*Š. eest.* 7./IX. 1887. g.; *k! usņ.* 9./V. 1888. g.; *wairakkahrt un ilgakus laikus mag. pauc. substituts; mag. pauc.* 4./IX. 1889. — 12./I. 1890. g., 12./III. — 19./III. 1890. g.; 4./IX. — 25./IX. 1890. g.; *old.* 1892./3. g. I.; *g. t.* 1895./6. g. II., 1896./7. g. I. un II., 1897./8. g. I.; *×*: 1895./6. g. 5./II. — I., 1896./7. g. I., 1898./9. g. I. un II.; *×**×* 1897./8. g. I. — 29./IX. un 7./II. — II.; *rew.* 1892./3. g. II.)

Polit.: Mašch. insch. 1887.—1893. g. *sept.*, no 1894. g. 1. *sept.* — 1897. g. *sept.*; no 1898.—1899. g.

Mikēla Gottfrieda Osoliņa autobiogrāfija :

„Dsimis ešmu 1865. gada 24. februārī Rigas tuwumā kahdās Leelās Fejsaka šalas muischas mahjās. Jsmahzijees mahjās lašit, 10. dsihwes gadā eestahjos kahdā Rigas elementarškolā, bet tur ilgi nepaliku. Pušgadu wehvlak tiku nodots Jahņa basnizas draudsesškolā, kuŗā lihds 14. gadam paliku. No tejeenes eestahjos II. Rigas aprinča un tirdsneezibas školā (II. Kreis- und Handelsschule), kuŗā šabiju lihds 1882. gadam, tad, weenu pusgadu mahjās nodsihwojis, turp eestahjos atkal un kuršu beidsu 1884. gadā. 1885. gadā eestahjos politeknikas preekščškolā un tās kuršu beidsu 1887. gadā, pehz kam ta pašcha gada rudenī eestahjos politeknikā mašchinu inscheneeru nodaļā“.

M. G. Osoliņšch miris, kā diplomands, Rujenes Leelajā muischā 31. majā 1899. g.

[92. (3110.) Bigģis, Kristjahnis.]

(*Š. eeft. 5./IX. 1887. g.; k! usņ. 28./III. 1889. g.; lit. w. pr. 12./I. — 15./I. 1890. g.; mag. cant. 12./I. — 15./I. 1890. g.; old. 4./IX. 1889. g. — 12./I. 1890. g.*)

Polit.: Tirdsn. n. 1887.—1890. g.

Kristjahnis Bigģis dsimis 1866. gada 5. dezembrī Mas-Salwā, Jaunjelgawas apriņķī, apmekleja pirms Jaunjelgawas 4-klasģigo apriņķa ģkolu un, to 1882. gada dezembrī beidsis un weenu gadu Jelgawā zaur priwatstundam ņagatawojees, eestahjās Jelgawas realģkolā, kuņas kurģu beidsa 1886. gada dezembrī. Pusgadu wehlak eestahjās Rigas politeņnikas tirdsneeziabas nodaļā.

1890. gadā no politeņnikas isstahjees, aisgahja wispirms us Odeģģu par koresponentu un wehlak bija kahdā akziju beedribā par pilnwarotu weikala wedeju. No Odeģģas pahrgahja us Lodsu, kur wehlak pats eerihkoja us ņawa rehģina weikalu.

Pa ģkolas un studiju laiķeem K. B. nodarbojees ari literariģki: Daschi ņihkaki raschojumi (dsejoli un t. t.) no wiņa eewetoti J. Mahtera „Teeģu Wehstneģģi“, tad „Rotā“, wehlak „Austrumā“ un beidsot „Baltijas Wehstneģģi“ oriģinalstahsti „Neaismirsteles“ un „Gahleju Jahnis“ un tulkojumi, ņewiģģhķi is frantģģchu walodas.

✦ KRUSTDÉLU COETUS 1887/1888. ✦

H. Recarting, H. Paetzl, J. Bahfches, Juntzgarnd, Ch. Bigge
A. Frisman, G. Wisenueers, H. W. W. W., W. W. W.
H. W. W., H. W. W., H. W. W., H. W. W.

93. (2723.) Paeglis, Karlis.

(*Š. eeft. 5./IX. 1887. g.; k! usņ 7./XI. 1889. g.; ark. 12./I.—4./IX. 1890. g.; p. k. w. 12./I.—4./IX. 1890. g.; 4./IX.—9./X. 1890. g. — 12./I. 1891. g. — 3./IX. 1891. g.; lit. w. šekr. 15./I. 1888. g. — 1./IX. 1888. g.; 12./I. — 3./IX. 1891. g.; lit. w. pr. w. 3./IX. 1891. g. — 10./I. 1892. g. — 27./I. 1892. g.; lit. w. pr. 1891./2. g. 27./I.—II. un 1892./3. I.; bibl. 16./IV. — 4./IX. 1890. g. un 11./III. — 19./III. 1891. g.; mag. cant. 3./IX. 1891. g. — 10./I. 1892. g.; 1892./3. g. 1./II.—II.; rew. 1892./3. g. II.—9./II.)*

Polit.: Insch. n. 1887.—1894. g. šept.; no 1895. g. 25. febr. lihds 1896. g. 11. jūnija. D.

Karla Paegles autobiografija:

„Bijis toreis — 1862. gada 11. martā šwehtdeenas rihts, kad es šahzis Deewa šaulitē elpot. Ešmu pirmdsimtais dehls šawam tehnam.

Pirmee muhscha gadi bij drihs kà šapnis pagahjuschi un man bij jausņemàs, wismasakais pa wašaras laiku, gana amats. Pirmâ wašarâ par šawu amatu wehl nebiju atbildigs, jo par nodaritu škahdi bij jaatbild peenahzigâ instanzê kahdam leelakam meiteņam, kuřsch bij wirsgans.

No 12. waj 13. gada bij manim stahtees pee arkla; wehl tagad škaidri atminos, zik šmags bij šchis semkopja rihks. —

Jaw biju 15. gadâ, kad tehws domajàs prahtigi darijis, mani no arkla ņemot un wehl školâ šuhtot. Šehjas laikam beidsotees, treščos Wašaras šwehtkos

ar tehvu brauzam us draudses školu, kur šagahju 2¹/₂ gadus. Pehz tam eestahjos Walkas pagastškoolotaju seminarâ, kuņas diwgadigo kuršu ar ļoti labam šekmem nobeidsu. Trihs gadus kalpoju šuhrajâ tautas-škoolotaja amatâ. Behrnus školot manim bij un wehl tagad ir leels preeks.

Kahriba pehz sinibam man toreis, škoolotajam ešot, peemita leelakâ mehrâ neka tagad; jo pat škoolotaja amata peenahkumi, kuņu naw mas, mani neattureja no šagatawošchanàs us politeķnikas preekščškolu, lai pehz tam waretu politeķnikâ eestahtees“.

Pehz studiju nobeigšchanas aisgahja us Deenwidus-Kreewiju dselsszeļa deenestâ.

Adrešse: Гор. Гадячъ, Полтавской губ., домъ Шлатштейна.

94. (3176). Šmilgains, Janis.

(Š. eestl. 5./IX. 1887. g.; k! usņ. 4./IV. 1888. g.; bibl. 11./I. — 4./IX. 1889. g.; lit. w. šekr. 11./I. — 12./IX. 1889. g.)

Polit.: Mašč. insch. n. 1887.—1890. g.

Tirds. n. 1889./90. g. II. — 1892. g. sept.

Jana Šmilgaina autobiografija:

„Ešmu dsimis 23. dezembrî, 1868. g., Dobeles aprinča Jaun-Šwirlaukas „Driķšnâs“, kâ šaimneeku, Kriščjahņa un Trihnes, dēhls. Pirmmahzibu baudijs weetejâ pagasta školâ, 1881. gada augusâ eestahjos Jelgawas reālškoolâ, kuņas kuršu beidsu

1887. g. junijā. No 1887.—1892. g. studeju politeķnikā, šahkumā maščinu-inscheneeru, wehlak tirdsneezibas sinibas. Šabojatas wešelibas deļ 1892. g. rudenī atstahju politeķniku. No 1893. g. janwara lihds 1895. g. pawašarim strahdaju „Tehwijas“ redakzijā kā pastahwigs lihdsstrahdneeks. 1895. gada rudenī dewos us Peterburgu, kur eestahjos Nikolaja dselsszeļa darbnizu teķniškajā birojā preekšč ķeisariškeem brauzeeneem. 1896. gada pawašarī peeņehmu korešpudenta weetu apdroščinaščanas beedribā „Roššija“, wehlak pahrgahju us šchis beedribas generalagenturu Rigā (1897./98. g. seemā wešeļošchanās noluhkā usturejos Seemeļu-Italijā), bet šabojatas wešelibas deļ 1898. gadā Rigas weetu pawišam atstahju un aisgahju us šawu dsimteni us laukeem dsihwot.“

Jaun-Šwirlaukas „Nareikās“ miris ar diloni 1901. g. 11. junijā un apglabats turpat Jatschunu kapos.

95. Gahsche, Frizis.

(*Š. eest. 11./IX. 1887. g.; k. usņ. 25./XI. 1888. g.; wairakkahrt ilgakus laikus mag. pauc. substituts; rew. 17./III.—4./IX. 1889. g.*)

Polit.: Maščh insch. n. 1887.—1889. g. sept.

Friščha Gahsches autobiografija:

„Dsimis ešmu 20. majā, 1865. g., Leel-Wirzawas „Kalna-Ģelbju“ mahjās. Lihds šestajam gadam

usaugu bes ka kaut kas eewehrojams notizis buhtu. Te us reisi tehws pahrweda kahdu wahzeeti mahjās un stahstija, ka nu man jaejot ūkolā pee ūchihs wahzeetes, kas pee mums mahjā palika dsihwot. Pahrīs gadu mahzijos wahziūki, pauseju laiziņu un tad ūgahju weenu seemu Leel-Wirzawas pagasta ūkolā. ūawu 12. gadu ūaūneedsis, eestahjos Jelgawas III. elementar-ūkolā. Wehlaku eestahjos Jelgawas realūkolā, kuŗu nobeidsu dezembra mehneūī 1886. g. Pusgada pausejis, eestahjos 1887. g. septembrī Rigas politeķnikas maūchinu inscheneeru nodaļā“.

Studijas atmetis eestahjas walsts deenestā, beidsot palikdams akzises waldē Eekūsch-Kreewijā un Poļos.

Adreūūe: Калишской губ., гор. Коникъ.

[96. (3105.) Baltmans, Kristaps].

(S. eest. 21. IX. 1887. g.)

Polit.: Ķim. n. 1887.—1889. g. 18. febr.

Kristaps Baltmans, dsimis Kursemē 23. junijā 1863. g., pehz Jelgawas realūkolas beigūchanas eestahjas politeķnikā ķimijas nodaļā 1887. g.

97. (3218.) Reekstiņšch, Karlis.

(Š. eeft. 21./IX. 1887. g.; k! usņ. 2./XI. 1890. g.)

Polit.: Laukš. n. 1887. — 1889. g. 18. martam, no 1890. g. 1. sept. — 1892. g. 25. aug., no 1893. g. 1. sept. — 1894. g. 10. janw., 1896. g. 10. janw. — 1902. g. D.

Karļa Reekstiņa autobiogrāfija :

Jaunpils basnizas grahmatās (Tukuma apriņķī) stahw kahdâ weetâ rakstits: „Juris, Jaunpils Stabiņu šaimneeka Fritza un Lehnes dehls ist getauft Dom. Sexagesimae *) 1815.“ Leel-Auzes basnizas grahmatās atkal stahw rakstits: „Trihne, Tochter des Aiskaln-Wirthen Jacob: Madde geboren 1820 April 21“. Šchee Juris un Trihne mani wezaki. Mana tehwa wezaki bija pehzak no Jaunpils aīsgahjušchi zitur dsihwot. Pagahjušchâ gadušimteņa tšchetrdesmitos gados deeneja mans tehws Leel-Auzes masajâ muischâ Gal-Auzī par sirgu puisī: šaimneeki wiņam makšaja algu un dewa maisi. Pawašarī 1850. gadâ wiņu eelika Leel-Auzes Duhtšchos par šaimneeku; wiņa mahte wiņam tad bijuše par šaimneezi, bet pret rudeni nomiruse ar koleeri. Nodsihwojis Duhtšchos 4 gadus par šaimneeku, mans tehws bija špeests mahjas atstaht, tadehļ ka negribeja muischas pahrwaldneeka pahrestibas zeest, jo muischa wiņam bija atņehmuše gabalu no plawas, peedalidama kaimiņu mahjam (Lūleneem), un tomehr gribeja, lai mans tehws pirmejo lihgumu pilnigi ispilda. Pehz pirmatneja nolihguma tehvam bija uslikts šamakšat šenak

*) 21. februari.

eekrahjušchos mahjas parahdus. Bet kad nu tehws tagad leedsas to darit, tad wiņam usteiza mahjas, aprakstija mantu un eelika ari „kurateri“ kuņam bija jaškatas us to, ka aprakstitâ manta un mahjas inwentars neteek ispahrdoti waj iswesti. Pawašarî 1854. gadâ, kad tehws no Duhtšcheem isgahja, tapa wiņam 13 puhru kweešchu un 7 puhru rudsu us muischu aiswesti. Šchihs labibas dehl iszehlas ar muischu prahwa. Lai buhtu eešpehjams ar muischu teešatees, tehws aisgahja no Duhtšcheem us Wiķeem, kuņos tikai deenas algadschi dsihwoja. Šche dabuja dsihwes weetu, weenu šeeka-weetu semes un popê (esera malâ) gabaliņu preekšč šeena (2-3 wesmi). Deenas alga bija, kad gahja muischâ strahdat, pee šawas maises, 20 kap. par deenu. Te, Wiķos, karajàs ari mans šchuhplis: 13. februarî 1855. gadâ es peedsimu šaweem weza-keem kâ treschais behrns (tee pirmee diwi jaw bija mirušchi). 1856. gadâ, kad prahwa ar Leel-Auzes muischu bija winnejis, tehws renteja kaimiņu pagastâ, Striķeneekos, mahjas, bet kad šchihs muischas ihpašchneeks us Leel-Auzes pahrwald-neeka, „šchpektera“, eeruņu šchihs mahjas us ilgaku laiku wairs nedewa, kâ tikai us 1 gadu, tad tehws šalihga Striķeneeku Kalna-Šprihschos par kalpu. Kalpa alga bija toreis 5 puhri rudsu un katrâ laukâ $1\frac{1}{2}$ puhra weetas semes (pawišam $1\frac{1}{2}$ pura weetas), un weenu gowi par seemu mitinat! Nahkoščhâ gadâ mani wezaki aisgahja us Kerkliņu Mescha-Pehpam par šaimneekeem, bet tikai us weenu gadu, no tureenes us ta pašča pagasta Jaunsemjeem atkal par kalpeem. Šche

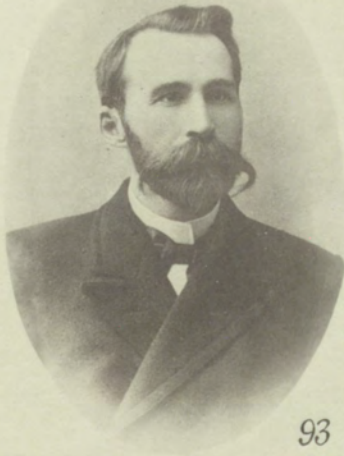
peedsima man brahlis Gustis. Kad us Jaunsemjeem aisgahjam, es biju jaw zeturtâ gadâ. Un no ņcheenes ir man usglabajuņes mana itin pirmâ behribas atmiņa: rijas krahņns preekņcha (bedre) un kwehloņchas ogles krahņnî, jauki apņpildets no kwehloņcham oglem krahņnâ. Pa Jurgeem 1859. g. aisgahja mani wezaki us Dabiķenes muischas Podwareļu ņahdschu (tuhwu pee Akmines [Окмяны] meesta, ņchauļu apriņķî), kur mans tehws bija rentejis diwas mahjas.

Podwareļos mani wezaki nodsihwoja tikai diwus gadus. No pagasta (Kerkliņeem) negribeja wairs paņi isdot, bet gribeja, lai nahkot atpakaļ us pagastu. Kamehr nu mans tehws meklejâs, gahja us Jelgawu, gribedams tur peerakstitees (un buhtu ari peerakstijees, ja tik nebuhtu bijis ari par mani sinama naudas summa jaemakņâ), tamehr bija mahjas zitam isrentetas. Galu galâ nu gan dabuja atkal no pagasta paņi, jo bija no augstakas weetas pawehlets, bet mahjas bija pagalam. Nu peeņehma tehws Buhģos, nezik tahļu no Podwareļeem, muischeli no kahda poļa (Lapiņņki) us pusgrauda. Tur negahja manam tehvam itin teizami. Wiņņsch palika paņchâ ņehjamâ laikâ ņlims, un Lapiņņkis lika ar wiņa ņehklu apņeht laukus, bet bija pee tam ari wairakeem wihreļeem pret kahdu atlihdsibu semes gabaliņus preekņsch eeņehņchanas atdewis. Rudenî, kad wajadseja plaut, tad israhdijâs, ka ņchis un tas gabals peedereja ņchim un tam — ņweņscheem.

Tanî gadâ (1861.), kad mehs dsihwojam Buhģos, poļi eeņahka nopeetni ņagatawotees us ņawu peh-

dejo dumpi (Lapinškis raudsija ari manu tehwi peerunat, lai wiņsch peedalàs. Kà atlihdsinajumu par peedališchanos šolija ikkatram dalibneekam sinamu leelumu semes par ihpašchumu. Bet mans tehws us to neelaidàs). Tà kà nu Buhgos newareja wairs us preekšchu paliktees, tad tehws bija tahłaku Leišchos (ais Wentas, netahłu no Weekšņeem), no kahda poła mahju rentejis un ap 100 rubļu eemakšajis. Bet pehzak israhdijs, ka nošlehgtâ kontraktâ bija pawišam zitadi nošazijumi eerakstiti, neka bija nolihgts. Teešatees eešahkt newareja, jo tehws baidijs, ka wiņu kahdreis ais kruhmeem nenošchauj. Tà tad ari te weenkahršchi japeezeesch.

Bet leelakà nelaime nu bija ta, ka šeba laika dehl newareja wairs zitu peeklahjigu rentes weetu dabuht; bes tam ari nebija wairs naudas. Apstahkli bija itin kritiški. Te, ihsi preekšch pašcheem Jurgeem, gadijas dabut kahdu masu masu mahjiņu ar 12—15 puhra weetàm ařamas semes un kahdam 10 puhra weetàm pławu; ganibas bija meschâ, kopâ ar muischu, ja labu mahju par muischu war šaukt. Šcho mahjiņu, kuřa atronas Latweļôs, kahdas 6—7 werstes no Kurseemes robeschâm, eepretim tagadejai Renģu dselszeļa stazijai, tehws bija norentejs us 12 gadeem un us 5 gadeem eepreekšch jaw renti šamakšajis. Pa Jurgeem 1862. gadâ aisgahjâm tur. Manai lihdsšchinejai brihwai šwabada i behribas dsihwei nu bija jabeidsas: waja-dseja eešahkt lopus ganit. Pirmajâ waj otrâ wašarâ redseju ari „poļus“ meschâ, bija kahdi 3 waj 4 wihri ar špihdoščâm flintem us plezeem. Mehs

93

W. Payne

97

98

W. Andrews

99

gani ļoti istruhkamees par teem, lai gan mahjās biju dsirdejis šakam, ka „poļi“ ganeem neka nedarot.

Grahmatā eešahku mahzitees seemā no 1864. us 1865. gadu. Mana jaunakā mahtes mahša bija toreis pee mums Latweļōs, un ta man wehrpdama eerahdija grahmatā. Kad pasinu zik nezik leelos un masos burtus, tad eešahkam: m u ha — muh. Kad bijām ahbezi „zauri isgahjušchi“, tad eešahku leelo wezo Kurseemes dseešmu grahmatu lašit. sinams, ar pirmo dseešmu, un kad negahja ar laši-šchanu, tad „buksteereju“. Pa wašaru biju gandrihs wišu atkal peemiršis. Nahkošchu seemu nodewa mani pee wezakàs tantes, Leel-Auzes Dimsu šaimneezes. Nu eešahkàs atkal tanī paščhā dseešmu grahmatā no gala, un šchadi tahdi darbi šaimneezibā. Pawašari atkal us Latweļeem. Ar šcho wašaru beidsās mani ganu laiki. Biju pa wišam peezas wašaras ganōs gahjis un gana preekus un behdas pilnigi isbaudijis.

Kas atteezas us manu wezaku mahjassadsihwi, tad te gribu peeminet, ka teem arweenu bija eeradums, šwehtdeenās rihtōs un wakarōs, (Latweļōs ari darbdeenās wakarōs) pahtarus škaitit; šwehtdeenās, kad kahdreis us basnizu nebrauza, lašija ari šprediķi. Retumis kahdreis darbdeenās wakaros, daschu reisi ar šwehtdeenās, tehws pastahstija ari kahdu pašaku, waj palašija preekščhā kahdreis is „Wezàs un jaunās Laika grahmatas“ kahdu stahstiņu waj joku. Tas muhs, behrnus, arweenn ļoti intrešeja. 9. janwarī 1867. gadā tehws mani aisweda us Wez-Auzes pagasta školu „Putneem“ Tukuma apriņķī, no Latweļeem ir wairak neka

tschetras juhdses tahlu. Šestdeenâs, kad škola bija beigta, es gahju us apm. 7 werstem tahlajâm Dimsâm. Pirmdeenâs, paņehmis šawu maises kulliti ar wišu nedēlas pahrtiku us plezeem, gahju atkal us školu. Nedēlas pahrtika šastahweja is maises un, pa leelakai daļai, is gabala iswahritas zuhkas gaļas, daschu reisi dewa ari kahdu šilķi, waj bundulâ zuhku taukus, waj ari retumis šweestu. Kad kahdu reisi dabuja ari španiti škahbas putras lihdsa, tad wareju buht preezigs.

Školotaju školâ bija diwi, abi brahļi; wezakais brahļis, kurščh bija ari Irlawas seminaru apmeklejis, bija tas ihstais školotajs, un jaunakais brahļis bija wiņam tik par palihgu. Mahziba gahja šchâ: papreekšču wajadseja ismahzitees wišus burtus rakstit, tad tik wareja eešahkt no grahmatas rakstit. Un kad bija zipari eemahziti rakstit, tad wajadseja škaitļus rakstit, arweenu tahlaki un tahlaki, bes gala. Februara mehnešî man jaw bija rokâ wahzu grahmata: „Preussischer Kinderfreund“. No šchis grahmatas mums tad lika „bukšchteeret“, pulziņôs no 5—8 sehnu un meiteņu, kâ nu atgadijâs, un kahds no wezakeem školneekem, pehz rindas, bija tad muhšu „meistars“. Ikweenam no mums, pehz rindas, wajadseja kahdu laiziņu škaļâ balšî dikti burtot, teem ziteem waja bseja pa to laiku uspašet un klušu šewî lihdsburtot. Wai tam! — kurščh newareja nahkošču balšeenu tuhlit tahlaki burtot, kad no wezakâ školneeka („meistara“) atškaneja šauzeens: „N. N., weiter!“ Tad waj nu wajadseja zeltees stahwus un stahwet (zitadi mehš mehdsâm šehdet), waj ari

lika, ja neusmaniŝhana beeschaki atkahrtjās, stahwet kaktâ. Gan neweens no mums ŝcheem ŝodeem neisbehgâm. Kurŝch ŝcho laŝamo grahmatu pasihst un eedomajas, kâ behrnam war ap duhŝchu buht, kuŝam tahdâ weidâ jaburto ŝweŝchâ walodâ, no kuŝas wiŝsch gandrihs ne weena wahrda wehl nesin, tas zik nezik warès ŝaprast muhŝu toreisejās mokas.

Ari pa waŝaru mani laida ŝkolâ; gowis ganija nu mans brahlis, Augusts. Bet no manas ŝkolas apmekleŝchanas waŝarâ nekas dauds neisnahza, warbuht weenu nedelū gahju ŝkolâ un otru nedelū paliku atkal mahjās (Dimsās). Aisgahjuŝchi us ŝkolu, tikâm ŝkolas behrni atkal tur gandrihs tapat kâ mahjās nodarbinati, jo ŝkolai peedereja seme un bija deesgan labas pļawas. No Wez-Auzes ŝkolas es tiku ari pirmo reisi us Jelgawu. Ŗkolo-tajs brauza us Rigu, tur ŝawus wezakus apzeemot, un mani wiŝsch bija isredsejis lihds Jelgawai par kutŝcheeri. Es palikos Jelgawâ sirgu kopt, un wiŝsch aisbrauza ar dilischangŝi us Rigu.

Tâ man ŝkolâ ejot bija atnahzis 1869. gada rudens. Bija nowembra otrās puŝes ŝahkums, kad dabuju siŝu, ka tehws eŝot dikti ŝlims un ka man jaeijot us mahjam, t. i. us Latweleem. Pahrgahjis mahjās atradu tehwu pateeŝi ļoti ŝlimu. Mahte mani ŝuhtija pee ahrsta pehz sahem. Es paŝehmu sirgu un aisjahju us Wez-Auzi pee daktera un isstahstiju wiŝam to ŝlimibu tâ, kâ mahte man bija teikuŝe. Bet ahrsts man sahļu nedewa, ŝazi-dams, ka wiŝsch ŝlimneeku neredsejis newarot dot

sahles. To pašchu deenu wairs netiku atpakaļ. Otru deenu pahrjahjis mahjās, es atradu tehwu jaw nomirušču. Tas bija 21. nowembrī. Wiņsch mira ar tihfu.

Pehz tehwa behrem bija japaleekas mahjās un daschi darbi janobeids. Tā, peemehram, waja-dseja ausas iskult. Pehz kahdām pahris nedeļam es atgreesos atpakaļ us školu.

Tehws mirdams mahtei bija teizis, lai mani šuhtot wehl kahdus pahri gadus školâ, un naudu lai leekot us intrešem. Tehwa nodoms bija, lai es paliktu par „bodes selli“.

Nauda bija isleeneta şham un tam. Aisdotās summas nebija peerakstītas un ari newareja tapt peerakstītas, tadehļ ka neweens nemahzeja rakstīt. Wişş bija japatura galwâ. Isnahza tik tā pahrak par 300 rubļu.

Aisgahju atkal školâ; bet nezik ilgi dabonu atkal siņu, ka mahte eşot şlima. Gahju atkal us Latweleem. Bija jaw şebu wakarâ, kad pahr-nahzu mahjās. Eegahjis istabiņâ, kuŗa no şkala deesgan peekuhpuşe, redsu mahti gultâ şehdus şehşham un waimanajam, şkaita daschadus pantus no bibeles un no dseeşmu grahmatas un luhds Deewu, lai wiņsch wiņu pee şewis peeņemtū. Ari brahlis un mahşsa gul şlimi. Mahjās atrodas wehl weens wezaks wihrişchks, kahds attahļaks radi-neeks, kurşch no Leel-Auzes bija pee mahtes aisbrauzis, wiņai pa seemu druşku palihdsigs buht.

Es nu ari paleeku mahjās. Pehz mas deenam nomirst brahlis (ar tifu).

Brahli paglabaja un kà es to wakarū, no behrem brauzot nolikos gulet, tà es ari jo ņmagi ņaguleju kahdas 6 waj 7 nedeļas — ari ar tifu. Pehz isweņeļoņchanàs es gahju atkal ņkolà, bet tikai lihds pawaņarim. Waņaru nu wajadseja eet us mahjam un palihdset mahtei. Tà es eeņahku 15 gadu wezs buhdams, wiņus lauka darbus strahdat.

Rudeni, kad lini bija iskulti un ņehklas istihritas, brauzu us Jelgawu, wiņas pahrdot. Pee tàs paņchas reises ari aiswedu sweestu un daschu reisi ari kahdus pahri puhru meeschu. No Latweļeem lihds Jelgawai bija kahdas 84 werstis. Jelgawà atkal nopirku wajadsigo preekņch mahju waja-dsibam.

Kad rudeni mahjās wiņs bija apkopts un nokults, un schagaru ari kahda daļa preekņch seemas pahrwesta, tad gahju atkal ņkolà. Nu jaw bija tee pirmee gruhtumi pahrwareti, wareju mahzibam jaw zik nezik ņekot un tadehļ ņkola ņahka eepatiktees. No kaut kahdas metodes mahziņchanà muņņu ņkolotajs deemschehl gan neka eesinaja. Es jaw agraki mineju, kà wiņņch mums lika wahziņki laņit mahzit, tàpat ari, ka mums wajadseja rakstit tuhlit no eeņahkuma ņkaitļus bes gala. Kad eeņahkam rehķinat, weenalga, kahdu ņchpeziju, tuhlit weens — diwi leeli ņkaitļi. Melnàs tapeles ņkolà nebija, par tahdu tika isleetotas ņkolas istabas durwis; zik nu us durwim wareja usrakstit ar krihtu, tik leels ņkaitls isnahza.

Subtrakzijas usdewumi, peemehram şahadi

8 5 1 3 7 4 9 0 6 2 5 3 0

8 5 1 3 7 4 9 0 6 2 5 3

Nu wajađseja nowilkt, tad sem diferenzes rakstit atkal minuendu u. t. t. lihds 10 reisu; ja bija arweenu pareisi nowilkts, tad wajađseja beigās isnahkt tikai nullem. Mehs şcho noşlehpumu toreis nesinajam, un mums to ari neweens neteiza. Mums islikas wişi tahdi usdewumi ļoti brihnişchķi un bija ļoti gruhti. Ar tik leelem şkaitļeem, kà toreis Putnos pagasta şkolâ, es pehz tam neeşmu wairs nekad rehķinajis.

Atşkaitot rehķinaşchanu, kur, wişmas ja is grahmatas rehķinajâm, mums wajađseja wairak domat, zitadi muhşu şmadsenes netapa dauds nopuhletas, bet totees jo wairak muhşu atmiņas spehks; jo mums wajađseja gandrihs itin wişu no galwas mahzitees, ja pat şwehtdeenas ewaņģelijumus mums wajađseja eepreekşchejās şestdeenâs usteikt.

Bija tik weena weeniga klaşşes istaba; ta pate: nodereja mums ari par ehdamo un guļamo istabu; gulejam, sinams, us şalmu maişeem. Preekşch meitenem bija gan şewişchķa guļamâ istaba. Klaşşê bija tikai weens weenigs leels, garşch galds, kuŗam katrâ puşê kahdu 8–10 şkolneeku wareja şehdet; tas bija preekşch wezakeem, gada şkolneekem. Eeşwehtijameem behrneem, kuŗi nahza tizibas mahzibâ, kà ari eeşahzejeem bija japeeteek ar beņķeem, tamlihdsizeem kà basnizâs, bet tikai bes lehnem. Şkolâ apgaişmoşchanai şkalus gan newareja leetot, kà mahjâs; dedsinajâm tur